

Halil Nuri Yurdakul

**TC.
Niğde Valiliđi
İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùđù**

Bor Caddesi Niğde
0388 232 33 93 / 94 - <http://www.nigdekulturuzim.gov.tr>

EDİTÖR: MEHMET ÖNCEL KOÇ

Metin Düzeltme : Şebnem AKYÜZ
Uzman Kùtùphaneci

Tasarım & Yapım : Feyza Dijital Baskı Merkezi ve Matbaa ve Kağıt Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti. Niğde
www.feyzadjital.com.tr

Basım Yılı : 2011

ISBN : 978-605-363-774-5

Bu yayın İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùđù'nce hazırlanıp İl Özel İdaresince bastırılmıştır.

S U N U Ş

1. Dünya Savaşı sonunda imzalanan Mondros Mütarekesi ile emperyalist güçler ülkemizi işgal etmeye başlamıştır. Misak-ı Milli hudutları Güney cephesinden başlamak üzere işgal edilmeye başlandı. Öte yandan küresel güçlerin kışkırtma ve desteğiyle birlikte Osmanlı tebaası gayr-i müslim vatandaşlardan Ermeni ve Rum ahali Anadolu Coğrafyasının çeşitli kesimlerinde Türklere karşı kışkırtılmış ve istenmeyen durumlarla karşılaşmıştır.

Anadolu'da Türk Milletine hayat hakkı tanımak istemeyenlere karşı Mustafa Kemal Atatürk yanına aldığı 18 arkadaşıyla birlikte Samsun'a çıkarak Milli Mücadeleyi başlattı. Bu mücadelede Türk Milleti vatanın bağımsızlığı için Atatürk'ün önderliğinde birleşti. Orduları dağılmış, silahları elinden alınmış Türk Milletinin kararlılığı, Atatürk'ü başarıya taşıyan en büyük güç olacaktır.

Teğmen Yurdakul "köşede yatak içinde gördüğünüz benim ihtiyar annemdir. Zavallı hasta ve alil... Biz, iki kardeş idik. Ağabeyim, Çanakkale muharebelerinde şehit oldu.Şimdi annemin yegane evladı ben kaldım. Annem hasta ve mecalsiz, onu bu halde bırakıp gideceğimden dolayı yüreğim kan ağlıyor. Beni büyük ihtimamlarla, büyük nüvazişlerle bu yaşa kadar getiren bu mukaddes kadını, işte gördüğünüz ölüm döşeğinde bırakmak mecburiyetindeyim.Fakat bana vatan, annemden daha

mukaddestir. Ben vatanıma annemden daha ziyade merbut ve medyunum onun için biçare annemi ölüm halinde bırakarak ayrılıyorum." diyerek Atatürk'ten aldığı emirle cepheye koşmuştur. Pazarlık cephesinde oluşturduğu yüz Türk askeriyle yüz bin kişiden oluşan düşmanı durdurmayı başarmıştır.

Bu kararlılıkla dönemin küresel güçlerine karşı tam bağımsız mücadelesinden başarıyla çıkan Türk Milleti, 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Barış Antlaşmasıyla bağımsız Türk devletini bütün dünyaya kabul ettirdi. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde, eğitim, sağlık, ekonomi, kültür ve sanat alanlarında Türk modernleşme hamlesi başlatıldı. Savaş meydanlarında Atatürk'ün övgüsüne mazhar olan Halil Nuri YURDAKUL eğitim, ekonomi, kültür ve sanat alanlarında hizmet vermeye devam etmiştir. Bayanların eğitim ve istihdamında önemli işlere imza atan Yurdakul, müzeler, kütüphaneler kurar, cami ve mescit yapımları yanında yol yapımı gibi birçok imar işlerinin yürütülmesine öncülük eder.

Onun arşivini gün ışığına çıkartıp belgelerin bir bölümüyle bu yayını hazırlayan İl Kültür ve Turizm Müdürü Mehmet Öncel KOÇ'a ve İsmail TECİMER'e teşekkür ederim.

Âlim BARUT
Niğde Valisi

ASKER, KÜLTÜR ADAMI, SİYASETÇİ BİR LİDER; **HALİL NURİ YURDAKUL**

► 1898 yılında Niğde ili Bor İlçesinde doğdu. İlk öğrenimini burada tamamladı. Daha sonraki mesleki eğitimini Bursa Askeri Orta Okulu, Kuleli Askeri Lisesi ve Pendik İhtiyat Zabıt Namzetleri okulunda tamamladı. Pendik İhtiyat Namzetleri okulunu bitirdikten sonra burada öğretmen olarak kalmıştır. Mondros Mütarekesi ilan edildiği sırada Erenköy İhtiyat Zabıt Namzetleri talimhahında öğretmen olarak görev yapıyordu. Kurtuluş Savaşında büyük kahramanlıklara imza atan Yurdakul; Pazarcık, Bozüyük ve İnegöl'de bölgeden oluşturduğu gönüllü askerlerle emperyalist güçlere karşı koymuştur. Bursa cephesinin kurulmasında da büyük yararlar sağlamıştır. Atatürk ve Ali Fuat Cebesoy' dan emir alarak topladığı milli kuvvetlerle düşman seli karşısına çıkmıştır. Kurtuluş Savaşında üç kez yaralanan Yurdakul, 1., 2. İnönü, Sakarya ve Büyük Taarruz Savaşlarına da katılmıştır. 2. İnönü Savaşı sırasında onun yine harp tarihimize malolan önemli başarısını Garp Cep-

hesi Harekat Şubesi Müdürü Tevfik Bıyıkoğlu aşağıdaki şekilde açıklar: “24. tümenimiz aldığı tertiple Yunanlılara, Isırganlı-Hamidiye ileri mevzilerinin esas mevzi olduğu hissini vermeğe muvaffak olmuştur. Burada bütün tümenin bilhassa 143. alayın dış kanadındaki bölüğü faal hareketi ve kendi teşebbüsleriyle Yunan tümeninin saldırış kanadına taarruz etmesinin büyük hissesi vardır. Bu bölük evvelce 1. İnönü' de temayüz etmiş olan Halil Nuri Yurdakul' un bölüğüdür. Teğmen Halil Nuri cephelede gösterdiği başarı yanında, Cevat Giritli ve Sadi Kadıköy ile birlikte haber alma hizmetlerinde de başarı göstermiştir”. Yurdakul Yunan 1.ve 11. kolorduları bölgesinde çalışmış, yirmi günlük turları sonunda aldığı bilgileri Bolvadin' de yerleşen 2. orduya ulaştırmayı başarmıştır. Bu üç kahraman askerin köylü kıyafetli resimleri Atatürk'ün emri ile İstanbul Askeri Müzesinde sergilenmektedir.

Yurdakul, 1927 yılından itibaren yedi yıl boyunca Muhafız Alayında görev yapmıştır. 1933 yılında Yurdakul, Niğde 41.Fırka 12. Alay 3. Bölük Komutanıdır. 1935 yılından itibaren üç yıl boyunca Van ili Erciş ilçesinde Askerlik Şube Reisliği görevinde bulunmuş ve 24.10.1938 tarihinde Niğde Askerlik Dairesi Mülhalklığına atanmıştır. 1940 yılında Niğde Piyade Alayında 3. Tabur Komutanı olarak görev yapmıştır. Sonra Kayseri Zencidere Gedikli Erbaş Hazırlama Orta Okulu Dâhiye Müdürlüğü ve Gedikli Hazırlama Okul Komutanlığı görevlerinde bulunmuştur. Daha sonra, Pozantı, Dört Yol ve Maraş'ta görev yaptı. Milletvekili olmadan önce Adana da Seferi Gereçler Depo Müdürlüğü görevinde bulunuyordu. Başarılı çalışmalarından dolayı 14.5.1925 tarihinde Büyük Millet Meclisi, Onu Takdirname ve İstiklal Madalyası ile taltif etmiştir. 1940 yılında dönemin Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak tarafından para ödülü ile, Maarif Vekili Hasan Ali Yücel tarafından Teşekkür Belgesi ile ödüllendirilmiştir.

Yurdakul'un askeri kimliği yanında, kültür adamı kimliği de çok önem arz etmektedir.

Kütüphaneler kurar, birçok müzeye kıymetli eserler kazandırır, camii ve mescit yapımları yanında, yol yapımı gibi birçok işlerin yapımına öncülük eder. Yurdakul başarılı çalışmalarından dolayı Atatürk'ün övgüsünü kazanmıştır. Atatürk'ün ve kız kardeşi Makbule Hanım'ın Niğde'ye ve Niğdelilere karşı özel bir sempatisi vardır. Büyük Önderin kız kardeşi Makbule Atadan (Boysan) Adana ve Bor'da Yurdakul ailesini ve soyadını Atatürk'ün koyduğu Baran ailesini birçok kez ziyaret etmiştir.

Halil Nuri Yurdakul 1950 seçimlerinde Niğde Milletvekili olarak Meclise girer. Askeri ve kültür adamı kimliği ile yürüttüğü başarılı çalışmalarını siyasi hayatında da devam ettirir. 1954 yılında Emekli Sandığı idare heyetine getirilir. Niğde ili Bor ilçesinde adını taşıyan Halil Nuri Bey İlçe Halk Kütüphanesi mevcut olup, Niğde Üniversitesinde bir kampüse de onun adı verilmiştir.

3 erkek ve 2 kız olmak üzere 5 çocuk babası olan YURDAKUL, 28 Şubat 1970 tarihinde hac dönüşü gecesi vefat etmiş ve doğum yeri olan Niğde'nin Bor İlçesindeki Acıgöl mezarlığına defnedilmiştir.

KURTULUŞ SAVAŞINDA HALİL NURİ YURDAKUL PAZARCIK CEPHESİ*

- 15 Mayıs 1919'da İzmir'e çıkan Yunan İşgal Kuvvetleri Nazilli'ye kadar ilerlemişti. Fakat 1919 Kasım ayında General Milen batı cephesini dolaşarak, Paris Barış Konferansının talimatına göre Türk ve Yunan kıtaları arasında bir hat tespit etmişti. Bu sınır Ayvalık'ın yedi mil kuzey doğusundan başlayarak, Ahmetli'nin üç mil doğusundan geçerek, İzmir Vilayeti güney sınırı ile birleşmekte idi. General Milen Türklerin bu hattın üç kilometre doğusuna kadar çekileceklerini ve iki tarafın bu hattı ihlal edemeyeceklerini bildirmişti.

Milen hattına Sadrazam Ali Rıza Paşa itiraz etti. Salih Paşa kabinesinde bulunan Fevzi Paşa (Çakmak) ve Cevat Paşa da bu kararı bozmaya çok çalıştılar.

Yunanlılar bu Milen hattı gerisinde, ikinci bir taarruza hazırlandılar. Türkler de bu cephenin arkasında gün geçtikçe kuvvetleniyorlardı. Bu duruma İngilizler hiç tahammül edemiyorlardı. Fransız ve İtalyanlar ise Yunanlıların ileri harekâtına taraftar değillerdi.

İngilizler ileri harekâtı hazırlamak için İç Anadolu'da yer yer isyanlar çıkartıyorlardı. Kuvayi Tedibiyye birisini bastırdıktan sonra diğerine de yetişerek bastırmaya çalışıyordu. İç Anadolu'nun bu anarşik vaziyetinden istifade etmek isteyen İngilizler, Yunan kuvvetlerini ileri harekâta geçirmeye karar verdiler.

İngiliz Başvekili Lloyd George isyan mıntıklarından te'dip kuvvetleri geri gelmeden önce Yunanlıların hemen taarruza geçmelerini ve Anadolu meselesini kökünden halletmelerini emretti. Yunanlılar da bu taarruzu hazırlamak üzere 29 Ocak 1920 tarihinde Sakız Adasında bir harp meclisi kurdular. Bu toplantıya Yunan Başvekili Venizelos, İzmir Fevkalade Komiseri İster Giyadis, Başkomutan Paskevepolos, Anadolu Ordusu Komutanı Kostantin Milyadis, Birinci Kolordu Komutanı General Nider, İzmir Kolordusu Komutanı General Yuvano, Umumi Karargâh Erkânı Harbiye Reisi Albay Pangalos, İzmir Tümen Komutanı Albay Mazarakis, Anadolu Ordusu Kurmay Başkanı Albay Sarıyani bulundular. Bu meclis; Anadolu işgal ordusunu bir piyade tümeni ve beş sahra topçu taburu ile kuvvetlendirmek suretiyle, geniş bir askeri harekâta geçmeye karar verdi. O zamanlar Yunan ordusu şu şekilde idi:

Anadolu Birinci Kolordusu; Birinci, İkinci, On üçüncü Tümenleri, İzmir Kolordusu; Akdeniz Tümeni, İzmir Tümeni, Süvari Livası, Ağır Topçu Alayı. Bunlardan başka her tümende mahalli Rumlardan oluşturulmuş milis Rum müfrezeleri de vardı.

Sakız Meclisinin kararıyla, Selanik'te yeniden kurulan Ayvalık Tümeni de İzmir'e geldi.

* Enever Behnan Şapolyo: Kuvayı Milliye Tarihi Gerilla Sayfa 93-132

Milli kuvvetlerimize gelince:

Birinci cepheyi Çerkez Ethem'in kumandasındaki Kuva-yı Seyyare oluşturmaktaydı. Bu kuvvetlerin sağ kanadı; Akhisar'daki Binbirtepelere ve sol kanadı ise Sard Harabeleri olmak üzere Salihli, Alaşehir, Uşak mıntıklarına hâkimdi. İkinci mukavemet merkezi Aydın cephesinde kurulmuştu. Bu cephenin bir kanadı Menderes nehrinde, diğer kanadı ise dağlarda olmak üzere iki alaydan ibaretti. Birincisine "Demirci Alayı" ikincisine de "Yörük Ali" alayı adı verilmişti. Yunan kuvvetleri bir anda 22 Haziran 1920 tarihinde Milen Hatını aşarak büyük bir taarruza geçtiler.

Akhisar istikametinden ilerleyen düşman, milli kuvvetlerimizi dağıttı. Milli kuvvetler Binbirtepelere'de düşmanla çarpıştırsa da Yunan kuvvetleri Akhisar ve Soma'yı ele geçirdi. Salihli cephesindeki "Kuva-yı Seyyare" çetin bir mukavemetten sonra düşmanın çevirme harekâtı karşısında fazla zayıf vererek darmadağın geri çekildi. Aydın cephesi de dağıtıldı. Yunanlılar 24 Haziran'da Kırkağaç'ı da ellerine geçirdiler. Bir kısım kuvvetleri de Alaşehir'i işgal etti. Yunanlıların bu hızlı ileri harekâtını gören ve her girdiği yerde mal, can, ırz ve namus bırakmadığını duyan Ege Bölgesi halkı fevkalade heyecana kapılarak çoluk çocuklarıyla yollara döküldü. Uşak'a doğru adeta bir insan seli akıyordu. Bu durum karşısında Demirci Mehmet Efe Alayları dağa çekildi. Anadolu en karanlık ve feci dakikalarını yaşıyordu. Artık muntazam ordulara karşı Kuva-yı Milliye müfrezelerinin uzun

zaman dayanamayacağı anlaşıldı. Kuva-yı Nizamiye'nin bir an önce kurulmasına karar verildi.

23 Haziran 1920 tarihinde Batı cephesi ve Umum Kuvayi Milliye Kumandanlığına Ali Fuat Paşa tayin edildi. Yunan işgal kuvvetleri de durmadan ilerliyordu. Bu suretle Ege bölgesinin en büyük şehirleri birer birer sürekli düşman istilasına uğruyordu. Balıkesir etrafında sıkı ve kuvvetli müdafaa yapılmak istenmiş ve bilhassa Bursa'yı hedef tutan kuvvetlerin harekâtı durdurulmuştu. Ancak Edremit'ten ilerleyen ve yandan tesir yapan düşman kuvvetlerinin tazyiki ve bilhassa Bandırma'dan bir muhtelif tugayın karaya çıkarak muharebeye katılması yüzünden çok zor duruma düşen milli kuvvetler, fazla zayıf vererek geri çekilmişlerdi. Yunanlılar da 30 Haziran'da Balıkesir'e girdiler. 2 Temmuz'da Kirmastı (Kemal Paşa) ve Karacabey'i de işgal ettiler. Düşman karşısında bulunan 56. ve 62. fırkalarımız da Uluabat köprüsünü tahrip ederek, Bursa istikametine çekildi. Bu çekilen kısımlarla diğer milli kuvvetler, Bursa'nın batısında beş evlerde bir cephe tutarak savunmak istemişlerse de bu esnada İngiliz donanması Mudanya'ya gelmiş, Gemlik Körfezi ve sahillerini bombardıman etmiş, Mudanya ve diğer iskelelere asker çıkartarak Bursa'daki müdafaa hazırlanan milli kuvvetlerin yan ve gerilerini çok ciddi suretle tehdit etmeye başlamıştı. Bu suretle gayet nazik bir durum oluştu. Bu çok zor anda düşman ilerleyişini durdurmak için Ankara'nın elinde başka kuvvet de kalmamıştı.

Adapazarı isyanı sebebiyle iki fırka bu mıntıkada meşguldü. Hendek isyanında bir fırkamız tamamen dağılmıştı, bir fırkamız da Zile, Yenihan mıntıkasında asilerle uğraşıyordu. Diğer milli müfrezelerimiz de bu nizamiye kıtalarına yardım ediyordu.⁽¹⁾

Bu sebeple Bursa cephesini takviye etmek imkânı kalmamıştı. Düşman da ileri harekâtına devam ederek 8 Temmuz 1920 tarihinde Bursa'yı işgal etti.

“Memleketin hayat ve ölüm meselesi Garp cephesinde idi”⁽²⁾ Bunun için her gün bir güzel şehrimizin düşman eline geçmesinden,

elde de başka kuvvet kalmamış olmasından fevkalade müteessir olan Mustafa Kemal Paşa vaziyeti yakından tetkik ederek tedbir almak üzere evvela Eskişehir'e sonra da Bozüyük'e geldiler.⁽²⁾ Umum Kuvayı Milliye Kumandanı Ali Fuat Paşa da Geyve'den Bozüyük'e gelmişlerdi. Her iki kumandan burada buluştular ve umumi vaziyet hakkında görüştüler.

Batı (Garp) Cephesi ve Umum Kuvayı Milliye Kumandanı General Ali Fuat Cebesoy Mustafa Kemal Paşa'ya şöylece izahatta bulundular:

⁽¹⁾ Gazi M. Kemal : Büyük Nutuk sayfa 332.

-Cephele delinebilir, buna karşı tedbir; delinen kısmı derhal kapatmaktan ibarettir, bu ise cephe üzerindeki kuvvetlerden başka geride yedekte kuvvetli kademeler bulundurmamakla mümkündür. Halbuki Yunan ordusu karşısındaki milli cephelelerimiz bu vaziyet ve kuvvette mi idi bütün Batı Anadolu vilayetlerimiz Ankara ve havalisinde dahil olduğu halde daha doğrusu bütün memlekette kuvvet denilen bir cüzü tam bırakılmamıştı. (Gazi M. Kemal Büyük Nutuk 310)

-Teşebbüsatı millie aleyhine başlayan iç isyanlar sür'atle memleketin her tarafına sirayet etmişti. Bandırma, Gönen, Susurluk, Kirmastı, Karacabey, Biga ve havalisinde İzmit, Adapazarı, Düzce, Hendek, Bolu, Gerece, Nallıhan, Beypazarı, Bozkr'da, Konya'da, Ilgın, Kadınhan, Çivril, Seydişehir, Beyşehir, Koçhisar havalisinde, Hafik havalisinde, Viranşehir havalisinde alevleşen Suriş ateşleri bütün memleketi yakıyor, hıyanet, cehalet, taassup düşmanları bütün vatan semasını keşif karanlıklar içerisinde bırakıyordu. İsyân dalgaları, Ankara'da karargâhımızın duvarlarına kadar çarptı. Karargâhımızla şehir arasında telefon ve telgraf hatlarını kesmeye kadar varan kuduzca davranışlar karşısında kaldık.(Gazi M. Kemal Büyük Nutuk 316)

-Asiler zulümde düşmandan hiç de aşağı kalmıyorlardı. Anadolu savaşının nasıl bir komedyâ içinde kanlı maceralar geçirdiğini gençlerimiz az çok anlatabilmek için bir iki misal vermeyi lüzumlu görüyoruz.

-Bolu Şube Reisi Binbaş İhsan Bey aldığı müdafaa tertibatını tetkik etmek üzere hayvanıyla giderken atılan bir kurşunla yaralanıyor, atından iniyor eliyle yarasını sanıyor. Tekrar atına biniyor giderken Kara Ali adında bir adamın attığı ikinci kurşunla şehit oluyor. Hemen üzerine üşüşüyorlar, parasını, saatini, elbisesini, tabancasını soyuyorlar.

-Cephane yüklü birkaç katırı götürmekte olan birkaç askeri yakalıyorlar, Hatipoğlu Hüsnü bu zavallıları öldürüyor, cepheleler yağma ediliyor.

-Abdülkadir isminde genç bir subay da 23. Alayın Bolu'da kalan taburundandır. Asiler bu zavallıyı yakalıyorlar, üstünü başını soyduktan sonra ellerini arkasına bağlayıp sokaklarda dolastırıyorlar birçok hakaret ve işkencelerden sonra biçaklıyorlar. Öldü zannıyla Belediye Dairesinin önüne atıyorlar. Ertesi sabah erkenden bir doktorun hanımı pencereden kıpırdadığını göyerek kocasına gösteriyor ve hastaneyi kaldırımlarına rica ediyor. Doktor da korkuyor ve israr karşısında tenha bir zamanda hastaneyi kaldırıyor, bir müddet sonra genç subay hastanede kendisine geliyor, hizmetçilerden bir yudum su istiyor. Hizmetçi subay tekrar canlandı gebermemiş diye bağırarak gidip kudurmuş asilere haber veriyor. Birkaç me'l'un derhal hastaneye gelerek ölüm halindeki subayın boynuna bir ip geçiriyor Bolu sokaklarında sürükleyerek öldürüyorlar.

- Asiler Gerece Mal Müdürlüğünü ateşte yakıyorlar.

- Kolordu Kumandanı ve arkadaşları 26.5.935' de öğle zamanı Akhisar'a gelerek hükümete gidiyorlar. Bunlara çok fena muamele yapıyor; Kaymakam uğramıyor, hiçbir kimse temas etmiyor, açılar yemek bile vermiyor geceyi kuru tahta üzerinde geçiriyorlar.

- O zaman akıllı geçinen herkes Milli Mücadelenin bir divanelik olduğu fikrindedir. Bu sebeple teşkilat yapan subaylara karşı büyük bir nefret duyuluyordu. Silah patlattıklarından dolayı subaylara ve millicilere köylerinde barınacak yer, ısınacak ocak, bir kuru ekmeک veremeyenler olmuştur. Bazı dağ köylerinde geri çekilen asker, subay ve ahaliye daha fena muamele yapılmıştır. Geri dönüş kafileleri kendi

köylerine uğramasın diye üzerine ateş açılmıştır. Biyıkları kırpık ve kolunda bilezikli saatın bıraktığı beyaz iz bulunanlar subay sayılarak bazı köylerde öldürülmüştür.

- Adapazarı'ndan gelen Abazalar, Kandıra üzerinden yürürken Şeyhler nahiyesinin Hoca köyünde dört oğlunu genel harpte şehit vermiş olan Aziz Mollayı yakalıyorlar. Millici diye zulüm yapıyorlar ve zavallının göğsüne tabanca kurşunu ile isim yazarak şehit ediyorlar.(Rahmi Apak: Garp cephesi nasıl kuruldu. Sa.116, 133, 145,156)

- Polis müdürlük vazifesini ifaya başladığım sıralarda Ankara'da İngiliz Hükümetinin veya ordusunun temsilcisi sıfatıyla iki zabıt Vitali kardeşler ve Fransız Hükümetinin temsilcisi olarak da (Buazo) adında bir Yüzbaşı bulunuyordu. Hükümetin zaafinden ve bu zabitlerin varlığından kuvvet ve cesaret alan şımarık gayrimüslimlerden bir kısmı, önlere latama sabahlara kadar naralar atarak sokakları doluyorlar, hükümetin huzur ve sükununu ihlal ediyorlardı. Şehirin etrafındaki bahçelerden, bağlardan atılan silah sesleri de Ankara'yı bir muharebe meydanına dönderiyordu. (Cemal Bardakçı: Anadolu İsyânları Sa. 10.)

- Bundan başka memleketin her tarafında anasın hristiyanıye gizli,açık, hususi emel ve maksatlarının teminin, devletin biran evvel çökmesine uğraşıyorlardı. Bu hususta Rum Patriki ile Ermeni Patriki ele ele vermiş, durmadan çalışıyorlardı. Bunlar vilayetler dâhilinde çeteler teşkil ettiriyorlar, halkın maneviyatını bozucu propagandalar yapıyorlar, hülâsa memleketin aleyhine akla fikre gelmeyen bin bir çeşit melanette bulunuyorlardı.(Gazi M. Kemal Nutuk vesika1)

- Yunanlılar Marmara sahilleri ve Ege bölgesinden itibaren üç Anadolu'ya kadar her girdiği yeri yakıyor, yıkıyor, kadın erkek, çocuk çekemeyip öldürüyorlar. Birçoğlarının kanlıları deşiliyor, kolları, kafaları vücutlarından ayrılıyordu. Genç kızların namuslarına tecavüz ediliyor.

- Karamürsel'deki Yunan Kumandanı 15 yaşından yukarı bütün erkekleri bir hile ile toplamış sıraya koymuş, sağdan saydırarak her onuncuyu ayırmış ve derhal kurşuna dizdirtmiştir.

- Yunanlılar Anadolu'daki bütün Türkleri keserek ve yerlerine de Rum muhacirleri yerleştirmek suretiyle (Pan Elenizm) mefkûresini tahakkuk ettirmek istiyorlardı. Bu sebeple Anadolu'yu Yunanistan'a ilhak etmek sevdiysela böyle tüyler ürpertici katliamları pervasızca yapıyorlardı. Marmara sahillerinde incelemelerde bulunan itilaf devletlerine mensup heyetler bu bin bir çeşit ve tüyler ürperten faciaları görmüşler ve Yunanlılar aleyhine rapor vermişlerdi.

Hükümetimizde ayrıca Türkiye'de Yunan Mezalimi adıyla resimli birkaç cilt kitap neşretmiştir.

Anzavor Bursa'yı tehdidi altına almıştı. Vaziyet gayet ciddi idi milli kuvvetlere yardım etmek üzere Eskişehir'deki ikinci alayın bir taburu hemen yola çıkarılmıştı, tabur Dimmoz Karakoluna geldiğinde bozguncular taburun içine girdiler, askerler geceleyin dağıldı kimse kalmadı.

Yola çıkartılan ikinci taburun da dağılması için çok ciddi tedbir alınmıştı, tabur Bursa'ya kadar geldi, fakat Bursa bahçeleri arasından geçerken, bahçelerdeki kadımlar: "Askerler! Bu subaylar sizi, padişahın askerlerine karşı muharebe etmeye götürüyorlar, siz müslüman kardeşlerinize kurşun mu atacaksınız, padişaha karşı asi olursunuz, kafir olursunuz!" diye bağırıyorlar. Tabur şehri çıkar çıkmaz birden bire dağıldı, önmek isteyen subaylara karşı erler silah çevirdiler.(Rahmi Apak, Garp Cephesi Nasıl Kuruldu. Sa.107, 137)

⁽²⁾ Gazi M.Kemal : Büyük Nutuk sahife (310,331)

"Bursa istikameti tamamıyla boşalmıştır⁽³⁾ Geriye çekilenlerin nerelere çekildikleri ve nerelere gittikleri malum değildir. Bursa Kumandanı ve Valisi maiyetleriyle beraber biraz evvel Pazarcıktan Bozüyük'e hareket etmişlerdir. Bursa'ya giren düşman ile hiçbir tarafta temasımız kalmadığı gibi Bozüyük'ten Bursa'ya kadar onu gözleyecek kuvvetimiz de kalmamıştır.⁽⁴⁾ Bu durum karşısında Eskişehir ve Ankara'yı hedef tutan ve bir çığ gibi ilerleyen yüz yirmi bin kişilik düşman ordusuna nasıl karşı koyulabilecekti. Büyük tehlike her an biraz daha yaklaşmakta idi."Birçok fedakarlıklar neticesinde kurulan milli müfrezelerde 23,56,57. ve 61. fırkalar Yunan taarruzu karşısında tamamen dağılmıştı.⁽⁵⁾ Geri kalanların da nizam ve intizamları bozulmuş, Yunan ordusunun önünde ve istila edilmemiş memleket topraklarında birer

suriş unsuru olacaklardı. Bu dağılmadan ortaya çıkacak karışıklık maateessüf yeni milli idarenin de aleyhinde idi. Bu meyanda birçok silah, cephane ve teçhizat da zayi olmuştu ki bunların kısmen bile telafisi büyük güçlükler doğuracaktı.⁽⁶⁾

"Ayrıca düşmanın ilerlemesinden her tarafta müthiş bir panik de başlamıştı. On binlerce insan yurdunu, evini, barkını bırakarak, çoluk çocuğu ile Eskişehir'e, Ankara'ya doğru yollara dökülmüştü. Mahşeri andıran bu korkunç ve elim vaziyet karşısında, çaresiz kalan bu mukaddes ve eşsiz vatani kimler müdafaa edecekti.⁽⁷⁾ Bu en nazik ve ümitsiz bir zamanda düşman karşısına çıkarak milli şerefimizi kurtaracak, bir milli kahramana lüzum vardı"⁽⁸⁾ "Tereddütsüz diyebiliriz ki hasıl olan bu ümitsizlik vaziyeti içinde Kurtuluş Savaşı en sıkıntılı dönemini yaşıyordu.⁽⁸⁾

⁽³⁾ Gazi M.Kemal : Büyük Nutuk sahife 330

⁽⁴⁾ General Ali Fuat Cebesoy : Milli Mücadele Hatıraları. Sayfa (435)

⁽⁵⁾ General Ali Fuat Cebesoy : Milli Mücadele Hatıraları. Sayfa (437)

⁽⁶⁾ General Ali Fuat Cebesoy : Milli Mücadele Hatıraları. Sayfa (427-437)

⁽⁷⁾ General Ali Fuat Cebesoy : Milli Mücadele Hatıraları. Sayfa (443)

---- Bu geri çekilenleri eşkiyalar da rahat bırakmıyordu. Çerkez Davut kumandasında ki bir kabile Susurluk ile Girmasti arasında çekilen halkı, perakende askerlerle, subayları soymuş, vurmuş öldürmüştür.(Rahmi Apak: Garp Cephesi Nasıl kuruldu Sa.156)

⁽⁸⁾ Son Posta: Lutfi Arif Kenber : İstiklal Savaşımızın Meçhul Kahramanları.Tefrika No : 128,141

⁽⁸⁾ General Ali Fuat Cebesoy: Milli Mücadelede Hatıraları. Sayfa: 428.

(Yunanların kısa bir zamanda Balıkesir, Bursa gibi iki büyük vilayetimizi yani 30.000 metre kareden fazla bir arazi ile bir milyondan artk nüfusumuzu da alıp koparmak suretiyle Anadolu'yu oldukça zayıflatmış oluyordu.

Düşmanın bu ilerleyişi Kuva-yı Milliye'nin Anadolu içerisindeki prestijini de baltalıyordu. Bu muntikalardaki subayların, memurların büyük bir kısmı ve halkın da milli harekatta rol alanlar çoluk çocukları ile yollara dökülmüş, Şark'a doğru, Eskişehir, Ankara'ya doğru çekiliyorlardı.(Rahmi Apak: İstiklal Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu.Sayfa 155-156)

Mustafa Kemal Paşa bu sırada Adapazarı'ndan Bozüyük'e gelmiş olan 70. Alay Kumandanı Halit Beyi derhal kompartımanlarına aldılar. Yaveri Halil Nuri de Halit Beyin yanında bulunmakta idi. ^(xx) Mustafa Kemal Paşa Halit Beyden kıtalarının bulunduğu yerler; oradaki umumi vaziyet hakkında malumat aldıktan sonra:

----- Halit Bey, vaziyet çok vahimdir, memleketimiz en tehlikeli anlar yaşamaktadır. Bir an evvel kuvvetlerinizi Karaköy mevzilerine getiriniz ve son neferinize kadar burayı müdafaa ediniz, emrini verdiler. Bu kesin bir emirdi ve derhal yapılmalıydı.

Mustafa Kemal Paşa çok müteessir görünüyorlardı. Halit Bey dışarıya çıkınca Teğmen Halil Nuri, Mustafa Kemal Paşa'ya doğru ilerledikten sonra selam vererek :

----- Paşam ben günlerden beri Bozüyük ve Pazarcık'ta faaliyeteydim. Buralardan kuvvet toplamaya muvaffak olacağım. Bu kuvvetlerle düşmanla temas ederek bir cephe tutmak mümkün olabilir, emir buyurunuz paşam deyince, bu genç teğmeni baştan aşağı süzen Mustafa Kemal Paşa:

^(xx) Halil Nuri Bey Erenköy İhtiyat Zabıt Namzetleri talimğâhında muallim olarak bulunmaktaydı. Son zamanlarda kimsesiz olan annesini Bor kazasından yanına almıştı. Mütarekede türeyen ve zulüm yapmakta olan gayri müslim eşkiyalara karşı çıkan vatanperverlerle teşriki mesai etmiş, silah, cephane teminine çalışmış. Ayrıca : "Büyük bir yalınlık içinde perişan fikirli bir cemiyetin tam izmihali anında tek başına bir kudret mihrakı olmuş ve etrafına ümit, cesaret yaymış ve Anadolu içerisine kaymak isteyen canlı cansız bütün kudretlerin Anadolu'ya aktarma edilmesine mümtaz hizmetleri dokundu"(Atom Gazetesi, 11 Şubat 1954 Selahaddin Yurdoğlu-İstiklal Harbine Nasıl Girdim Neler Gördüm).

----- İşgalin taziyeli çalışmaya güçleşmekte idi. Buna rağmen Halil Nuri durmadan, yılmadan çalışıyor Anadolu'ya bir fazla münevverin geçmesini büyük bir kazanç sayıyordu. Bu acı günlere ait hatıralardan bir iki parçayı aşağıya alıyoruz.

.....Somam üzerine vatanperver Halil Nuri gözleri yaşararak dedi ki : Köşede yatak içinde gördüğünüz benim ihtiyar annemdir. Zavallı hasta ve alil... Biz iki kardeş idik, ağabeyim Çanakkale'de şehit oldu. Şimdi annemin yegane evladı ben kaldım, annem hasta ve mecalsiz onu bu halde bırakıp gideceğimden dolayı yüreğim kan ağlıyor, beni büyük ihtimamlarla büyük nüvazişlerle bu yaşa kadar getiren o mukaddes kadını işte gördüğünüz ölüm döşesinde bırakmak mecburiyetindeyim. Fakat bana vatan annemden daha mukadderdir. Ben vatanıma annemden daha ziyade merbut ve medyumum, onun için biçare annemi halleti nezide bırakarak ayrılıyorum. Cenabı Hak her halde takriratımı affeder...

Zavallı Nuri bu yürekte kopup gelen sözlerle beni hazin hazin ağlattı, dökülen gözyaşlarına o da iştirak ediyordu. Büyük bir levhai hamaset nadir tesadüf olunur bir manzarai fedakari karşısında bulunmaktan mütevellit tehyüyci ile yüreğim kan ağlayarak Nuri'yi dinliyordum. Halil Nuri o gün beni teşhir etmiş, beni ağlatmış ve inletmişti. Bana gösterdiği o hazin

----- Oğlum biraz evvel dinlediniz, size vereceğimiz hiçbir kuvvet yoktur. Tek başımıza ne yapabilirsiniz?

----- Paşa hazretleri ben düşmanı Nazif Paşa hattında durdurmak ve karış karış vatani müdafaa etmek için hazırlık yaptım. Bütün vaziyeti biliyorum. Teşrifleriniz dolayısıyla maruzatta bulunuyorum Başka bir isteğim yoktur.

----- İsminiz,

----- Halil Nuri.

Mustafa Kemal Paşa bir an sustuktan sonra müşfik ve mültefit bir sesle sordular,

---- Ali Fuat Paşa hazretlerine keyfiyeti arz ettiniz mi?

---- Hayır.

---- O halde Ali Fuat Paşa hazretleriyle temas ediniz.

Teğmen Halil Nuri Bey hemen Ali Fuat Paşa ile temasa geçti. Ali Fuat Paşa, Milli Mücadele Hatıraları adlı eserinin 436. sayfasında bu teması şöylece belirtmektedirler:

manzara kafî gelmiyormuş gibi yazdığı bazı vatani neşaiti hicran ve tahasürü okudu, bunlar arasında – sancağıma- serlevhalı bir neşide vardı ki: Ciddin bir şaheserdi. Halil Nuri bu şürde boynunu bükük sancağıma ateşin bir eda ile hitap ediyor ve diyordu ki:

"Ah sevgili sancak, niye öyle karalara bürünmüş boynunu bükmüş, hazin hazin duruyorsun? Bu elem ve matem günlerinin daha çok zamanlar devam edeceğine mi kailsin? Meyus ve müteessir olma, büründüğün libası matemden tecerrüt ederek yine eskisi gibi Anadolu'nun o masum ve nezih gelinlerine yakışan kırmızı renginle nur ve ziyadan ürken düşman gözlerine korku ve hiras ver, bunu yap sevgili sancak, bunu yap ki seni kucaklayıp düşman saflarına hücum edecek Türkler seni o matemli ve elemli mevkiinden kaldırıp zafer burçlarına ilave rezk edecek kahramanlar henüz bu memleketten eksilmemiştir..." Halil Nuri ile geçirdiğim o müstesna gün bende unutulmaz hatıralar bırakmıştır. Uzun senelerden beri benim için bir gaye hayal olan vatanperverliğini hayat ve müşahhas bir timsaline tesadüf ettiğimden dolayı ne kadar bahtiyar olmuştum. İşte ben vatani böyle büyük bir aşk ile sever ve ona taabbüt eder yoluna hayatını , malını, varını, yoğunu fedadan çekinmez imanı kuvvetli, azmi sarsılmaz gençler görmek isterdim, bunlardan birine rast gelmiş olmak benim için en büyük nimetlerden biri idi.

Halil Nuri o gün beni Bostancıya, İçerenköy'e, Merdiven köyüne götürdü ve bazı zevat ile görüşürdü. Bunlar bize teminat verdiler ve Anadolu hakkında bizi tenvir ettiler. Anladım ki her işimiz emindir...

(Konya Balabak Gazetesi 19 Mayıs 1337 (1921) Sami Zade Süreyya. Namertler elinde sektez aydır çektilerim ve gördüklerim tefrikasından)

----- Halil Nuri Bey Merdiven köyünde milli bir müfreze teşkiline çalışıyordu. İngilizler bunu haber aldılar. Tasfirî Efkar gazetesi sahiplerinden Talha (İleri) gazetesi muharrirlerinden Sami Zade Süreyya beyler

“İlk icraat olarak Geyve’de bulunan 70. alayın Karaköy’e getirilmesini ve Karaköy Boğazının müdafaa vaziyetine sokulmasını düşünmüştüm. 70. Alay gelinceye kadar müdafaa mevkiinin keşfi için Erkânı Harbiye Binbaşısı Halis Beyi (Merhum Korgeneral Halis Bıyıktar) oraya göndermiştim. Bu işler tamamlanincaya kadar birkaç gün geçecekti. Bu esnada düşmanla nasıl temas edilecek ve hangi kuvvetle zaman kazanılacaktı.

70. Alay K. Halit Bey emir almak üzere Geyve’den yanına gelmişti.

Fakat Bursa’dan yürüyerek düşmanla meşgul olmak onun işi değildi. Mutlaka o saatte bir kuvvet bulmak lazımdı. O sırada karargâhıma Mülazım-ı Sani Halil Nuri Efendi adında genç bir zabıt müracaat ederek Bozüyük’ten toplayacağı Milli Kuvvetlerle Pazarcık’a gidebileceğini, oradaki Müdafaa-i Hukuk Reisi ile Yetimoğlu’ nun yardımını evvelce sağladığını söylemişti. Halil Nuri Efendi bir taraftan düşmanla temas edinceye kadar İnegöl istikame-

tine gidebileceğini, diğer taraftan düşmanı Nazif Paşa mevkiinde oyalamak için yeterli miktarda kuvvet sağlayabileceğini ileri sürüyordu.

Bu genç ve cesur zabiti Bozüyüklüler de seviyordu ⁽⁹⁾. Hemen kabul ettim. Derhal faaliyete geçerek ufak bir müfreze yaptı. Eğer yeterli miktarda silah bulunmuş olsaydı, bu müfrezenin mevcudu belki de yüzü aşardı. Halil Nuri Efendi aldığı emri tamamıyla ifa etti. ^(x)

Ali Fuat Paşa’nın “Milli Mücadele Hatıraları”ndan naklettiğimiz yukarıdaki cümleler yakın tarihimizin Milli Mücadeleye ait hadiselerini aydınlatması ve genç bir Mülazım-ı saninin ne büyük fedakarlıklara katlanarak muazzam düşman kütlelerini küçümseyecek kadar kahramanca düşüncelerini belirtmek bakımından, genç zabitlerimiz için de bir örnek teşkil edecek büyük bir mahiyet ve kudreti ifadeye kafi gelir. Harp tarihimiz bu hususun kıymet ve değerini gösterecektir.

⁽⁹⁾ General Ali Fuat Cebesoy, Milli Mücadele Hatıraları ,Sayfa (436)

^(x) Ne kadar gönül varsa Halil Nuri’yi o kadar seven vardır diyebiliriz. Talat Gün: Çocuklarımıza Memleket Bilgisi -Bor- 1940 Sa. 12)

Ragıp Önen : Bütün Borluların gözleri aydın.Sözüne ve özüne güvenilir, bir kahramanla el ele verdiler.(Yeşil Bor 23 Mayıs 1949) 1933 yılı hatıraları- Halil Nuri Yurdakul ve gençlik hareketleri başlıklı yazılardan.

----- Halil Nuri cesur ve yiğit bir askerdir. Harpte arslan sulhte kuzudur.

Harpte mihnet ve ıstıraplara katlanır, kan ve pıhtı içinde yüzer de cephe gerisinde bir damla gözyaşına tahammül edemez. Sanki biri çelikten , diğeri ipekten örülmüş iki yüreği vardır.Savaşta korkunc silahların sarsamadığı metanetini barışta en ufak bir merhamet tarumar eder.Onu en yıldırın silah vatandaş ıstırabıdır.Bir damla gözyaşından , bir batarya toptan daha ziyade korkar.Ağlayanın yaşını dindirmek için nesi varsa verir,parasını, rahatını, menfaatini,vücudunu...Yardıma muhtaç nerede bir kimse varsa tanışın tanımısın imdadına koşar.Onca asıl olan tanımak değil ıstırapı dindirmektir.Bir itfaiye neferi gibi gayesi yangını söndürmektir.Hem alın teri hem yüz suyu dökerek...Onun için değil midir ki bir zamanlar Ankara’da (bir şefkat ve yardım yurdu) açmıştı.Parasız bir sigorta şirketi gibi yurttaşlarının saadetini garanti etmişti.-Manisa Mebusu Dr.Necdet Ataman-

(Dünya gazetesi 23 Ağustos 1955 Sami Zade Süreyya - Unutulmuş Günler tefrikasının 9,10,11. No.lu ve “Halil nuri Yurdakul” başlıklı yazılardan)

Türk Milleti için pek parlak ve dünya çapında olan İstiklal savaşları ve onun mutlu sonuçları, aydınlanmız ve idarecilerimiz için hiç de o kadar gösterişli olmamıştır.

Şunu demek istiyorum:

Her türlü ümitsizlik ve imkânsızlığı çigneyerek, hayat ve istikballerini hiçe sayarak bu davaya tereddütsüz atılmış olan büyük küçük bir çok kahramanlar paçavra gibi birer köşeye atılmış ve ümitleri kırık, imanları zayıf, himmetleri mahdut ve hatta hiç olan bazı insanlar da birer kurtarıcı edasıyla ve birer halaskar imtiyazıyla milleti senelerce sömürmüşler, iliklerine kadar emmişler ve bu sayede milli mücadelenin topekun

fedakarlıklarından kendilerine müthiş mevkiler ve servetler sağlamışlardır.

Ben işin müspet tarafından başlayacağım. İstanbul kazan ben kepçe tabirine master olarak sarf ettiğim mesai sonunda hakiki bir yıldız keşfettim ve ciddi bir kahramana rasladım. Bu, genç bir mülazımdı. Yakışıklı, cevval ve kahraman müstesna bir Anadolu yavrusu idi. Onun Eren köyündeki evine gittim ve hasta yatmakta olan validesinin başucunda buldum.

-----Mader-i vatan da hastadır. Evvela onun kurtulması lazımdır.İcap ederse anem değil, hepimiz canımızı feda edelim, yeter ki o kurtulsun, dedi.

Bu müstesna kahraman, mülazım Halil Nuri Beydir.

Birçok insanlardan davamızın bir serserilik, bizim de birer avantürye ve haris insanlar olduğumuzu işite işite hareketimizin saltanata ve vatana bir hıyanet teşkil ettiğini duya duya o kadar müteessir olmuştum ki, karşıma güneş gibi bir kahramanlık timsali çıkınca bütün maneviyatım yerine geldi ve böyle evlatlar yetiştiren bir vatan ölmez diye teselli buldum.

(Büyük doğu Sayı 52 Sa.10 Cevat Rifat Atilhan: Görünmeyen İnkılap No.26)

----- En hayret verici hizmetleri gören insanlar da dikkat ettinizse göze çarpan bir haleti ruhiye vardır. Çehrelerinde, bu işleri gördüklerinden olma midir nedir bir utangaçlık sezilir. Yaptıkları kahramanlıkları sorarsanız size ezilerek kızarak kısa cevap verirler (1932)

----- Dünyada en mesut ve ömürlü adamlar gençliğinin hürmetini kazanan ve onların kalbine gömülü kalanlardır.(1932)

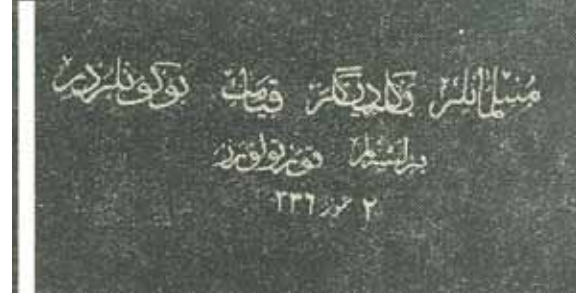
----- Onların aramızdaki hüviyeti ve mahiyeti esası aynı hamur ve madde olan kömürle elmasın birbirine nisbeti gibidir. Ben kendimizle bu bahtiyarlar arasındaki kocaman farkı ömrümün sonuna kadar her saniye hakiki bir saadet ideali olmak üzere tanıyacağım.(onlardan biri). Necmi Nurettin Sa.3,9,11.

(Büyük Mücadelede Milli An’aneleri İhya Hatırası: Mülazım Evvel Nuri Bey tarafından (1)Teşkil edilmiştir. Ankara Himaye-i Etfal Cemiyeti.1337 (1921)

Memleket ve milletin kıldan ince, kılıçtan keskin bir köprü üstünde ölüm dirim kıyamını yaşadığı dönemde Halil Nuri milli hizmet safhalarında belirdi. Bu cesur vatansever genç, memleketin bu çok nazik anında Türk kahramanlığının asil ruhunu temsil ediyordu. O Türk mucizesinin tarihi iman ülkesinde meydana gelecek sırları biliyordu. Ve bu kutsal sırda eren bahtlılardandı. Nitekim ilk olarak halkın delik deşik olan manevi sahasına indi. Ve halkın küllenmiş olan dinamizmini, bozulan maneviyatını düzenlemek için Bözüyük'te bir Mehter Takımı kurdu.

Halil Nuri'nin kurduğu bu mehter takımı şehri semt semt dolaşıyor, mahalleler arasındaki kaynaşmaların hamaset ve cengâverlik ruhunu kamçılıdığı açıkça görülüyordu. Halil Nuri, halkın sağduyularını yavaş yavaş bir şelale gibi coşturmaya muvaffak olmuştu. Onun kurmak istediği müfreze bu suretle adım adım ve manen de teşekkül ediyordu. Mehter takımı bu vatan parçasının bağrından geçtikçe halk da onun etrafında toplanıyor, büyüyor büyüyor ve adeta gaip olan kudretler dirilerek dalgalanıyordu. Nihayet hükümet konağının önüne gelindi. Halkın heyecanı büyüktü. Umumi matem, siyah gecelerin ortasında saklanan kurtarıcısını arıyordu adeta.

Halil Nuri bu matemden kuvvet yaratmak ister gibi hükümet konağına bir siyah bayrak çekti. Başka bir siyah bayrağın üzerinde "Müslümanlar beklediğiniz kıyamet bugünlere dir. Birleşelim kurtuluruz. 2 Temmuz 1336 (1920)" ibaresi yazılıydı.⁽¹⁰⁾

Halil Nuri Bey bu bayrağı hocalarla birlikte ve bir milletin müşterek sesi haline gelen tek-birlerle hükümetten çıkartarak meydana getirdi. Masanın üstüne diktikten sonra umumi durumu ve kurtuluşla ölüm arasındaki mesafeyi dile getirerek, gençleri vatan müdafaasına çağırdı. Tekbirler getiriliyor minarelerden yükselen zafer ayetleri ve kasideler milli ruhu şahlandırıyordu. Bu ulvi manzara ve milli ruhtan kopan çağırış, halk kuvvetinin yaratıcı bir heyecan haline gelmesine yetmişti.

Herkes ağlıyor, kadınlar "Mehdi çıktı" diye bağırıyorlardı. Genç, ihtiyar bütün erkek ve kadınlar, düşmanla vuruşmaya can atıyorlardı.

Halil Nuri bu milli galeyana içerisinde binlerce gönüllüden bulabildiği silahla yüz kişilik iki müfreze meydana getirdi.

İşte böyle en nazik bir zamanda bu genç su-bay Türk vatan ve milletin basubadelmev (ölüm kalım) hadisesinde böylece çok mühim ve kutsi bir vazifeyi hedef ve gaye bile-rek ve bütün samimi ruhuyla kararını vermiş olarak düşmanın karşısına tek başına dikil-meye hazırlanıyordu.

⁽¹⁰⁾ Gerek bu bayrak ve gerekse gönüllülerin göğüslerine taktıkları (Müstakimimiz Hazretti Allah utandırmas bizi) ibaresi yazılı şeritlerden bir kağıt Bözüyük Belediyesi'nde saklıdır.

Halil Nuri ilk iş olarak, Pazarcık, İnegöl kaymakamlıklarına, Belediye ve Müdafaa-i Hukuk reislerine şöyle bir telgraf çekti ⁽¹¹⁾.

“Yeşil ordunun ilk kısmı Bozüyük’e çıktı, beş yüz kişi ile geliyorum.” Halil Nuri müfrezeleleriyle 9 Temmuz 1920’de Pazarcık’a geldi. Göz yaşları ve heyecanla karşılandı. Çok ümitsiz ve hicrete hazırlanmış olan halk, hicreti unuttu. Ve Halil Nuri’nin etrafında toplanarak felaket önlendi ⁽¹²⁾. Mehter takımı mukaddes cengi öylesine telkin ediyor ve koca kavuklarının altında eğik başlar öylesine semaya dikiliyordu ki, halkın sinen gücü bir anda ayaklanıvermişti. Bu mehter havasından yükselen mücadele nağmeleri milli kuvvetlerimizin artmasına çok büyük tesiri olmuş, halkın iman sahasını emsalsiz bir aydınlık kaplamıştı.

^(x) Çalınan cenk türküleri ve okunan kahramanlık şiirleriyle Geyveli Hafız Şevket’in davudi ve gür bir sesle okuduğu zafer ayetleri gerek gönüllüler ve gerekse halk üzerinde ayrı bir heyecan yaratıyor ; bu lahuti manzarayı daha da çok ulvileştiriyordu. Burada da her gönüllü düşman üzerine aslanlar gibi atı-

lacıklarına ve hiçbir şeyden çekinmeyeceklerine söz verdiler.

İşte böyle bir avuç kahraman, vatanımızın geçirdiği en ümitsiz ve en karanlık bir gününde, emsalsiz bir istiklal aşk ve imanı ile ve yıldırım süratle ilerledi.

Nazif Paşa hattını tuttu ⁽¹³⁾. Halil Nuri burada müfrezelelerini yerleştirirken, Bozüyük ve Pazarcık’tan gelmekte olan gönüllülere ait emirlerini verdikten sonra ayrıca bir müfreze teşkil etti. Bunun başına geçerek süratle İnegöl’e gitti. Külliyyetli kuvvetlerimizin toplandığı ve taarruza geçmek üzere olduğunu kati olarak söyledi ve manevi kuvveti kırılmış olan halkın cesaretini takviye etti. Bursa’ya kaçmak isteyenlere mani oldu. Bir taraftan da sıkıca emniyet tertibatı aldı. Asayişini temin etti ve süratle ilerleyerek, düşmandan evvel Aksu Dimboz hattını tuttu ve Kestel istikametine ilerledi. Rast geldiği düşmana baskınlar yaptı, cesurane hareketleriyle, düşmana göz açtırmadı. ^(x) Bu vaziyet karşısında düşman durakladı. ^(xx) Halil Nuri durumu hemen Batı cephesine bildirdi. ^(13,14)

⁽¹¹⁾ Bu telgraftaki malumat derhal Bursa’ya, İstanbul’a ve işgal altında bulunan yerlere aksetti. Türkler sevindiler, düşman istihbaratı da bunun mahiyetini öğrenmek için aylarca çalıştı durdu.

----- Bugünkü neslin asla bilmediği ve kolay kolay kavrayamayacağı bir destan mevzuu..O günkü sıkıntılı, dertli anlar içinde, bedbin ve bitkin kitlenin ruhi halini düzeltmek ve ümit vererek avutmak için uydurulmuş bir haber...Turandan Türkistan’dan ve İslam alemlerinden kopup gelen ve arkası kesilmeyecek olan yiğit yiğit süvariler , piyadeler malzeme ve savaş vasıtalarına bol bol sahip muhteşem ordular bu haber ve bu söz halk üzerinde derin olumlu etkiler yapıyordu. (Cemal Kutay: Milli Mücadelede Yeşil Ordu Efsanesi. Sayfa 48)

----- Bozüyük’ten yükselen bu ses bütün vatan afakında akisler yaptı. Ve garbın mağrur ve zalim suratına şamar gibi indi. Bu Türk milletinin, ruhunda birikmiş tarihi kin ve nefretin açığa vurulması istila ordularının hunhar varlığına indirilen bir darbe olmuştu.

Bor’un Anadolu’nun yetiştirdiği bu eşsiz kahraman, ilk hücum borusunu çalmış gönüllerde biriken ateşi alevlendirmişti. (Büyük Cihat 1951,Cevat Rifat Atilhan: Bütün Cıplaklığıyla Milli Mücadele No.3)

⁽¹²⁾ Erkanı Harbiyei Umumiye Riyaseti Harp Tarihi Dairesi Arşivi Garp Cephesi: 1 Mükerrer 1/19041

^(x) Milli Mücadele, tarihimizin birer ışık noktasıdır. Bu noktalar bu ışıklar olmasaydı, Mihat Cemal’in dediği gibi – Türkiye bir tarih, Anadolu, bir coğrafya olacaktı.— Halil Nuri’nin şahsında, millet bağı, toprak bağı, bayrak bağı olan Halil Nuri’lerin ölümlerini rahmetle, sağ olanlarını saygı ile selamlamak hür vatanda hür yaşamak isteyen her Türkün birinci vazifesidir. (Atom Gazetesi: 11 Şubat 1951. Selahattin Yurtoglu’nun İstiklal Harbine nasıl girdim, neler gördüm tefrikasından)

----- İstiklal Harbinin çeşitli tecelliler arz eden safhalarında harikalar yaratmış ve çok üstün düşmana karşı birçok muvaffakiyet kazanmıştır. Okuyucularımız Halil Nuri’nin yarattığı mucizevi kahramanlıkların sütunlarımızda hayret ve takdirle okuyacaklardır. (Tarih Hazinesi, cilt 2. Sa. 860)

⁽¹³⁾ General Ali Fuat Cebesoy: Milli Mücadele Hatıraları. Sayfa 436.

^(x) Onu orduda ve Milli Mücadele senelerinde tanıyanlar ve görmüş olanlar ondaki taşkın vatan muhabbetini, emsalsiz Türk cesareti ve eşsiz fedakârlık ve vefakârlığı önünde hayretle ürpermişlerdir.(Adana Türk Sözü Gazetesi 1936 Ağustos. Vatana hizmet edenleri unutmayın başlıklı yazıdan)

----- Sizlere tanıdığım, binlerce insan içinden, bir örnek vatandaş takdim ediyorum. Ümit ederim ki, gençlerimiz de bunu (Halil Nuri Yurdakul’u) bir örnek yapacak ve onun gittiği yoldan yürüyecek, mevki, para, şöhret için değil sadece vatan, millet için, Türklük için çalışacak ve icabederse ölecektir.(Merhum Hüseyin Namık Orhun’un yazmış oldukları ve çocukları tarafından bastırılacak- örnek vatandaş- adlı eserinin önsözünden)

----- Muharrir Lütfi Arif Kenber “Milli bir kahraman” adıyla, ayrıca şair ve edip Faruk Gürtunca, tarihçi İbrahim Hakkı Konyalı ve Milis General Cevat Rifat Atilhan, tarihimizde bir benzeri bulunmayan bu emsalsiz kahramanlığın büyüklüğüyle mütenasip isimler altında birer tetkik eseri hazırlamaktadırlar.

^(xx)Necdet Rüşti Efe: Yüz bine karşı, yüz Türk. Tarih Dünyası cilt 2 Sa 473.

----- Nesli atı kahramanlık cihanının Yurdakullarını insan, bayrak olarak selamlamakta asla kusur etmeyecektir.

(İskenderun, 15 Ekim 1953 tarihli Yeni Devir Gazetesi Burhan Sadık Yalçın “Halil Nuri Yurdakul” başlıklı başmakeden).

⁽¹⁴⁾ Erkanı Harbiyei Umumiye Riyaseti Harp Tarihi Arşivi Vesika No: 3/2021 ve 1/19041

Yaver Muzaffer Bey raporu derhal Mustafa Kemal Paşa'ya arz etti. Raporu büyük bir alaka ile okuyan Mustafa Kemal Paşa, fevkalade memnun oldular ve Muzaffer Bey'e dönerek:

— Çocuk bir sigara ver bu çocuk vaziyeti kurtardı, demişler ve Ankara'ya doğru geriye dönmüşlerdi.⁽¹⁵⁾

Vatanın bütün sathına yayılmış olan matem havası Ankara'yı da tamamen sarmıştı. İşgal edilen yerlerden Ankara'ya kadar gelmiş olanların anlattıkları halkın heyecan ve ıstırabını bir kat daha artırıyor-du.

Millet Meclisinde de büyük bir milli galeyan ve teessür havası esiyordu. Bu sebeple 13 Temmuz 1920 tarihindeki 31. toplantı görülmemiş bir matem havası içinde yapıldı. Gizli ve açık yapılan toplantıların hepsinde hatipler sözlerini gözyaşları ve hıçkırıklar arasında bitiremeden kürsüden iniyorlardı ve bizim kalbimiz olan Bursa, ecdadımızın mezarlarına sahip olan Bursa, beyaz mabetlerimizle süslü Bursa, Yeşil Bursa, bugün dünyaya en hunhar düşmanların kirli ve kanlı ayakları altında çığnenmektedir. Ve:

“Arkadaşlar;

Hiçbir millet, hiçbir zaman bu kadar ağır, bu kadar feci darbelere maruz kalmamıştır. Her tarafa bağır-alım, Sivas'lılara, Kastamonulular'a, Ankaralılar'a, Konyalılar'a, bağır-alım, düşman geliyor hazırlanınız diyelim, diyorlardı.⁽¹⁶⁾

Bütün mebuslar tarihimizin hiçbir vakit bu kadar

azim bu kadar müthiş, bu kadar hatırmak bir devre yaşamadığını ittifakla kabul ettiler ve derhal meclisteki riyaset kürsüsü üstündeki yeşil örtüyü kaldırdılar ve matem işareti olmak üzere siyah bir örtü örttüler⁽¹⁷⁾

Bütün mebuslar ayağa kalkarak vatan ve milletin kurtuluşu için dua ettiler, böyle bir duanın birincisi Hazreti Muhammet zamanında ikincisi de bu defa yapılıyordu. Hocalar Kur'an'dan birer ayet okuyorlar mebuslar'da ellerini göğe doğru değil parmaklarını aşağı doğru tutarak, Allah'tan milleti ve vatani bu büyük tehlikeden korumasını ve kurtarmasını tazarru ve niyaz ederek ağlıyorlardı.

Mebuslar bir taraftan da kısa bir zamanda milli cephelerimizin bozulmasından dolayı şiddetli tenkit ve tarizlerde bulundular. Akhisar'dan Marmara sahillerine kadar bütün şehirler ve köylerin böyle yıldırım süratıyla istila edilmiş olmasından ve Bursa felaketi dolayısıyla uğramış olduğumuz müthiş zarar ve zayıttan ziyade ve cihan efkarı karşısında Anadolu'da müdafaa edilen şeyin bir göz korkuluğu olduğu mahiyetinde genel bir fikir uyandırmıştır.⁽¹⁸⁾ diyorlar, taksirat ve idaresizlikleri görülenlerin mutlak surette Divan-ı Harbe verilmelerini istiyorlardı. Aynı zamanda işe başlayalı iki ay olmayan ilk Hey'eti Vekileyi de mes'ul mevkie düşürmek yolunu tutuyorlardı. Böyle uzun ve hararetili devam eden münakaşalara Mustafa Kemal Paşa dahi karışmak mecburiyetinde kaldılar ve kürsüye çıktılar, yüzü hiçbir zaman bu kadar ince ve manalı görülmemiştir. Sesi her zamankinden daha kısık bir şekilde lazım gelen izahatı verdiler ve dediler ki:

⁽¹⁵⁾ Atatürk'e 15 sene kadar yaverlik yapmış ve İstanbul'dan da yine Atatürk'ün yaveri olarak beraberce Anadolu'ya gelmiş olan Sayın Muzaffer Kılıç diyor ki: "Atatürk'ü hiçbir zaman Bursa düştüğü andaki kadar müteessir ve ümitsiz görmemiştim. Hiçbir yerde duramıyordum. Mütemediyen kompartümanlarında geziniyorlar ve düşünüyordular. Halil Nuri'den gelen rapor kendilerine arz edildiği zaman alaka ile okudular ve sonunda çok memnun olarak bana döndüler ve nese ile çocuk bir sigara ver bu çocuk vaziyeti kurtardı dediler.(Atatürk ekseriya çocuk diye hitap ederlerdi.)

⁽¹⁶⁾ Atatürk Batı Anadolu seyahatlerinde Bursa'yı da ilk defa ziyaretlerinde halk ile temas etmişlerdi.22.1.1923 tarihinde yapılmış olan bu temasta Atatürk bugünkü Meclis müzakerelelerini şu sözlerle izah buyurdular.

"Bir gün buralardan gelen haber, Vekillerimizden mürekkep Büyük Millet Meclisinde heyecanlı feryatlar, elemeler husule getirmişti. Kürsüye çıkan bütün hatipler bu cennetasa belde için ağlamışlar ve herkesi ağlatmışlardı. Maateessüf ben de arkadaşların izhar ettikleri teessüre maddeten iştirakten memnundum. Bilakis onları müteselli etmek, onlara metanet vermek vazifesiyle mükellefitem. O günkü müzakereat esasında demişim ki : " Bursa, Anavatanın kıymettar bir cüz'üdür. İnfikaki

muvaakkattir. Behemehâl istirdat olunacaktır." (Atatürk'ün söylev ve demeçleri cilt 2 Sayfa 65).

⁽¹⁷⁾ Bu örtü zafere kadar böylece kaldı.

⁽¹⁸⁾ Bu hadiselere cereyan ettiği tarihten hayli zaman sonra dahi ecnebiler Kuvayi Milliyecileri bakın nasıl görüyorlardı:

1921 senesinde Ankara'ya gelen bir yabancı muharrir, gazetesine çekilmek üzere şu şekilde bir telgraf yazarak telgrafhaneye veriyor:

Ankara dağlar arasında bir bataklık. Bu bataklığın içinde bir yığın kurbağa başlarını havaya kaldırmış durmadan ötüp durmakta ve dünyaya meydan okumaktadır.

O zamanlar harice gidecek telgraf ve mektuplar Matbuat Umum Müdürlüğü tarafından sansürden geçiriliyordu. Genel Müdür Ağaoglu Ahmet Beye telgrafi gösterdiler. Ahmet Bey telgrafi bu şekle soktu.

Ankara, Anadolu'nun ortasında çorak, bakımsız ve kerpiç evli küçük bir şehirdir. Bu şehirde bir avuç kahraman Medeni Avrupa'nın zulüm ve istibdatına karşı isyan ederek milli istikallerini korumaya çalışmaktadırlar.(Samet Ağaoglu: Milliye Ruhu. Sayfa No.26)

“Bugün Yunan kuvvetleri karşısında az çok bir vaziyet vücuda getirilmişse bu beş on fedakârın kendiliğinden vuku bulmuş olan azim ve gayretleri mahsulüdür.”⁽¹⁹⁾ Fakat Paşa'nın belirtisine rağmen Mecliste sükûnet bir türlü sağlanamamış ve açıklama istemeye karar verilmişti.

Ankara'da hava bu merkezde ve vatan sathından kara sisler gibi ızdırap ve matem tüterken cephede alınan tedbirler düşman üzerinde beklenen tesirini göstermiş ve belli başlı büyük bir değişiklik olmamıştı.

Damarlarında ecdadının kanı dolaştığını duyan İnegöl'ün vatanperver çocukları da kahraman Halil Nuri'nin emrine girmişler ve cepheyi takviye etmişlerdi. Düşmanın bütün teşebbüsleri bu kahramanlar önünde kırılıyordu. Bunlar, en yırtıcı kartallar gibi çarpıyorlar, kükremiş aslanlar gibi savaşıyorlardı. Düşman 21 Temmuz'da şiddetli bir taarruza daha kalktı. Bugünkü çetin muharebeye Batı Cephesinden gönderilmiş olan Binbaşı Sait Bey Kumandasındaki müfrezeler de katıldılar. Çok şiddetli muharebelerden sonra, düşmanın taarruzu Doma sırtları önünde kırıldı. Bu zafer birçok milli kahramanımızın yaralanmasına ve birçoklarının da şahadetine mal oldu. Yaralılar arasında Al Bayrak Müfrezesi

Kumandanı Ahmet Muhtar ve Süvari Bölük Kumandanı Yüzbaşı Avni Beyler de vardı.

İşte böyle bir avuç gönüllü kahraman, hürriyet ve istiklal uğruna kanlarını ve canlarını Türk'e has bir cömertlikle devam ediyor ve kahramanlığın zirvesine çıkarak da düşmanın saldırılarını, bedenlerinden mukavemet setleri yaratarak durduruyorlardı.⁽²⁰⁾

Selçuklu İmparatorluğu yıkıldığı zaman da aynı bölge de Osmangazi mehter takımının çaldığı zafer nağmeleri arasında Osmanlı devletinin temellerini atmış ve memleketini Bursa'ya doğru büyültmeye çalışmıştı.

Böylece Halil Nuri bu cephenin en nazik ve hayati bir anında, tarihi mukadderatımızı parlak bir noktaya yönelten ve kesif bir düşman akınını bir avuç gönüllü kahramanlarıyla durdurmasını ve olduğu yerde kalmasını sağlayan bir adam olarak milli tarihimizde kendini gösterdi. O, bu oyalama taktiğinde başarılı olmasaydı, zafer tarihimiz belki de yaralana-caktı.

Bu cepheyi bir müddet sonra başka Milli Kuvvetler de takviye ettiler.⁽²¹⁾ 11. tümen 13 Ağustos 1920 tarihinde Pazarcık bölgesine yerleşti, fakat kısa bir zaman sonra tekrar başlayan isyanları bastırmak için ayrıldı.

⁽¹⁹⁾ Gazi M. Kemal: Büyük Nutuk, Sayfa 332

⁽²⁰⁾ Mehter takımının cenk nağmeleri Geyveli Hafız Şevket'in davudi ve gür sesiyle okuduğu zafer ayetleri; getirilen tekbirler ve arada okunan kahramanlık şiirlerinin ulvileştiği cephede erlerimizin sevletleri düşman üzerinde o kadar müthiş bir tesir yaratmıştır ki Yunanlılar hala birbirlerine bu manzarayı anlatmakta ve mahiyetini somaktadırlar. Kayseri'nin Ağırnaz köyünden Yunanistan'a mübadil olarak gitmiş olan bazı Rumlar tarihçi İbrahim Hakkı Konyalı'ya göndermiş oldukları mektuplarda mahiyetini rica etmişlerdir. Sayın İbrahim Hakkı Konyalı da her gün gazetesinin 2.9.1953 tarihli nüshasında " Yunanlılar mehterleri melaike sanmışlardır" başlıklı makalesinde bu hususu izah etmekte ve demektedir ki " kırmızı cübbeli ve renk renk elbiseli ve sanki ve rengarenk serbuşlu bu mehter takımı kahramanlık şarkıları çalarak hücumu geçmişlerdir." Bire bin nisbetindeki bu düşman, Türk Mülazımının müfrezesi önünde kasırgaya tutulmuş kuru otlar gibi silinmiş ve yok olmuştur.

---O kırmızı, yeşil cübbeli mest pabuçlu sarıkkıllar kimlerdi ne söylüyor ve ne yapıyorlardı...

Kahraman Halil Nuri'nin müfrezesi işte böyle dedelerinin serhat türküleri çalarak düşmanı durdurmuş ve yok etmişlerdi.

⁽²¹⁾ Halil Nuri Bey Bozüyük'e gelerek ilk hücum bölüğünü, sonra hücum taburunu teşkil etti. Bu taburun Birinci İnönü Muharebesindeki kahramanca savaşını ve başarısını, Mustafa Kemal Paşa ile Mareşal Mecliste övdüler.(12 Kanunusani 337 Perşembe 133. İctima zabıt ceridesi cilt 7.Sa. 339,342)

Halil Nuri'nin İkinci İnönü ve Sakarya harplerindeki hizmetleri de (dün ve bugün) Birinci sayısında başlayan - Milli Mücadelede İlk Kurşun - Ve Yeni İstanbul Gazetesinde 1.sayısında başlayan (İnönü Muhabereleri ve Hakiki Kahramanları) ve yine Medeniyet Gazetesinde 3 Mart 1954 de başlayan (İnönü Savaşlarının İç Yüzü) başlıklı tefrikalarda belirtildiği gibi çok başarılı oldu.Muhtelif yaralar aldı, bu arada Eskişehir'de (Milli İnkılap) , Ankara'da (Arkeoloji) müzesini kurdu.Tedaviden sonra istihbarata geçti.Yunanlıların içlerine girerek çalıştı, böylece ardi arkası kesilmeyen devamlı başarılarından dolayı resimleri askeri müzemize kondu. (Askeri Müze Eas No.678.968.970)

Bundan sonra bu cephenin mesuliyeti 24. fırkaya verildi. Birinci İnönü Muharebesine kadar Pazarcık milli cephesi kurulduğu gibi muhafaza edildi ve bu suretle tarihimizin en ağır ve felaketli bir gününde, geride kuvvetlerimiz toplanarak rahatça yeni bir hatta yerleşmelerini de teknik bir tarzda temin etmiş oldu.⁽²²⁾

Sonsuz imanından ve milli ruhun desteğinden başka hiçbir dayanağı bulunmayan Pazarcık gazileri bütün ümitlerin sarsıldığı, bütün cesaretlerin kırıldığı ve mevcut diğer bütün şartların eşitsizliği karşısında asla irkilmediler. Türk' ün şeref , namus ve istiklali uğruna, bin bir mahrumiyete göğüs gererek eşsiz cesaret gösterdiler.Kan akıtarak , can vererek dayandılar, milli şerefimizi kurtarıp milletin makus talihini yendiler...

Pazarcık cephesinin aziz şehit ve gazileri, emsalsiz fedakârlıklarıyla, menkıbeleriyle, milli tarihimizde devleşen efsanevi kahramanlar arasında ebediyen yaşayacaklardır.

Kaynakça

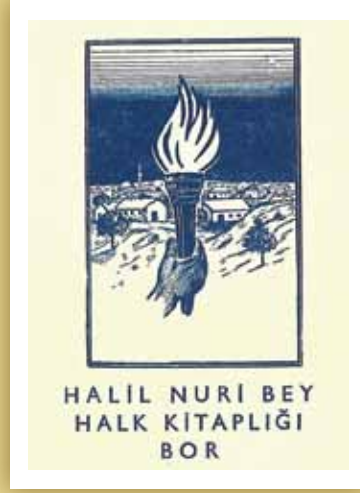
1-) ŞAPOLYO, Enver Behnan
1957* "Kuvayı Milliye Tarihi Gerilla"
Ankara, s. 93-122

2-) Cemal Kutay, Tarih Konuşuyor Aylık Tarih Mecmuası Muhtelif Sayılar

3-) Halil Nuri Yurdakul Arşivi

(22) General Ali Fuat Cebesoy : Milli Mücadele hatıraları. Sa.(436-437)

Basında
Halil Nuri Yurdakul

TÜRK TARİHİ ŞEREF KÖŞESİ

Kahraman Bir Genç Türk

Konya'da çıkan günlük (Bahâk) gazetesinin 19 Mayıs 1921 ve 594 sayısındaki (Samî zade Süreyya) beyin Nametler elinde sekiz aylık çeliklerim ve güdümlerim başlıklı 9 numaralı tefrikanı emsalsiz bir vatanperverlik örneğidir. Bu sebeble okurlarımıza aynen sunuyoruz.

Anadoluya geçmeye kati karar verdiğim aralarda, çalıştığım Celâl Nuri beyin çıkartmakta olduğu "İleri" gazetesini idare hanesinde Halil Nuri bey isiminde genç bir müllâmla tanıştım. Henüz yirmi beş yirmi altı yaşlarında kadar tahmin edilen bilen bu genç Genç Türkde Anadoluya geçmek emelinde bulunduktan imiş. kendisiyle onun uzadıya göçtüm. Çok vatanperver, yakışıklı, cidden cesur ve fedakâr bir zabıt idi aramızda herşey tekerür etti. Kendisi, Eren köyünde ikamet edermiş yol meselesi için dediği:

ASRI

Tercüme eden : EREN BENTAS

olan B. K. Rouk, TWA'nın 707 - 120 lerinin bir saatlik direkt işletme masrafını yine bu şirketin Lockheed 194-9G lerininkinden üç miall daha fazla olacağına hesaplanmıştır.

Bundan alınacak dereç şüphesiz. Jeterleri ve kâr ve ne zarar noktasına kadar yolculuğu doldurmaya muvaffak olamazsa hava şirketi jet sür'atli ile iflas ettirilebilir. Ne kâr ve ne zarar noktasının üstündeki her yüksek yük unsuru yüzde miktarı, kasasına, pistonu bir uçakta meydana gelecek aynı miktarda bir artışta olacağından daha çok para gireceğini ifade eder. Bu kadar yüksek bir kazanç kapasitesi imkân olmasa, jet tayyareleri muhtakkak ucuzlaşmalı demektir. Her bir hava yolu şirketi piston motoru filoyla jetleri belli bir ölçüde mukayese ettikten sonra jetlerin servise dâhil tutulmasına müsaade edemez.

Havayolları idaresine jet aramız yüksek kazanç potansiyeli vadedi bir mücadele unsuru ile birleşerek girmiştir. Jeti, yüksek kazanç potansiyeli olarak etmek için ihrazu olan eliyet ve kayımları anlayış ile işletilmeli mücadele... Bu gün ekonomide müllâmlar tek tek müllâmlardan ayrılmaya başladıkları gibi aynı zamanda onlar kadar ehemmiyet kazanmışlardır.

— Yarı cuma, Eren köyüne teğrif ediniz, ben de hanede bir müddet istirahat sonra yol meselesi içinde sizi bu hususla meşgul bazı zevat ile görüşürüm. O zaman kanaat getireceksiniz ki her şey yolunda ve her işimiz emindir.

Teklifini kabul ettim ve ertesi günü Eren köyüne gittim. Kararlaşmıştık üzere evini, Şeyhül İslâm Ebeke Hayri Efendinin köşklerinden öğrenecektim. Köşkten bana birisini tefrikettiler. Halil Nuri beyin evini bulduk genç müllâmla da bana müstazırız.

Halil Nuri beyin ikametgâhı, üç odadan ibaret basit ve mütevazî bir ev çiğnek idi. Hiç umutlanmı, iki odası üç üç idi. Buradan geçerken köşede bir yatak ve içinde de ihtiyara bir kadın gördüm. Sormam üzerine vatanperver Halil Nuri, göleri yazarak dediği:

— Köşede yatak içinde gördüğünla benim ihtiyar annemdir. Zavalı, hasta ve alı... biz, iki kardeş idik. Ağabeyim, Çanak kale muharebatında şehit oldu. Şimdi annemin yegâne evladı ben kaldım. Annem hasta ve mecalis, onu bu halde bırakıp gideceğimden dolayı yüreğim kan ağlıyor. Beni, büyük ihtimamlarla, büyük niyazlarla bu yaşa kadar getiren bu mukaddes kadını, işte gördüğüniz ölüm döşğinde bırakmak mecburiyetindeyim. Fakat bana vatan, annemden daha mukaddesdir. Ben, vatanıma annemden daha ziyade merbut ve medyumum. Onun için biçare annemi ölüm halinde bırakarak ayrılıyorum. Cenab hak herhalde takdiri müaf eder...

Zavalı Halil Nuri, bu yâredden kopup gelme sözlerle beni hazin, hazin ağılattı. Dökülen göz yaşlarına o da iştirak ediyordu... büyük bir hamaset levhası, nadir tesadüf olurmuş ve fedakârlık manzaranı karşısında bulunmaktan mütevellit bir tehayyül ile yüreğim kan ağlayarak Halil Nuriyi dinliyordum. Halil Nuri o gün beni tesbir etmiş, beni ağılatmış ve iktisadî bana gösterdiği o hazin manzara kâfi gelmiyormuş gibi yazdığı bazı vatanî Negalidi hicran ve tehasürü okudu... bunlar arasında (Sancağın) başlıklı bir neşide vardı ki cidden bir şaheserdi. Halil Nuri... bu şiirinde boyunu bükük sancağımıza ateşin bir eda ile hitab ediyor ve diyorlardı:

— Ah sevgili sancak, niye öyle kararlara bürünmüş. Boyununu bükmüş, hazin hazin, duruyorsun? bu elem maters günle-

Halil Nuri Yurdakul

rinin daha çok zamanlar devam edeceğine mi kâilim? meyus ve müteessir olma, büründüğün matem libasını üstünden atarak yerine eskial gibi Anadolunun o masum ve neşli gelinlerine yakışan kırmızı rengele nur ve ziyadan örken dılgan göbelerine korkular saç. Bana yap, sevgili sancak, bunu yap ki seni kucaklayıp düşman saflarına hücum edecek Türkler, seni o matemli ve elemli mevkiinden kaldırıp zafer burçlarına ilâ ve rezk edecek kahramanlar beniz bu memleketten eksiltilmişler...

Halil Nuri ile geçirdiğim o müstesana gün, bende unutulmaz hatıralar bırakmıştır. Uzun senelerden beri benim için bir gayeî hayal olan vatanperverliğin hayat ve mülahazası bir timsaline tesadüf ettiğinden dolayı ne kadar bahtiyar olmuştum. İşte ben vatan böyle büyük bir aşk ile sever ve ana teabüt eder, yoluna hayatını, malını, varını, yoğunu, fedadan çekimse, imanı kuvvetli, azmi asla sarsılmayan gençler görmek isterdim.

Bunlardan birine rastgelmiş olmak benim için en büyük nimetlerden kahridir. O gün Halil Nuri beni (Bostancı) ya (İç Erenköyü) ne ve (Merdiven köyü)ne götürdü bazı zevat ile de görüşürdü, bunlar, bize teminat verdiler ki yol için hiç bir tehlike yoktur.

*

Halil Nuri'den ayrıldığım ikinci ve (Sana 7 inci Sayfada)

KURTULAN SANCAK

Bu tarih! Tüfekler için, umutlanma tarihidir :
(İhtiva - 21 Mart/1914).
O gün, berduhan karolu iyle vatanı parın
Aman'dı'ya girme kalbe duman arduva.
(Pazarok) kerretlen, yürlüğü his aldılar;
(Sümbülhüyük) ! aldılar, (Basalın) saldılar.
İstikbal havayını bu en miltih gününde,
Bir koca kuvvet varlı Türk aevall önünde.
(Handılye) sirtları, (Bozganlı) ve (Köben)
Top, tüfek dumanında görüşme silü hüman.
İste bu'du. İstikbal kancı savay dedim.
Yardıma aymanıza o gün (Ahdat Gedikli)-
Bu ilmi neyvide bulunan kıl'aldardan
(O sen DİŞLİK'i yad ederis her zaman :
Oyle savayınlar ki, amlamak dile kolay,
Önüm karvett ald (143 ünlü Akay).
Bu köllu, en bu safıta, girimü silü hatınan,
Kurtuluş vatanın, dumanın, yoluma.
Vatandaş : Karpadan saldıran karvettleri
Oyduyarak aşmak, yürütmeük ileri,
Dağınarak yaymak... Ey Türk! Ömümlü ağılı :
S.6. Tarile geçti bu kahraman bölüğü;
Herfiles kuzanarak, kurtarmayla vatanın.
Vatandaş : Karpadan saldıran karvettleri
Oyduyarak aşmak, yürütmeük ileri,
Dağınarak yaymak... Ey Türk! Ömümlü ağılı :
S.6. Tarile geçti bu kahraman bölüğü;
Herfiles kuzanarak, kurtarmayla vatanın.

O gün... Yaman ordusu yürüyörlü pervane.
O sen DİŞLİK'i! ona saldıran yaman.
Bu Kuzandan istedi bir ders vermek dumanın :
Tayraza geçerek saldıranak son yama.
Ordunu vererekli bölüğü, erdu hüman.
Bekli dağıtaraklı ismi vatanında kepeni.
Fakat meyus olmuştu bu adamayına;
Atını dola kabilinde bir yer verdi bu kuma :
O gün, almak ilere bu beklül ilerde,
Aklınla birader, yama kuzun siperde.
Oyle zaman geldi ki, mahredemli bir ka.
Ne isin, ne toreddin... Balıdır o Kuzandan :
Ordunu varın gibl, abdü yigil, cesur;
Savayla kahramanlı ilyle bu kadar olur :
O gün adevi; orduda bir avuç askerle.
Yaman hastan verdi, iki üç yıla erle.
Kökçükkü kuvvetten korkmuştu kökük abdü :
Böyle müllib bir adevi nereden yağcıyordu ?
Ağır Türk kuvvetleri sandı yelilli harbe,
Bir ordudan geldik öskül ilyle bir darbe.
DİŞLİK'te nice kaunt, göğü sard dumanlar.
İki gila, iki gece ayalandı dumanlar.
İstedi karvett gölü kuzanına zaman.
Vatandaş yapt o gün, yiğit Kuzandan.

Fakat daha müllib revak başlandı en önde :
27 Mart günü, abü yeşil direk yanda.
Cebenneme dönmüştü (Bozganlı) sirtları ;
Küli kaunt boyuyor dağılar sararı kuz.
Soğuk, fırtına ve yağmur. Soura sarapan, kuzunu
Ba esnek, en bekliyi esroglylı kurtulmuşun.
Bu emel kaybederek, öskümlü kuzan.
Kaç neç kabanaklı vatanın kabil kara.
Bu korkunç hakikati biliyordun Mehetçik.
Dumanın saldırdıysa ilinde süğü, dipeki.
Hali pek mühlerevli Türk ordusu o günkü ;
Yine o gün Kuzandan başlatıyandı cümlü.
Düman yikilmiyordu... Az monul var arada,
Fakat korkma; ey vatan! O güne yine orada ;
O gün vatanı bir yandı; Allah ilyle bayırdın.
O grem, en yürüyörlü Türk kaunt dağıydı.
O yiğit de kaçaran, arada cesaret ileri.
Artık feragat biliz, atını ve garret ileri.
O gün eğiz ybarın savayın deşetinden ;
Başka kahramanların meşhur cesaretinden
Artık şüphelenin... Dünyada cesur kalmaz ;
O güne de gaa alınmaz, big bir asker şan almaz

Muzaan buğününde öyle bir an geldi ki,
Cebenneme bu savayın ba'lı kalardı beki,
Böyle bir harb gürümek daha dünyada heper,
Bir ana-aba gün... İste hakikil mahser!
Havayın bu anda bir lediller be'dirdi
Düman, salıran yapıp, iç sipereze girdi.
Maksadı meletmekli Akayın savayın.
Önüm için kuzanına bu son atış ayın.
Düman geliyor, duman... Eklen güdecek sanarak;
Hangi cesur fedai sanarak kurtaranak ?
Kim, götöl olmak için, fırtınarak güle güle gider ?
Kim güdecek bayrağı dağılılıdırı yere ?
Az vatanı vurarak bir kuzayda sanarak;
Neç gileiyor, atış çök... Ota kaşarak kim var ?
İle a salıkında o gün fırtınal yere :
O Kuzandan, alarak talanayla sine,
Kaçtı. Hümlü dumanlar hep salıran dumanlar
Gün savayın yaman kuzan yağın kuzanlar,
Savayın bulduğı bir işiye erikil,
İle, meclise kuzay; gülmümlü bir işi ;
Düman, bu cesaretle yikil muzaarından ;
Bir Türk, yet güle emil silan aramızdan,
Sourağı kurtaranak, gülmümlü gerye-
Türk askeri buldu : (Yama, Kuzandan...) diye,
İle bir yürüyörlü dumanın atından,
Can bularak kauntlar o buğayın peşinden ;
Tüm başın veriyorke, hümlü tekar diti,
Dümanın dumanı bir kaçır idirli.
Ey Türk... İstikbal'deki (Asker Müzi)'ye gü,
Oraya yeret vredi kahretliğini yigil ;
Önüm erdu müllü en mühlere bir yer,
Atında da ismi var : (Kahraman Hali Nuri).

Nevet Büğül Efe

Hali Nuri YERDARUL

FIKRALAR

SUÇLU - GÜÇLÜ

Otomobil bozmuştu. Tamire götürdüler. Tamirenin elinden bir şey gelmiyordu. Bozuk - diğers, yarım - yamalak yapt... Soura da dünyaya parnası istedi.

Otomobilin sahibi çıkıştı:
- "Sende hiç inşaf yok mu be adam! Hem tecrübesizsin, hem de bu kadar para istiyorsun!"

Tamirenin cevabı hazır:
- "İnsan tecrübesi olmayanca iş daha zor gelir, bayım!"

ZEVKİNİ BOZMAK İSTEMİŞ

Bir Amerikalı iş adamı ilk defa İngiltere'ye gidecekti. Çok seyahat etmiş bir arkadaşla ona nasihat verdi:
- Otellerde, lokantalarda, tiyatrolarda filan rahat etmek istersen muhtakak bol taraftandan bahşey ver men lazım.

Amerikalı Londra'ya vasil olduğunu ertesi günü çok methedilen bir cinal ptyesi görmeye gitti. Elektrik-

ter sömüdü, temsil başlamıştı. Kendi sini yerine kadar götürüp oturtan adama bahşey vermesi lazım geliyordu. Amerikalı karanlıktan istifade ederek adamın eline lid küçük Amerikan parası sıkıyordu.

Fakat adam parada bir gayri-tililik hissederek fenerini yakıp baktı ve yabançı parayı görince ismi Amerika'nın kulagina eğilip, "Plyesteki katli şöfördür", diye fıslıladı.

HEVESLİ

Gümruk memuru yolcuya:
- Bavuluznu açar mısınız? der.

Yolcu sevinçle bavulu açıp içindeki bir süri kağıdı masanın üstüne serer.

Memur hayretle:
- Gümruk memurlesi çok mu hoşunuza geliyor?

- Gitmez mi, efendim, henüz barmurubizim eserlerimizle ilgilenen tek insansınız.

AYYILDIZ

HAFTALIK ASKERİ GAZETE

FIYATI 25 KURUŞ

15 Ağustos 1959

Sayı : 332

BİR YOL HİKÂYESİ

- VI -

Hâsî KARTAY

FRANSA'YA GEÇTİK...

Medeniyet ne kadar ilerlerse ilerlesin, insanlığı ne kadar akla durgunluk verecek kışiflerde bulursunsa bulursun, ilâhî niâzın aşâretî karşısında dilsizleşmeyeceğine inâk yok...

Tren sür'atle ilerlerken, gecenin koyunundan çıkıp gün ışığına kavuşmak, karanlıkların kalbine sızan güneş ışıklarının yeni bir doğuşu ile müjdesini verdiğini görünce, zülmetin usru çarkoluğunu temaza etmek, medenî bir âlemi seyretmekten de öteye gidilen bir zevk, bir huzur veriyor insana...

Medenî âlemin insan rekâbının zirvesine ulaşan muazzam eserleri, ilâhî niâzın sırlarını çözüme kâfi değil.

İnsan haklarını, hürriyetini beşige alan, dünyaya edebiyatının en ünlü sanatçılarını süsünde büyüten Paris'in trenimiz ağır ağır girerken yeni bir gün başlamışti ferreydi.

Mektep sıralarından, hayata atılanı kadar, hayata atıldıktan başlıca kahdar defalarla ve defalarla kitaplarda okuduğumuz, beyaz perdede seyrettiğimiz Paris, bulutlu semada, muazzam kulvarları, bütünü bir şehri boyayan beyaz kut'eden Metro'nun ve her taşın tarih olan binalarını ile bize kollarını açmıştı...

Dünyanın pek çok yerinde Paris'ten çok daha güzel yerler olduğu halde, hiç memleketlere seyahate çıkan herkes bir kere Paris'i görmek ister.

İşte, senelerdir içimizde beslediğimiz bu arzu dedir ki, seyahat yolunuzu Paris üzerinden geçirdik.

MARTİN MACE SİLAHI NATO HİZMETİNDE

URAF Taktik Grup Sâhâlarının NATO müdafaa hatları hizmetine girmesinin arifesinde A. B. D. Hava Kuvvetlerinin orta menasilli balistik sâhâları manzumesinden olan TM-76A MARTİN MACE'ni, ilk defa olarak bu ayın 7 nci günü Batı Almanya'da test ettiği haber verilmiştir.

Paris'te 22 nci Deiyâsîndî Havaçılık Bakanlığında yapılan eğitimden sonra, bu silâh büyük bir sâhâlar yük taşıyabilecek ve malûm hava müdafaa sistemlerinin hepsini tahrip edebilecek kapasiteyle aynı bu gün Berlin'de silâk mevzâsına alınmıştır.

Berlin'de yapılan 28 nci Escadron taktik silâh eleması olan URAF'ın 587 nci taktik grup silâhı, NATO hizmetinde Almanya'da bulunan

Amerikan ilk hava birliğindedir. MARTİN MACE silâhı MARTİN MATAJOT denilen bu birinci hava birliğinin yerini almış bulunmaktadır.

Bu yeni silâh Baltimore fabrikasında MARTİN SİRİNGETİ tarafından imal edilmektedir. İki tane silâh verme işlevinden istifade olarak karton üzerine isaret vermek usulü (karton üzerine bir seviyeyi bulmak veya başka bir seviyeyi göstermek için yapılan isaret) vasıtasıyla, takvîmî kılavuz sisteminin ekibi ile teçhiz edilmiştir.

Uçan bir MARTİN MACE'ni silâhı veren elektronik sâhâlar pratik bir şekilde karton üzerine isaretlenmiş münasabetsizlikle, elektronik bilavasvî sistemi MARTİN MACE'ni üzerinde taşıdığı arazi, takip edilecek bir semantik yol filini

(Sona 8 nci Sayfada)

28 Haziran 1959 Pazar günü İnönü Şehitliğinde yapılan anma töreninden bir konuşma

E. Kur. AB. Subh. ATAK

Çok müstherem vatandaşlarımız!

İnönü Meydan Muharebesinde şehit düşen azîz şehadâtımızın hatıralarını burada lâzız ederken, İstiklâl Harbinin bütün şenliklerini de rahmet ile anmayı, hayatta bulunan Muharip Gazilerinin de yüksek husurumunda evlâdınıca bir borç bilmiş.

Müstherem vatandaşlarımız!

Burada yatanlar, bugünkü vâkıf ve sanâatımızı sağlayan ve her yüksek gaye uğrunda canlarını fedadan çekinmeyen, müstahab şehit kardeşlerimizdir.

Yine husurumunda, büyük bir vakar ile mevzî silâhı olan Eski Muharipler de, yine aynı gaye uğrunda, göceki güdüleli düşmanın çarpışmasında, birçok yara alarak, fakat herhâlde hayatta kalınmış olan vefâkâr Eski Muhariplerdir ki, onların niâhâ, hepimiz selâhi ve saygı ile anılmamız.

Bu muazzam Şehitlerimiz ve kahraman Muharip Gazilerinin, şu güdüleli tepelerde, aynı ve hayale sığınmaz hârikâlar paratmışlardır. Mevcutlarımızın en azîz, yitmiş ünlü düşmanla çarpışarak, zafer kazanmış, Türkiye'nin beklediği şâhâklarını, AKİZE ATATÜRK'ümüzün meşhur müfrezasında ve her türlü arızalarında yerleşmiş olan bu kahramanlar... İşte bu topraklar üzerinde gülenler çarpışan, ölümü hiçe sayan azîz Şehitlerimiz ve Muharip Gazilerimiz tarîhe mal olmuşlardır.

Bu kahramanlar, evrenin, kâhâretin, çökük, çorçunu Allah'a emanet ederek silâha sarfınan olan köylülerimiz, şehitlerimiz ve bütün Ordu mensuplarımız, bir kolime ile bütün bir Türk milleti olarak, düşmanın karşısına çıkmış; bu tepelerde on iki defa yemmiş, Bakarya'da tepelere, Afyonkarahisar dağlarında toğmuş, İ-

zmir'de denize düşmüşler. Bütün dünyaya Türk azîzini ve tradisyonunu örnek olduğunu göstermiştir.

(Sona 8 nci Sayfada)

İsmail Meydan Muharebesinde kahraman teğmenlerinden Hâbi Nuri Yurdakul

AYYILDIZ

HAFTALIK ASKERI GAZETE

VII. 6 - SAYI 200

Şahit ve Yatağırları Filon I dare Etkin - HAMI KARTAY

27 Aralık 1926

Geride Biraktığımız Yıl

BİR YILI (bittiyotuz) diğer bir yıl yeni geçtiğimiz günlerde, geçmişin anılarından unutulmuş, dünyaya tanınmış, insanları, ülkeleri hakkında habireleri taşıyan. Medeniyet ilerletmiş, barışın körünü düşününce ve barışın otonom dünyaya için, gerçek değerleri hiç düşünün bile. Bir kelimeli anarak bittiyotuzun elinde. Fakat hiçbir kâhârin inkâr edemez ayrılmışlık, anı düşünceleri anarak gelişmelerin gerçeklerini unutmamızdır. Geçtiğimiz 1926 yılı için de böyle olmuştur.

1926 yılı, birçok bakımdan sürprizlerle dolu olmuştur. Akında bu sürprizler, boş döndüren bir kâhârin inkâr edemez ayrılmışlık, anı düşünceleri anarak gelişmelerin gerçeklerini unutmamızdır. Geçtiğimiz 1926 yılı için de böyle olmuştur.

1926 yılı, Ortadoğu'da, kâhârin inkâr edemez ayrılmışlık, anı düşünceleri anarak gelişmelerin gerçeklerini unutmamızdır. Geçtiğimiz 1926 yılı için de böyle olmuştur.

Fakat 1926 in en büyükleri, onun, senelerden beri, kâhârin inkâr edemez ayrılmışlık, anı düşünceleri anarak gelişmelerin gerçeklerini unutmamızdır.

Mesleklerimiz için ise, kâhârin inkâr edemez ayrılmışlık, anı düşünceleri anarak gelişmelerin gerçeklerini unutmamızdır.

HAMI KARTAY

MASAL GİBİ

Hoca ve Talebesi

III

TARİH UNAL

Şehide, hoca ve talebe...
— İhtiyat ve kâhârin inkâr edemez ayrılmışlık, anı düşünceleri anarak gelişmelerin gerçeklerini unutmamızdır.

Yüzbin Düşmana YÜZ TÜRK

İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

Eski Muharipler Adına Bir Konuşma yapan

E. Kurmay Albay Sadık Atak'ın Konuşmasını Aynen okuyucularımıza Sunuyoruz

Milletimiz...
— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

İhtiyat ve kâhârin inkâr edemez ayrılmışlık, anı düşünceleri anarak gelişmelerin gerçeklerini unutmamızdır.

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

— İnönü Şehitliğinde Yapılan Anma Töreninde

TÜRK TARİHİ ŞEREF KÖŞESİ

Mülâzım Halil Nuri

İstiklâl mücadelemizin kazanılmasında millete göstermiş olduğunuz fedakârlıklar Milli Mücadele tarihimizin en mutena sayfalarını legal etmektedir. Bu sayfalar arasında bilinen ve bilinmeyen binlerce kahraman yer almaktadır. Cevat Rifat Atilhan Büyük Doğu mecmuasının 11 Mayıs 1951 tarihli ve 55 sayılı nüshasında (Görünmeyen İnkilâp) başlıklar tefrikasında Milli Mücadele kahramanlarından Mülâzım Halil Nuri bey'den bahsetmekte ve excelmis şöyle demektedir :

Bununla beraber, ben objektif olarak ve namushârane bir bitaraflıkla gördüklerimi ve bildiklerimi yazacağım. Bu; tarih için bir malzeme teşkil etmese bile, İstiklâl Savaşlarının bütün meyvelerini ve şan ve şeref hisselerini kapsayan bazı insanların sonradan vücuda getirdikleri havanın mahiyetini öğrenmek bakımından son derece mühimdir.

Ben için müshet tarafından başyavaşım. İstanbul kazan ben keçe tâbirine masdar olarak sarfettiğim messi sonunda hakikî bir yıldız keşfettim ve ciddî bir kahramana tesadüf ettim. Bu, genç bir mülâzımdı. Yakupîki, evval ve kahraman müsteşma bir Anadolu yavrusu idi. Onun Erenköyündeki evine gittim ve haata yatmakta olan validesinin başı ucunda buldum.

— Mader-i vatan da hastadır. Evvelâ onun kurtulması lâzımdır. İcabederse annenem değil, hepimiz feday-i can edelim, yeter ki o kurtulsun, dedi.

Bu müsteşma kahraman, mülâzım Halil Nuri Beydir. (Şimdi Niğde Milletvekili olan Albay Halil Nuri Yurdakul)...

Bir çok insanlardan dâvamızın bir sercerelik, bizim de birer avantürnye ve haris insanlar olduğumuzu işite işite, hareketimizin saltanata ve vatana bir hiyanet teşkil ettiğini duya duya o kadar müteessir olmuştum ki, karşıma güneş gibi bir kahramanlık timsali çıkınca bütün mânevîyatım yerine geldi ve böyle evlâtlar yetiştiren bir vatan ölmez diye teselli buldum.

Bu, bir insanın fedakârlığını propaganda değil, fakat yapıcı, başarıcı, cesur ve son derece fedakâr olan bu gibi müsteşma yaradılışların uzun seneler meçhul birer asker gibi bir kenara atılması, evherlerinden, kabiliyetlerinden ve yapıcılıklarından istifade etmiyerek harp yüzü görmemiş, cephelerden kaçmış, hiç bir fedakârlık yapmamış tırtakları cilâli insanların gelip de böyle aslan gibi insanların şan ve şereflerini kendilerine mal etmeleridir ki, uzun seneler içinde bocaladığımız nçuramlara bizi değiştirmiştir.

Mülâzım Halil Nuri

BİR ÖĞRETMEN

Öğretmenlerimizden Yüksek Demirhisar'dan 18 Şubatla yazılmış bir mektup aldim. Kısaca satırlar içerisinde ilâhi edebiyat öğrenince en az kendileri kadar müteşşir olduk.

Gülerinin önünde cereyan eden bir hâdiseyi nakleden Yüksek Demirhisar şereflî bir Türk asherine yakışır tarzda hareket eden bir asker arkadaşımızın göstermiş olduğu sesakete harp bir bayrağ öğretmeni (Fis asker) diye hitap etmesi asker bir milletin fertleri olarak hiç şüphesiz ki hepimizi yürekte yaralayan bulmuyor. Yedienden yitmişine kadar, kadın erkek, genç ihtiyar bütün fertleri asker olan bir milletin hâle içerisinde bir de askeri hâllerinin bulunması bir ferde bu şekilde hitap edilebilir bir kimsenin tesellîğinden şüphesiz olmaması lâzımdır.

Estelik bir de bu edebî sarfeden bayrağ öğretmeni!

Bu sayın öğretmen haatını tanıması ve usul öğretmeni yapıtığını görmeyi pek arzu ederiz. İstiklâl mücadelesi tarihini mektup sıralarında her halde okuduğumuz tabanda ettiğiniz bu sa-

(Soru 7 nel Sayfada)

VAKIT NAKİTTİR

THY

TÜRK HAVA YOLLARI

İLE UÇUNUZ

(Bu destan şair Necdet Rüştü Elio'nin «Türk Kahramanları» isimli eserinden alınmıştır).

KAHRAMAN HALİL NURİ

İbretiler okuyunca, Bir kuzul musal iştir:
İstanbul'da geçmiştir 1335 de,
Bağın de muzulmuş bu büyük, yarım da;
İstanbul uzer çehli o lıgaj yollarında.

Kız, hemir ilkesimdi. Hemis aylardan Nisan,
Fakat böyle Nisan'da kalır güler mül insan:
Vatan, düşman çizesi altında kalyoruk
Büyük harb kaybedilmiş, harap olmuştu oruk.
Mustafa Kemal Paşa geçmiş Anadolu'ya,
Millet bel bağlanmış kurtarıs uluya:
Müsavver Türk gücünü, her sonunun uzak yaka,
İstanbul'dan kaçıyor güllere okun okun:
Beyinle zemin senoz, kalbi emni yardımın,
Yaya güldürülür Akdeniz'de yollarından.

Fakat bu b pek azdır. Eğer duyarsa düşünün,
Bir gecek yakalanırsa, halî ebrudi yaman:
Böyle cesurca vardi idama kadar yola:
Anadolu'ya kaçmak çok güçtü çok korkun.

Bu işle vasiyeti birkaç yığın fedakâr
Yal gösteriyorlardı; tehlikeli pek ahdâr:
Düşman kaçırdı eğer sızma haber,
Ocakda ilkesitli kuzulmuş heraher.
Bu cesur kimselerin ilkin gücü yemendi,
Vasifesi başından hiç birî ayrılmadı.
Geçlere yol gösterip dalma et üstünden,
Hizmetle imzalandı. Yeter, kurtuluş vatan.

Gile çubuklardan bir nabî vardi kebe,
Omuz kadî dabayda senoz bir insan ile:
Halî bu vasifede gömü alıp ötümlü,
Diyordu; (Devranın, Ötesinin gülmü tülü?...
(Düşmanca istiklalle memleket eyle sızma,
(Ömek var, düşünmek yoktur... Ya ölüm, ya kurtuluş.)

Aylarca devam etti vasife et üstünden,
Düşman haber almaz, yapışın her okundan
Cesur (Halî Nuri) aka çok mahir idareci
Anadolu sınıflar kaçırmış heraher.

Ne uyandı bir gece, ne diledi bir sabah:
Halî Nuri, başlı Anadolu'ya sızış.
Müşur Yahya Kapı'nla o vermiş et ebe,
Gülmüş yoldurmuş asla korku, tehlikeli
İstiklâl Harbi için İsmail cephaneleri
Gülmüş kaçırmış böyle aylardan heri,

Bu vasifeden sonra; başlanmış köşüğü:
Omuzuna yüklenmiş deha ağır bir yığın,
Anadolu'ya geçip, gülmüş savaşın,
Dedi: (Sokti yuzumun mezarındaki taşın...)

Geçti emni açıldı garip yurdun silendi,
Fakat yalnız kalınc İstanbul'da anımsı,
Yal bayma, İhtiyar, hasta sızılmıcekkil,
Bakamış kalyoruk, derin birtincedi.
Halî Nuri düşünür: Vatan bekliyor emni;
Bir ama da beklemis İstanbul'da öğünün,
Asıl sızma, vatanında. O, ebrudi kaybolursa,
Ne fayda var bir ama evlâkı bolarak?...
Özle gülmüş ev bark m, sile m kalıncık?...
Anadolu gülmüş, Türkiye mahvolmuş.
Havziller taş basın o zaman silendi:
Halî sevgilisi de yurdun gülmüş nesine?...
Omuz ebrudi gülmüş, mahşer gülmüş demektir:
Sevgili de, ama da, evlâkı da ilkesitir.

İşte böyle düşündü kahraman Halî Nuri,
Anasını dedi ki:

— Nire gülmüşlerdir

Bir şey söyleyeceğim; fakat dâim vuruyorum.
Dâim insan, Evlâkı beyhude yalvarıyorum:
İlah verlesen eğer, buralardan kaçacağım:
Yal şup ruveğin, kış şup uçacağım.
Karyuna çkna bile m karlımı engeller.
Onbiri devirmiş, taş kalyebe bir eber.
Düşmanlar, gülmüşürüm, ilkin ilkesi dâim;
Fadış korkak çkta, İstanbul ebrudi sâim.
Geçti Anadolu'ya Mustafa Kemal Paşa,
Ben; seninle birlikte, sızılıp dağa taşta,
Ya şehit olacağım, ya vatan kurtulacağım:
İlah ver; anaçığım, Gülmüşüm kalyebek.
İhtiyar kadın, dedi:

— Benden ne ilim aldın?...

Kahraman Halil Nuri

Yurt için ilim olmaz. Halî bu gecek kalyonun;
Sen; bu gülmüş teni yok, vasifeye kopmuşun,
Böyle korkak kimseye artık demir mül insan?...
İman olmazın da her evlâkı sayar mıyım;
Omuz da reddetmişim senoz sayar mıyım?...
Gülmüşüm, emniğin silt kan sızma, bir sızma:
Benden kaçacağın değil, topraklar yerin sızma.
Ne duyarsın, yavrums?... Sen cesurun, yığınım!
Bana ilkesir sağış, Gülmüş savaşın gülmüş,
Dünyevan şup gâzî, Gülmüş, şup şehit.
Gülmüş yapışın bakletim. Göl yavrums; savaşın git.

— 2 —

Kahraman Halî Nuri o gün çkta kapandı;
Kaldı bir gülmüş veldiyeğit sızma,
Halî Nuri evlâkı, anasını, vatanı,
Aşkını, emniğini, gülmüş kalyonun.
Beyinle teröhderek memleketin uğruna,
Dedi Akdenizden geçse sızma yobuna,
Gülmüşün gün yalın; yüreğime alınmış:
Gezile bir sevgili, bir gülmüş burakmış...
Kalbini diledim; taş bastı yüreğime.
Garbet yolu acıydı; fakat yürüdüm yine,

Kandira elvirmiş, ashiri izimmiş:
İlim - Adanmış, sızma da vurmuş,
O sırada gülmüş kahramana bir haber,
Canından vurulmuş bu haberle beraber:
Ev nabîli; düşmandan, kaçırdım korkarak,
Anasını sızmağit sızmağit kalyonun.
Halî Nuri duyarsa sızma kavandı,
Dedi: Varın anasını beklemişim kimesi;
Varın perişan sızma oraya geri düşünün,
Ben; o yuzardığım ki, geri düşünerek sızmağim.
Yurdum mahvoluyorkun; anasını yerile kalma da,
Vasifeden ayrılmışın, Her şey vatanın feda.

Halî Nuri Yurdakın, işle böyle yığın,
İstanbul'da düşünür, Anadolu'ya gülmüş.
Akl, vatan uğruna, yapışığı sızmağit,
Yorgun, yaya yürüdün gülmüş dağda, taşta,
Yürüdün, Bekliyorsun emni seferler, şuplar;
Var sızma böyle cesur, kalyonun kahramanlar.

*

VASIYET

Tefrika No : 9

Deniz deniz acık deniz
Türkün sevgilisi Akdeniz
Seni vermeyiz düşmana bir
Deniz Deniz Akdeniz
Suları nazlı deniz

*

Geliyoruz emir aldık biz
Karşki sahillerinde dedelerimiz
Onlara kavuşmak emelimiz
Deniz Deniz Akdeniz
Suları ihk deniz

*

Baş Kumandan gemimiz
Selamete gitmek emelimiz
O zaman rahat olacağız kalbimiz
Deniz deniz Akdeniz
Suları berrak deniz.

Bu neşeli şarkılar ile 14 gün 14 gece onlar kaçtı bir kovaladık. Sanki peri masalları gibi bir haldî bu.

İşte İzmir, kordon boyu İzmir Körfezi. Daha nereye bakalım; Bu manzarayı tarif etmek kabî değildir. Tarihte bir düşmana bu kadar ceza verilebilir.

Ordularımızın tazyikli karşısında dura cak toprak bulamıyan düşmanın halî cidden perişan ve berbattı, tazyik artınca binlerce düşman askeri canlarını kurtarmak için bütün teçhizatları ile kendilerini denize atıyorlar kendilerine lâyk olan ve bekleyen o meşur akibete gülmüşlerdir. (Köpek Balıklarına yem) bu suretle tarih ve dünyanın önünde ettiklerinin hesabını vererek, aziz vatandan temizlenip atıldılar.

Artık zaferin meyvalarını milletçe toplamaya başlanmışık, Ordu mensuplarına, kahramanlarından ötürü, rütbeler derecelerine göre altın ve gümüş İstiklâl ve zafer madalyaları verilmektedir. Bu arada kahramanımız şehit muhabere yuzbagının ailesine birinci dereceden şehit maası bağlanmış ve ailesine götürüp verilmek üzere "Altın" bir İstiklâl madalyası vermişikt.

Tren - Tramvay - Deniz - Haydarpasa - Kız Kulesi, Üsküdar'da mütevazî bir ev. İçinde gayet güzel bir bayan, Yaz. nın karısı iki yaşında bir oğlan çocuğuna ninni söyler, uyusun büyülein benim güzel oğlum paşa olacak yavrums ninni - ninni... E.E.E. Kapi çalınır. Bayan heyecan ile fırlar. Yaz. nın annesi koşarlar bilhasına Tğm. Ş. A. gülmüş cepheden iyî bir haber geldiğini sanırlar... Çok heyecanlı ve neşeli görülmeye çalırılar, merak ve tecenni içindedirler. Tğm. Ş. A. ca müteessir ve mahzun.

(Devamı var)

Yıl 1
Sayı 8
Sahibi
İl Nuri Yurdakul
Yan İşleri Md
Leyla Yurdakul

NİĞDEYE
Ankara Postası
AYLIK SİYASİ HALK GAZTESİ

İdare yeri
Bahçelievler
Sokak 5 No. 54
15/ 10 / 1953
5 Kuruş

Memlekete Haberler

166 Bulduğum bazı ilçe kongrelerinde bildirilen dileklerle ziyaret ettiğim nahiyelerde gördüğüm arkadaşlardan aldığım notların cevaplarını da aşağıdaki memlekete haberler arasında arz ediyoruz.

167 Niğdeye bir adliye sarayı yapılması için 954 bütçesine tahsisat konacaktır. Vilâyetden resmi veya nielmanlı bir arsa krokisinin Bakanlığa gönderilmesi istenecektir.

168 Aksaray, Bor ve Ortaköyü adliyesine birer büyük yan makinası, yeni tayin edilen mübaşirlerle istihkakı olan diğer mübaşirlere birer takım elbiselik kumaşla 20 şer lira yaptırma parası gönderilmek üzere.

169 Ortaköy adliyesinin istediği diğer matbu evrak da gönderilecektir.

170 Niğde müddei umumiliğine 1 ağır ceza mahkemesi'ne 2, katip 954 kadrosuna konmuştur. Martta verilmesine çalışılacaktır.

171 Cümlü meşhurlar için dört aylık istihkak olan, 1000 lira birden gönderilecektir. 800 liranın sarf evrakı henüz gelmemiştir. Acele gönderilmesini rica ederiz.

172 Ulukışla'ya bir Müddei Umumi tayin edilmek üzere.

Bu suretle Niğde Savcı muavini arkadaş da vazifesi başına yakında dönebilecektir.

173 Verilmiş olduğumu evvelce bildirdiğimiz 4000 ton tohumluğa ilâveten bir defa da 1000 ton tohumluk Vilâyet emrine verilmiştir. Köylü arkadaşlarımız bu tohumları yerinde kullandıkları takdirde alakaları mahsulat mükemmel olacaktır.

174 Bor'un Pınarbaşı mevkiindeki hal arazide kurulmasını teklif ettiğimiz hayvancılık islah müessesesi hakkında heyet raporunun hülâsası şudur :

1 — Arazi Bor kazasından 4 km. mesafeden başlayarak güney istikametine doğru 30 - 40 km. uzanmakta ve tahminen 150 bin dekar vüsatında bulunmaktadır.

2 — Arazi belediyeye ait olup buradan 6 köy istifade etmektedir. Bu köylerin 8680 büyük baş hayvanı mevcuttur. Bundan başka civar vilâyetlerden her yıl 20 bin koyun ve 500 bin sığır yayılmak üzere gelmektedir.

3 — Arazi harici görünüşü ve nebat varlığı itibarıyla büyük bir kısmı çorak 300 dekarı sазlık ve az kısmı zayıf mer'a karakterindedir.

4 — Toprak sondajında 10 milimetre kadar yumuşak killi tınlı, bundan sonraki toprak alt kısmı ağır killidir.

5 — Müesseseye kurulmaya karar verilmeden önce toprağın fiziki ve kimyevi tahlillerinin yapılması ve çoraklık tevhit eden amillerin araştırılması umumi ziraat ve hayvan yeminin ziraatı bakımından önemelerin yapılması kâp etmektedir.

(Toprak tahlillerinin yakın da neticeleneceği öğrenilmiştir.)

175 Bu sene Niğde de yüz köyün daha içme suyu ele alınmış bulunmaktadır. 1954 de diğer köylerin içme suları ele alınacak evvelcede bildirildiği gibi köy içme suları davası artık tarife karışmış olacaktır.

Ulukışla hükümet konağı ihaleye konulmak üzere. Çamardı hükümet konağının ihalesi yapılmıştır. 1054 Ağustosunda bitmiş olacaktır.

176 Mühendis Nedim bey, Niğde Vilâyetinde keşifleri henüz bitmemiş olan Niğde Sungurlu Ulukışla, Ortaköy, Bor ve sair camilerimizin keşiflerini yapmak yapılmış olan camileri-mizi görmek üzere Samsun'a hareket etmiştir oradan Niğde'ye gelecektir.

Devamı sayfa 3 de

Günü geçmiş nushalar
20 kuruş
— Dikkat —
İlanlardan mesuliyet
kabil olunmaz.
Neşredilmeyen yazılar
geri verilmez.

YIL 19 - No. 1762

KAYSERİ

PAZARTESİ VE PERŞİMBE GÜNLERİ ÇIKAR
VİLİYET GAZETESİ

Yurtdağ !

Tifüs kız hastalığıdır
Kız yaklaşıyor
Tehlike günden güne ehem-
miyetini artırıyor
Acele et ve mutlaka bittan
temizlenmeğe çalış

16 Ağustos 1943 - PAZARTESİ

Gaz harbimi başlıyor!

Alman matbuatının
müttefiklerin fosforlu
bomba kullandıklarında
ısrar etmesi bunun bir
alâmeti olarak telâkki
ediliyor

Yazan: Emin Erman

Harbe takaddüm eden
günlerde bütün dünyamız
üzerinde korku ve ehemmiyetle
duruğu en mühim meseleler-
den biride zehirli gaz harbi
idi. O günlerde bütün millet-
lerin bu işe verdikleri büyük
ehemmiyeti gözden kaçırma-
yanlar harp başlar başlamaz
zehirli gaz harbinin de başla-
yacağı kanaatinde idiler. Fak-
kat Lehilhamt harbin dördün
cü yılında bulunduğumuz hal-
de hiç bir devlet ve hiç bir
ordu düşmanına karşı zehirli gaz
kullanmak cesaretini göster-
medi. Çünkü zehirli gazlar ilk
taarruzu yapacak devlet, erte-
si günü aynı taarruzu, belkide
daha ağırına uğrayacağını bi-
liyor. ve bunun için bu silâh
kat' bir mecburiyet hissetme-
den yani beçak tam genişçe
Devamı S. 2 de

Zenciderede Neler Gördük?

Burada yapılan işler kuruculuk ve yaratıcılık
sahasındaki büyük kabiliyetimizin en canlı
birer örneğidir

Valimiz, köyü gezmek ve yapılan işleri görmek için davet edilen genç
Kaymakam namzedlerine çok kıymetli ve irşatkâr bir hitabede bulu-
narak Zenciderede gördükleri umran hareketlerinin, onların istikbâde
gösterecekleri faaliyet için en güzel ve en canlı bir nümune teşkil etti-
ğini tebarüz ettirdi ve bize dispenseri, eczahanesi mezbahası, hamamı ve
sairesi ile bir çok kazalarımızı bile imrendirecek kadar güzel ve mode-
rn bir köy hediye eden Gedikli Okulu Müdürü Yarbay Halil Nuri
Yurdakul u tekrar tekrar tebrik etti.

Sayın Yarbay bu hareketle bize hakikaten " Yurdakul " olduğunu isbat ettiği
gibi, Türkân azmi, Türkân iradesi, Türkân kuruculuk ve yaratıcılık kabiliyetinin ne
kadar hudutsuz olduğunuda bir kerre daha öğretmiş oldu

YAZAN: EMİN ERMAN

- 1 -

Yapraklarından gece güm-
düz şapşap damlaları düş-
külen muhteşem süğüt ağaç-
larımızın gölgelediği büyük çay-
yırda oturuyorum. İkiyüre ya-
kın davetlinin etrafında sıralan-
dığı uzun yemek masala-
rının üzeri, buz gibi ayran
sürahileri ve dondurma ta-
Devamı Sa. 2 de

Genç Kaymakam namzedleri ted- kiklerine devam ediyorlar

Fabrikaları, Talas ve zencidereyi gezdiler bil-
hassa zencidereden çok müsait intibalarla avdet
ettiler cumartesi günü Halkevinde şereflerine
bir konser ve çay ziyafeti verildi

Aynı on birinci gündünden-
beri şehrimizde bulunan genç
Kaymakam namzedlerinden
mütesekkil 20 kişilik hey'et
şehrimizdeki tedüklerine de-
vam etmektedir. Misafirler
son üç gün içinde Sümer Bez
fabrikası ile Tanyara fabrika-
sını Talas Nahiyelerini ve Zin-
ci dere göyünü görmişler ve

bilhassa Zenciderede gördük-
leri umran ve kalkınma ha-
reketlerinden çok istifade et-
mişlerdir.

Cumartesi günü misafirler
gerçine Halkevinde bir çay
ziyafeti verilmiş, ziyafette
Millî saz heyetimiz tarafından
çok muvaffakiyetli bir konser
verilmiştir.

Bir düğün öyküsü

Budunbilig : Halk bilgisi = Folklor

Hiç bir zaman talii kendisine yar olmıyan
Talibi bu neş'eli oyundan sağlam çıkamıyor
ve atı ile beraber bir hendeğe yuvarlanıyor

Yazan: Danışmendoğlu

- 3 -

Vücudta sağlam yapılı ve
iyi bir bilinci olan Talibi kur-
atın üzerinde! onun iyi oynadığı
ve " kir at " a hiç bir
atın yetişemediğini görüp bi-
nelliğini beğenenler (Ta-
libi Türküleri) söyle-
mek suretille yaman el-

" Ciritçiler!... atlı aşçın!
Toplanıp yarışma geçin!

Zıyan olmasın inşallah.
Ağzınız hayre açın! ..."

Devamı S. 2 de

İnhisarlar ve Ziraat vekilleri Şehrimize geldiler

Vekiller şehrimizde tetkiklerde bulunduktan
sonra İnhisarlar vekili Sivasa, Ziraat vekilide
Kırşehir'e doğru yollarına devam ettiler

Geçen hafta gümrük ve Vekiller şehrimizde birer
gün kalmışlar bu müddet zar-

16 KASIM 1948
Sah
TIL 2. SATI 249
Sayısı her yerde
7 KURUŞ

ENGİZEK

Sahibi
NADİRE TOLUN
Yeni İhtisat Hissas
İdare eden
Dr. KEMAL TOLUN
Basıldığı yer
KARAMELİ KARAS

SALI PERŞEMBE, CUMARTESİ GONLERİ ÇIKAR SIYASI MEMLEKET GAZETESİ

Maras Müzesi, Milli Kütüphanesi ve çocuk kütüphanesi

Kütüphanelerimiz, kitap okuma alışkanlıklarını, derler; halkın bilimsel yönüne kadar bir milli kütüphane ve çocuk kütüphanesinden mahrumdu. İste Kezime almasında bu mahrum olduğumuz manevi güzelliklerimize yeni bir nefes, milli kütüphane ve çocuk kütüphanesinin kavuştu.

Müzesinin ve kütüphanelerinin kıymetli eseri de tren yolumuzun işletmeye açıldığı gün yapılacak müzayadeyle, kuruldular Tavır Bayındırık Bakanının Mİ ad Erim tarafından kurulmuştur.

Halk Nuri Yurdakul'un eserlerini bir ayarla kararlaştırıldı bu müzayade, eserler kütüphanelerimiz tarafından taktirle kararlaştırıldı ve bilhassa Müzesindeki Atatürk ve İsmail köşeleri gerek Sayın Bakanlarımız Nihat Erim ve Kemal Bayraktar ve gerek değerli misafirlerimiz Amerika'da ve Valide Nuri Atay tarafından sikkâ ile sayıldı. Halk Nuri Yurdakul tebrik edilmiştir.

Müze gezilirken, H.N. Yurdakul'un terfiliği şekli kıymetli mehtar takımı geliyor, bu da kütüphanesi bir ve zevk buluyor.

Mehmet takımı, gerek Bakanlarımız ve gerek misafir Amerikalılar için büyük bir sürpriz olmuştur. Amerikan misafirleri, Tarihî kıyafetlerle mehtar takımıyla fotoğrafını almışlardır.

Müze ve kütüphanelerinin açılması için bir zaman olduğu halde, yüzlerce Maraslı öğrenciden oluşan kıymetli ve eski eserleri karalara bedeli etmişlerdir. Ayrıca kütüphanelere, çok sayıda kitap bediye edildiği gibi, haricte bulunan hırsızlarınca taraftan da kitaplar güdülmektedir.

Bu vaziyet karşısında bu bir zamanda müze ve kütüphaneler oldukça kıymetli eserlerle dolmuş olmaktadır. Fakat her Müzeyi geçen halkımızın Atatürk ve İsmail köşeleri e hayranlıkla bakabiliriz.

görülmektedir. Bilhassa İsmail'in Maraslı öğrencilerinde oturdukları koltuk ile hakta İsmail'in fincan ve yemek yedikleri çatal bıçak nazarı dikkati çekmektedir.

Bugün, Sayın Halk Nuri Yurdakul tarafından müze ve sikkâ olan müze ve kütüphanelerimizin kütüphanelerinin ve İsmail mahallerine yukarı ve aşağı bir sikkâda eserleri ne kadar. Bilhassa Milli Eğitim Bakanlığının nezaretinde bu eserlerin müze ve sikkâda sergilenmesiyle.

H.N. KERHAN:

Ucuz etin yah-nisi

35 kurusuyla satılıyor. Ucuz etin yah-nisi, 35 kurusuyla satılıyor. Ucuz etin yah-nisi, 35 kurusuyla satılıyor.

Ha ha ha, bu beyazcağı beyazcağı... ucuz etin yah-nisi, 35 kurusuyla satılıyor. Ucuz etin yah-nisi, 35 kurusuyla satılıyor.

Natice bildiğiniz gibidir, sayın okurlar. Gösterdik cumartesi, sinema da saat 2 matinesidir. Sinema var, film var, fakat bir şey yok: Elektrik!

35 er tereddit. Geri almak ne mümkün? rezallti protesto ettiklerinde müzayadelerimizle müzayadeci hazretti Davetimi etik afendim, gelmeye afendim...

Bu saygıya sinema müzayadelerine laf atılmak durumunda değildir, bir Belodiyatından sözümüz:

Su gelince doğru dürüst cereyan yokken, her hafta sinema seyrediyoruz diye sinemaya giden halkı aleseu saygıya müzayade eder.

Evet, belki ucuz etin yah-nisi, 35 kurusuyla satılıyor. Ucuz etin yah-nisi, 35 kurusuyla satılıyor.

Hancı

Millî Piyangonun 15 Kasım çekiliğinde ikramiye kazanan numaralar

100 bin lira
281516

50 bin lira
255255

20 bin lira
287008

10 bin lira
017229 185974
235595 385899

5000 lira kazananlar
105102 133162 183271 274352
299222 314835 355871 159
391728 392655

3000 lira kazananlar
0.3783 021843 022875 027804
037087 038973 049288 051960
052222 060532 069911 069673
121074 147718 174697 193372
195531 202600 232505 242222
246763 283997 296118 297037
300560 361753 388118 391507

Çevreden notlar:

Kerhan

Kerhan Maras'tan sıyrın 7 kilometrelik düzleş. Evliya Çelebi ile aynı zaman ölümünde almışta çıkarken altımdaki kamyonun her tekerlek devrine bir saatim kaydeden sağla solda yapıları arasında zihnen bu bu çeyit mesajlere talim, burunumuz dışıdaki emsalde dinlenme yerleri Kerhanla bizi sıyrın bir bir gülmek üzerinde duruyor, adeta kayıtlıyor ve suçlanarak bir insan arıyorum. Yeter halime bakıp, onun bucağıdır, çelikle sikkâ ve çelikle hayatı sikkâdeki tesviri görüp yardım etmi vaktiyez salıyettli mahkemelerden baklamak Bursa için, birde Marasın bir mahkeme ayarlılıcağının Pınarbağın kila yalancasına zence evvelki perişan halini muh-faza etmekte olmasını hatırlayınca "Eh, diyorum, hime ne demeli, yapamamı bilmiyorum takdir."

Kerhandan Pınarbağın atlayınca bu düğünce sikkâ tek tek her birimiz ve hepimiz kadar, bugünkü perişan ve müskel manzara için oraya kadar kalabalık bir suçlar

393005 394692

1000 lira kazananlar
011734 029344 024745 025560
029181 034518 049334 053728
068991 084356 085235 089197
095183 095591 101832 103775
108838 118599 124129 125217
137168 144224 146959 152655
153128 177398 185981 192663
197645 198554 216019 227884
229438 241706 248177 253149
263256 274008 278997 286172
287260 289491 292601 297616
303249 309727 321024 327280
332979 335275 342444 346772
346854 361551 370174 389612
390470 391471 393748 397804

Son dört rakamı 4693, 5783 veya 8465 ile nihayet bulan biletlere 500 er lira.

Son üç rakamı 018, 433 veya 792 ile nihayet bulan biletlere 100 er lira.

Son iki rakamı 82 ile nihayet bulan biletlere 30 er lira.

Son iki rakamı 18, 70 veya 74 ile nihayet bulan biletlere 10 er lira.

Son rakamı 1 veya 4 ile nihayet bulan biletlere 5 er lira ikramiye kazanılmaktadır.

kadrosu koyuyor ki, suçluysun bacakları (veya) un kendisi Garinde duymaktan başka çıkıyor bulamaz oluyorum; Niyin Pınarbağı ve Kerhan halkı bucağı evvelki halini muhafaza etmeli? Niçin bu iki yer adınımlık yerleri halkı uyarı gibi gidemiyor? Niçin Pınarbağında yazlık çalınlar, umumi bahçeler ve parklar, Kerhandan, yaz ve hay dinlenme ve inancına barınma imkânı sağlanacak fak bir etki bulunmaz? Neden, haftanın 6 günü kayıyınca galip bir gülbümlü bucağıda geçiremiyoruz? Çok mu uzak? Biri yedi kilometre var yok, öteki ise son evlerden iki adın ötedir Halkın her şeyi ragnosa, bir gününce kalıyınca, 7 kilometreye 2 lira gidip, bir o kadar da dödüğü parası lazım Pınarbağın gelince, yazın kuyuları, suz bahçeler arasında bir hay saat dinlenip serinliyoruz denince, yürümeye talimli ağaçlarla süzülme. Burası için tabandan başka vasıtayı hatırdan geçirmek dahi gülmektedir.

Devamı an. 2. s. 3 te

Yayınlanma Tarihi
Mara adını
D.Ş.İN KARPUZLUĞU
Maraşın
Cumhurbaşk. Cd. No 23
Telefon 27
Başlık Yayıncı İsmi
M A R A Ş

Kahraman Yurt

Pazartesi, Çarşamba ve Cuma günleri çıkar
Siyasi Memleket Gazetesi

BAHİRİ
ALİ KİPİR
Başlangıç parçası
günlü satışına
Saudığı 1000 Kr.
Aylığı 300 Kr.
Sayısı (7) Kuruluş,
İhtisat tarifesi tabii

Yıl: 1

14-Aralık-1949 Çarşamba

Sayı: 129

Muhalefetin süksesi

Propaganda muhalefete hakta, muvafakata hata mı?

Muhalefet müesseselerinin faaliyet ve iştirak kadrolarında içlerinde şüphesizce geçtiği, bîhakkı ATATÜRK tarafından bîhakkı millîye cesatî devletin kurulması CUMHURİYET rejiminin tabii haklarıdır.

Büyük ATA devriminde vefat buyunca bu müesseselerin kurulmasını zaman ve zamanla teşvikiyle geçireceğine güvenmişti.

Büyük Türk İnkılabının her safhasında onun sağ el, müdâricesi Müesseselerin tabii haklarıdır. Onun ve büyük meşraifin teşvikiyle onun ve zamanın her safhasında bu müesseselerin kurulmasını istemiştir. İnkılabın her safhasında onun ve zamanın her safhasında bu müesseselerin kurulmasını istemiştir. İnkılabın her safhasında onun ve zamanın her safhasında bu müesseselerin kurulmasını istemiştir.

Büyük muhalefet müesseselerinin faaliyet ve iştirak kadrolarında içlerinde şüphesizce geçtiği, bîhakkı ATATÜRK tarafından bîhakkı millîye cesatî devletin kurulması CUMHURİYET rejiminin tabii haklarıdır.

Muhalefet müesseselerinin faaliyet ve iştirak kadrolarında içlerinde şüphesizce geçtiği, bîhakkı ATATÜRK tarafından bîhakkı millîye cesatî devletin kurulması CUMHURİYET rejiminin tabii haklarıdır.

İnkılabın her safhasında onun ve zamanın her safhasında bu müesseselerin kurulmasını istemiştir.

Büyük muhalefet müesseselerinin faaliyet ve iştirak kadrolarında içlerinde şüphesizce geçtiği, bîhakkı ATATÜRK tarafından bîhakkı millîye cesatî devletin kurulması CUMHURİYET rejiminin tabii haklarıdır.

Büyük muhalefet müesseselerinin faaliyet ve iştirak kadrolarında içlerinde şüphesizce geçtiği, bîhakkı ATATÜRK tarafından bîhakkı millîye cesatî devletin kurulması CUMHURİYET rejiminin tabii haklarıdır.

Büyük muhalefet müesseselerinin faaliyet ve iştirak kadrolarında içlerinde şüphesizce geçtiği, bîhakkı ATATÜRK tarafından bîhakkı millîye cesatî devletin kurulması CUMHURİYET rejiminin tabii haklarıdır.

Büyük muhalefet müesseselerinin faaliyet ve iştirak kadrolarında içlerinde şüphesizce geçtiği, bîhakkı ATATÜRK tarafından bîhakkı millîye cesatî devletin kurulması CUMHURİYET rejiminin tabii haklarıdır.

Kahraman Yurt

Güzel bir cemilekârlık

Sayın ve değerli Kahraman Komutanı Albay, Nuri Yurdugül, M. İsmail Kılıç, Mustafa Kemal Atatürk'ün vatanını sevmeye hazır olduğunu bildiren bir yazıya cevap olarak...

Albay Ali Rıza Akgün

İsmail Akarın Şube Başkanlığına tayin olması çok sevindir. Atatürk'ün vatanını sevmeye hazır olduğunu bildiren bir yazıya cevap olarak...

Sayın Şube Başkanımız çok değerli der, başarılar dileriz.

Yüzbaşı İbrahim Eser

İsmail Akarın Şube Başkanlığına tayin olması çok sevindir. Atatürk'ün vatanını sevmeye hazır olduğunu bildiren bir yazıya cevap olarak...

Albayın değerli yazısına karşılık olarak...

Maraşlı bir kahraman olan Albayın...

Sayın N. Nur Yurdugül, kahraman kahramanlarımızın...

Kendilerini gazetamız adına teşvik eden herkese...

Ali Kiper

C.H.P. Ocak kongreleri

12/12/1949 günü saat 18 de Maraş'ta ve dün saat 18 de de Akköy'de C.H.P. ocak kongreleri başarıyla bir parti...

her ve iştirak kışkırtıcı bir şekilde...

Her iki kongrede de başarılı bir şekilde...

D. P. den bir istifa
Kahraman Yurt Gazetesi
Yazı İşleri Md. ne:

Hürriyet demokrasinin partisi...

Ali oğlu
H. Mehmet Çuhadar

TARİH

Konusuyor

AYLIK
TARİH
Mecmuası

CİLT : 5

SAYI : 28

MAYIS : 1966

FIATI : 250 KRŞ.

Kurucusu :
CEMAL KUTAY

Sahibi, Yazışları Müdürü
MUSTAFA UNAN

İdare yeri :
Nuruosmaniye Cad. No.
78-A Tarih Yayınları
Telefon : 22 78 10

Muhabere ve para gön-
derme adresi : P o s t a
Kutusu 67 — İSTANBUL

ABONE ŞARTLARI :
Yıllık 24 lira. Dış Ükelere
iki mislidir.

Bu sayı, İstanbul'da Halk
Basımında dizilip
basılmıştır.

Klişeler Akın Klişe Atel-
yesinde yapılmış, kapak
Karadeniz Matbaasında
basılmıştır.

Aboneler için her altı
ayda bir, maliyetine,
pantazot cild kapakları
hazırlanmaktadır.

Sizinki ve Bizimki

MIII Mücadelesinin Ege cephesi dışındaki ilk zaferi, yüz çizgilerini bu satırların içinde gördüğünüz emekli Albay Halil Nuri Yurdakul'un'dur. Halk ona, kısaca, Yavuz Nuri derdi. Başarısız düşmana karşı bir cephe kuşabı'dığı gün de, yaşının yirmibesin altında olmasına rağmen Nuri Paşa dedi.

***

Ve, 1935 de, Yürbaşı Halil Nuri Bey, Berlin'deki askerî müseyi gezdikten sonra, Müze Müdürü Amiral Loray'a şu sualı sordu :

"— Sayın Amiral!.. Müzeniz, bir tarih hatasının boşluğu içindedir. Bakınız, Sız burada, Birinci Dünya Harbi ni, Versay anlaşması ile mağlûbiyet hükmüne bağlamışsınız. Bu neticede ısrar ediyor musunuz?"

Amiral, s: sınıştı bu soruya..

"— Tabii.. Versay muahedesi ile Birinci Dünya Harbi bitti ve neticeleri bu anlaşma tâyin etti."

Halil Nuri Bey başıyla bu hükme katılmadığını işaret etti :

"— Hayır, dedi, bu Sizinki.. Bizimkisi Lozan'dadır : Biz, Birinci Dünya Harbini ne Mondros'ta, ne Sevr'de bitirmedik. Biz, Çanakkaleyi, Dumlupınarı tamamladık ve bu gerçeği Lozan'da dünyaya tesli ettirdik. Galer'i'nizi yanlış bir bitimle nesillerin önüne çıkarmanız günahından kurtulmanız şart sanırım.."

Halil Nuri Bey, vatana döndü, Erçis'te askerlik şubesi reisi iken, Almanya'da Neptun Werke deniz terzâhlarında vazifeli olan ve bu ziyâret sırasında, kendisine refakat eden rahmetli Yüksek Mühendis Harun İmen'den şu mektubu aldı :

"— Amiral Loray, benim vasıtamla Size, ikazınızdan duyduğum teşekkürü iletiyor ve Berlin Askerî Müzesine Türk MIII Mücadele Galerisi ilâve edildiğini, böylelikle Türk milleti tarafından kabul edilmemiş Sevr anlaşmasının hukuki mesnedden mahrum olduğunu kabul ve yerine, Lozan'ın konulduğunu tasrih ediyor."

***

Sonra ne oldu ?

Bu ülkeye, bunu ayrabilecek düşünce de, bunu ayrabilecek insan da a ğ ır geldi: Vatani sinsi bir alev gibi sarızın h a f i l i k, milîyet, ahîâk, fazilet, mânevî-yâtı tahribin başlatı: Hadiseleri, kendi öz duygularınız ve ölçülerinizle değerlendiren suur, yerini, bir ayyım sahtecili ğ ına bıraktı.

Simdi bu nesil'in sol kulağı Moskofların Bizim Radyo'sunda, sağ kulağı da, Arab'ın Yâlellisi'nde.. — K u t a y.

DOKUZU BEŞ GEÇİYOR!..

10 Kasım 1938 perşembe günü saat dokuzu baş ucundaki saat... Sanki bu makine yapılmadığını anlatmak istercesine susmuş, dakik komodininde kibrit kutusu... İkisi de, Nuri Yurdakul'a armağan edilmiştir. Şimdi

Olup bitenlerin içinde, şekli ve iç yapısı bakımından elbetteki sayısız düşündürücü hadiseler vardır. İşte, sevgili Atatürk'ümüzün, beş geçe son nefesi ile beraber, durmuş olan ısı, artık kendisi için de ZAMAN'ın değeri Solda aşağıda Ata'nın ölüm anında başucun-hemşiresi Makbule Hanımefendiden Halil O'nun vefakâr emanetinde...

Mücadele öncüsünün kadirşinâs hassasiyetine sahip oldu. İkisinin de kaderi, beşerî faziletlerin temeli olan vefa'yı nefislerinin hâkim duygusu yapabilmüş iki sadık kalbde birleşebilmiştir. İbret olsun!..

★ — BİR HÜKÜMÜN ARDINDAN :

Duyabilen vicdanlar ve görebilen gözler için ibret ve intibah dolu olan ve Ebüzziya'nın Osmanlıcası ile ittifakat-ı garibe, bizim bugünkü deyimlerimizle anlatılması imkânsız belirtiler olan hâdiseler için, izin verirsiniz, Atatürk ve Atatürkçülüğün gerçek yollarının aranma iddiasını taşıyan 1961 yılında, Türkiye İstiklâl ve Hürriyet Mücadeleleri Tarihi adlı eserimin on beşinci cildinin «sohbet bülteni»ndeki «— Elli yıl sonra dokuzu beş geçe.» başlıklı sohbet fıkrasını, oldu, şu gibi...- aşağıya alıyorum. Aradan kaç yıl geçti... Ne iddialar içinde nelere girişildi?

Fıkranın yazılış tarihi ile, bugünü düşünerek onu okumak, duran iki saat dersinin nasıl bir ibret taşıdığını çok güzel anlatır. O gün, şöyle yazmışım:

«Namık Kemal'in ölüm haberini ileten telgraf, matbaasına geldiği zaman Ebüzziya Tefvik Bey, bayılmış ve duvardaki saat da,

kurulması biterek durmuştu. Tarih 1888 senesi Kânunuevvel ayının ikinci pazar günüdür.

Bu tarihten tam elli yıl sonra bir başka KEMAL, hayata gözlerini kapıyordu: Mustafa Kemal!... Namık Kemal'in mücadele ettiği istibdadı yıkmış ve O'nun hasretini çektiği hürriyetleri, İstiklâl kavuşturduğu vatana getirmiş olarak... Ve, Ebüzziya'nın tabirini kullanalım, ikinci bir «İttifak-ı garibe» olmuş, Mustafa Kemal'in hayata gözlerini kapadığı 10 Kasım 1938 Perşembe günü, ölüm anında, masadaki saat de durmuştu: Dokuzu beş geçe...

İkisini birbirine bağlayan duran saatler kalmamıştır. Namık Kemal'deki bir hasret, Mustafa Kemal'de gerçek olmuştur. Namık Kemal :

Vatanın bağına düşman dayanmış hançerini,
Yok mudur kurtaracak bahtı kara maderini?

feryadıyla Vatan Anne'yi kurtaracak kahraman arıyordu. Bursayı Yunanlılar işgal etmişti. Rahmetli Muhittin Baha Pars, kürsüde, ağıyarak, işgal facialarını anlatıyor ve Namık Kemal'in çağrısını tekrarlıyordu:

Vatanın bağına düşman dayanmış hançerini,
Yok mudur kurtaracak bahtı kara maderini?

Mustafa Kemal, yerinden fırladı: Vatan şairinin kırk sene önce, Avrupa Türkiyesini fiilen kaybettiren ve devletin istiklaline fi-

vefatında tasvir gazetesinde Burhan Sadık

SOHBET

BURHAN SADIK YALCIN

Halil Nuri Yurdakul

Türk Milleti büyük evlâtlarından birini kaybetti. Halil Nuri Yurdakul'u yirmi yıl önce tanıdım. O, kahraman bir asker, gerçek insan ve damlama vatanseverdi. Atatürkçülük onda, yıkılmaz imandı. Ve o, âyetlerin tanıladığı foyasız mü'mindi.

İki ay önce hac farızasını yerine getirmek üzere Mekke'ye gitmişti. Hareketinden önce vedalaştık, kucaklaştık. Bu, onu son görüşümüş meğer. Halil Nuri Yurdakul'un son sefere çıkışından duyduğum sonsuz acıyı dile getirmem mümkün değil.

Kalbim, gözyaşlarından sırılsıklam.

Ve inanıyorum ki Halil Nuri Yurdakul, Türk Milletinin kadirşinas kalbine gömülmüştür.

O, Milletin şiaesinde ölümsüz, insan olarak yaşamakta devam edecek tir.

Kimdi Halil Nuri Yurdakul?
O, bir istiklâl savaşıydı.

Onda, büyük Türk kahramanlığının izlerini ve heybetini daima bulmuşumdur. Yüzünden, Atatürk bir an eksilmezdi.

Kimdi bu Türk adamı?
Atatürk'e «Bir Türk cihanz bedeldir» vecizesini veya milli âyetini ilham eden eski Niğde Milletvekili ve Emekli Albay Halil Nuri Yurdakul'du.

Gerçekten de o, yurda kuldu.

İstiklâl Savaşımızın kaderini, bir hamaset darbesiyle lehimize çeviren adamdı o. Düşman ordusunu, bir noktada ve bir anda çivileyerek sava-

şa tabağküm eden kahramanlardan biriydi o.

Ali Fuat Paşa ve Asım Gündüz Paşa, İstiklâl Savaşıyla ilgili eserlerinde, Halil Nuri Yurdakul mucizesini, tekrim ve şükran hisleriyle belirtmişlerdir.

Ali Fuat Paşa'nın «Sınıf arkadaşım Atatürk» adlı eserindeki şu ithafiyeyi hatırlıyorum:

«Millî Mücadele'nin zayıf günlerinde pek genç olmasına rağmen tek başına Bursa Cephesini korumayı başarmış olanlardan cesur ve fedakâr Emekli Albay Halil Nuri Yurdakul'a sevgilerimle. 17.7.1967.»

Halil Nuri Yurdakul'u tarih, çoktan başına basmıştı. Elimizde Yurdakul'u tersim ve tebci eden bir yüzüm belge vardı.

1966 tarihli «Tarih Konuşuyor» un 28. sayısından:

«Millî Mücadele'nin Ege cephele-ri dışındaki ilk zaferi, yüz çizgilerini bu satırların içinde gördüğümüz Emekli Albay Halil Nuri Yurdakul'undur. Halk ona kısaca «Yavuz Nuri» derdi. Başarısız, düşmana karşı bir cephe kurabildiği günde, «Nuri Paşa» dedi.»

Gerçekten O, Türk Milletinin yüreğindeki nasıvıdır. Bu rütbeyi ona, en genç çağında, Türk Milleti vermişti. Zaten en büyük rütbe, millettten alınan rütbelerdir.

Buradan, Yurdakul ailesinin büyük açılarna vürekten katılıyorum. Tanrıdan, Milletin paşası'na rahmet dilerim.

Ankara Radyosu

06.55 Açılış 06.00 Kur'an'ın
06.30 Saz eserleri 06.30
Günaydın 07.00 Köye taberki
07.05 Sabah türk'leri 07.30 E
berler 07.45 Sabah müzi
08.00 Ankara da bugün 08.0
Küçük Hânlar 08.40 Çeşitli m
zik 09.00 Ev için 09.40 Arka
yazın 10.00 Ara haberleri 10.
Okul radyosu 11.05 Şarkıl
12.00 Ara haberleri 12.05 T
küler 12.35 Küçük Hânlar
12.30 Solo şarkılar 13.00 E
berler 13.15 Hafif müzik 13.
Reklam programları 14.00 T
küler 14.15 Piyano arası
14.40 Şarkılar 15.00 Ara ha
leri 15.05 Okul radyosu 16
Şarkılar 17.30 Ara haberi
17.05 Yurttan sesler 17.30 K
odası 17.50 Reklam progr
ları 19.00 Haberler 19.30 1
çük Hânlar 19.35 Saz eseri
19.50 Bir varmış, bir yom
19.55 Hafif batı müziği di
yici istekleri 20.40 Türkü
21.00 24 saatın olayları 2
Gece konseri 22.45 Habe
23.00 Haftanın bestecisi 2
Gece müziği 24.00 Kapanış

Ankara Radyosu

2. Programı

16.55 Açılış 17.00 Serilen
İodiler 17.30 Oda müziği 1
Çeşitli müzik 18.30 Küçük
ser 19.00 Ruby Braff ve t
peti 19.30 Solistlerimiz, t
ükülerimize 20.00 Akşam b
ri 21.00 Hafif batı müziği
iyici istekleri 22.00 Oper
operetlerden seçmeler
Çeşitli müzik 23.00 Ma
çakıncı çalıyor 23.30

Filmler ve ulusal özellikleri

Yazın

Vernon Young

Sinemamız uluslararası bir nitelik taşıdığı gerçektir; her yerde film festivaleri düzenlenir ve bu ülkedeki film hayranları Antonioni, Kurosawa, Ray ve Bunuel hakkında bilerek konuşurlar. «Fakat» diyor Vernon Young, «baska filmlerin filimlerinde

Kütüphane Kurmuş Olan Türk Büyükleri

Prof. Dr. AFET İNAN

Afet İnan, 30 Ekim 1906'da, şimdiki Yunanistan, Yugoslavya ve Bulgaristan devletlerin sınırları içinde bulunan Makedonya'da doğmuştur. O tarihlerde Makedonya Türk egemenliğinde bulunuyordu. Annesi Zehazze Hanım, babası İsmail Hakkı Uzmay'dır. İsmail Hakkı Bey İkinci Meşrutiyet'in ilkinde pek çok emeği geçmiştir.

Çocukluğu, Balkan Harbini şiddetli yıllarında Makedonya, İstanbul, Ankara ve Anadolu'nun birçok kasabalarında geçmiştir. İlk öğrenimini Biga'da 1920 yılında tamamlamıştır.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra yani 1925 yılında Bursa Kız Öğretmen Okuluna girmiştir. Bu okuldan 1929'da mezun olmuş; aynı yıl yabancı dil öğrenmek üzere Fransa'ya gönderilmiştir. Fransa'dan döndüğü bir süre de görev almıştır.

1935'te Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi kurulunca Yüksek Öğrenim yapmak için Avrupa'ya gitmiştir. Yüksek Öğrenimini tamamlayan Afet İnan yurda dönmüş, Ankara Kız Lisesinde, Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinde çalışmıştır. Halen aynı Fakülte'de Profesör olarak çalışmakta bulunan Afet İnan Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü'ne de yapmaktadır.

Türk Tarih Kurumu ve Millî Kütüphane Yardım Derneği başta olmak üzere birçok derneğin üyesidir.

19 kitap ve pek çok makalesi yayınlanmıştır.

1967 yılında Eskişehir'in Mihalıççık ilçesinde Annemin Kütüphanesi adıyla bir kütüphane kurmuştur. Her gün yüzlerce kişi bu ilim yuvasından kitap okuyarak faydalanmaktadır.

HALİL NURİ YURDAKUL

Halil Nuri Yurdakul, Niğde'nin Bor kasabasından Mazlumoğulları'ndan Kolağaç Halil Efendi ile Ayye Hanımın oğludur. İlk öğrenimini Bor'da mesleki öğrenimi Bursa ve İstanbul Kültür Askeri okullarında ve Pendik'te İhtiyat Zabit Namzetleri Okulunda yapmıştır. Subay elbisesini giyer giymez bu İhtiyat Zabit Namzetleri Okuluna öğretmen olmuştur. Daha sonra Ankara'da Asubay Okulunda öğretmen ve müdür olarak çalışmıştır. Bu okullarda binlerce subay ve asubay yetiştirmiştir.

Daha okul yıllarında vatanın ilerlemesi için birçok gayler düşündü ve plânları hayata geçirdi. Düşündüğü ve plânladığı gayleri fırsat buldukça uygulamıştır.

Memleketinde ilk defa Mehterhâneyi (Mimka takımı) ve İstiklâl Savaşı yıllarında Eskişehir'de bir İnkılap Müzesi kurmuştur. Okul sıralarında yaptığı plânlar arasında doğup büyüdüğü memleketinde bir kütüphane kurmak fikrini, daha öğrenciliğinden uygulamaya başlamıştır. Biriktirdiği kitap ve dergilerle 1913 yılında Bor'da bir kahve köşesinde kitaplık açmıştır.

Büyük bir kütüphane kurmak fikri ve kazarı ile kitap toplamaya ara-kılsız devam etmiştir.

İstiklâl Savaşı bitince İstanbul Harp Okulu'na öğretmen olarak girmiş ve kitap biriktirme işini sürdürmüştür. Mathesalarından, kitap satış yerlerinden ve kitap yazarlarından pek çok kitap temin etmiştir.

Askerlikle ilgili olarak yanlış Bombalar, Muhaşebe Güvercinleri, Neferin Defteri, İleri Karahol Hizmetleri gibi kitaplarla da koleksiyonları-

mı zenginleştirmiştir. Ayrıca, maasgının büyük bir kısmını bu uğurda harcamış ve kütüphanesini her gün biraz daha zenginleştirmiştir.

Ankara'ya Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Emir Subaylığına tayin edilince kitaplarını da Ankara'ya taşımıştır. Burada da boş durmamış kitap biriktirme işine devam etmiştir.

Hamitîdarını tamamlayınca Bor'da kütüphanesini açabilmek için Niğde'deki 41. Tıbbiye'de görev almış ve kitaplarını Bor'a nakletmiştir.

Nihayet 1932 yılının Ekim ayında Bor Belediye Meclisi salonunda 5000 ciltlik bir kütüphaneyi açmayı başarmıştır.

İçerisinde çocuk kütüphanesi de bulunan bu büyük eserini birçok eserleri takip etmiştir. Bor'un Ortaköy (Altunhisar), Çukurkuyu ve Kemer Hisar Bucaklarında ve Ulukışla İlçesinde kütüphane şubeleri açmıştır. Ayrıca, birçok köyde, okullarda ve cenazelerinde kitaplıklar açmıştır. Kütüphane ve kitaplıklarının hepini Millî Eğitim Bakanlığına bağışlamıştır.

Öğrenciliğinden itibaren vatanına ve milletine pek çok hizmet etmiş bulunan değerli insan Halil Nuri Yurdakul 28 Şubat 1970 tarihinde Ankara'da ölmüştür. Bor'da yatmaktadır.

İZZETTİN SÜLLÜ

Türk millî eğitimine büyük emeği geçen İzzettin Süllü (Konya) Ereğli'ne 15 Km. olan Sarıoğlu (Horta) köyünde 1896 yılında doğdu. Sarıoğlu Ereğli-Konya asfaltı üzerinde öteden beri yanık bir köydür.

Cem Sultan, Rodos Adasına sığınmak üzere İç Anadolu'dan geçerken

KITAP

SAHİFE : 6

"Kitap Haftası" 2 Kasım - 9 Kasım 1970
M.E.B. Kütüphaneler Gen. Md. ca yolda bir kg. yayınlarını ve çocuklara parasız dağılır "Sığın Gayetinin" devamıdır.

İSTİKLÂL SAVAŞININ MEÇHÛL KAHRAMANLARI

Yazı ve resimlerin her hakkı mahfuzdur Yazarı: Lâtfî Arif Kenber

Salâha doğru bir ileri gidiş başlamıştı

— 181 —

İhtim, itifa, sevkiyeçiy ve mahallî ihtisas farkları yüzünden, yabancısı bir yerde de ha nafi ve müessir olabilmeleri imkânsızdır. Bu hal erdu da yok mudur? Muhlis alpa mızın ordu zabitan ve efradı nam asemilîleri az mı görülmüşü? Arnavtı tanımayan bir ordunun bile bütün kuvvetlerle birlikle enarile veya la mehilâle dışlığını askeri ta siflerde okuyanların bu yolda bir sâhâda bulunmalarını kıtâatı kıymeti olma - mak lâzun getir.

Kaldı ki ordunun genç za- lûleri arasında teşkilâtı, mü tepelele sâmların kurtukları müfrezeler arasında kö - cum bölükleri, becmâz takım leri ve cephe gerisi hizmetle - rine mühtemelen teşkilâtlanış rılmıştır. Hatta bunlardan bir çökları fedakârlıklarla, men âpelerle millî terdümler geç miş ve millî şerifini kurtar mış meçhul kahramanlardır. Kocaeli ve Boçiyik müstaka lerinde vâzife görmüş olan müksim Halil Nuri Bey işte bu hemsâri ümmâli kahr - manlık sâhâsında başında yer almış bulunmaktadı.

1336 Ağustosun iyi günleri

Tunanların ileri hareket leri dâvâsında, dahilî is - yanlar bastırılmı, halifinin Anavâr odusu dağılmıştı. Memleketle alakâ ile sâkûn hüküm sürüyordu. Yalnız Çek cephesinde Kâzım Kara beki Paşanın başlangıç buldu dığı askeri hareket devam etmekte ve bu safâda Galya Mülli Meclisinin Yarsüle Kafkasyada Berlemekte idi. Bu hareketle dâha erken baş lananak noktası vardı. Bu su - rüde Çarkta ile Ermenistan teşkilâtı ileri sâhâ ve İstan - bul hükûmetince de kabul e - dilen Şevr müahedesi hem yapılmamış, hem de imza edilmiş oldu.

Ankara hükümeti henüz te şkilât etmemiş İken heyeti temsilince de böyle bir hare ket dışlanmış ve Kâzım Karabekir de teşkil edilmiş idi.

Fakat mevzû mübâhâle

manarı dikkate alın ve Birin ci Dünya Harbinde Şevr Pa şanın imadına kurban veril - len binlerce genç ve harika mış felâketi azimesini hatır layan Karabekir, henüz 'za - manı görmemiştir' evvelide bu hareketi teşkilâtmişti.

Kafkasyada karar ermiş, su lar çekilmiş ve mühsit bir va ziyet hâsıl bulmuş, 13 inci

Aydın cephesi mülli kumandanı Yücel Paşa Bey icelerinde sâhâle harekâta baş layarak Ermenistan üzerine yürümüşü. İngilizler Gpko, dünyaya pürneş giderken ev - deki bulgurdan olamak hâdis - esi ile karpışmışlardı. Kara beki, çok tedbirli bir yürüyüş ile ve kartepa mübâli ileri - dilen kuvvetleriyle Şark - ınca Kara ve Ermenistan safâsı - nda bir müddet bekledi. Bu Ermenistan ile parçalanmak suretile Şevr müahedesi il - leri yürütme oluyordu.

Memleketle bir hükûmet sisteminin irzâtı gâze çarpı yordu. Artık mahâle kârd - emiş müstahsan çalışıyor - du. Râşeyn halinde bile olan, hükümetin varlığı hırkese ve mühsan cephesinde hayata - rını mühtâk edenlere kuvvet ve mübaheret veriyordu.

Orduya çalışmak üzere İst - anbuldan kaçan sâhâlet, İst - gal sahâlarından gelen ordu mensupları ile askeri müsta

zam teşkilât kurulmasına baş lanmıştı.

Muntazam fırkalar teşkil edilmişti

Türkiye Büyük Millet Me - clesî hükümeti, bir millî hükû metin şerif ve kudretini tem - sil ve ispat edecek orduların mühtâfı. Böyle muntazam ve tam teşkilâtli orduların teşkil, modern silahlarla mü tekhez dâmanlarla gerekl - miş bir memleketin mühtâfı na ve istiklâli kurtarmak için şarttı. Gerçi Kuva-yı Mü lkiye müfrezeleri bugünkü va ziyete göre adâden muntazam ordu efradından daha kuv - vetli ve daha kendî idi.

Bu müfrezelerin zabitanına ve efradına da her para veri liyerdin. Millî kuvvetleri ve a - cıklarında buraktıkları sâhâ zini refah içinde beslemek za rureti vardı.

Bir de askeri itaat ve disiplin bilhassa müharebe za - manlarında en büyük husulî ol - durguna göre, kuva-yı mülliy müfrezelerini de bu çerçeve içinde almak zarureti hâsıl ol - muştu. İken millî müfrezeler - in kumandan ve efradının hareketi sırasında yapacakları memnûnet ve valânetle - rinin karıştırmı müddet tepe - lülere şeriflerini şeriflenmiş - ti. Bütün bu şerif mahzarları şeriflenmiş fedâkârları ömek as kerî şerifin ile temin etmek kabul olabildi. İste Garp cep hesi kumandanına verilen em - riler üzerine derhal faaliyet gösterildi. Akı Paşa Paşa İst - anbul'daki olarak bir müddet muntazam bir fırka daha kur - muş ve faaliyetini tevâzî etmiş ti. Garp cephesi emrinde bu suretle bir fırkadan mühtâf - kep bir ordu mevcudna bul - unuyordu. Zabitan ve efradın maşaları da arttırmış, kend i - lerine gıyâs egrâsı verilmişti.

Muntazam bir ordudan baş ka bir şerif alışı ile (Kuvay - ı Beşvare) adı verilmiş olan Çekos Etilemin bir sava şı fırkası ve müll müfrezeler dahî Garp cephesi emrine ve şerifli.

(Arkasız Var)

Ankarada Atatürk müzesi

Resmini gördüğünüz şu kah - raman ve yiğit Türk vatansveri, ömrünü en şanlı savaşlarda ölü - mü kovalayarak geçirmiş ve ismi - ni çok genç yaşta kurtuluş savaşı tarihine yadigar etmiş ve zafer destanlarına karıştırmış olan emekli piyade albayı ve eski Niğ - de mebusu Borlu Halil Nuri Yür - dakaldır.

Kahraman bir kumandan ol - duğu kadar çok ince ve kudretli bir müzeimiz olan Halil Nuri Yurdakul bu sefer memleketimi - ze en ölmüş eserini vermiş ve An - karada Türk ocuğu sarmaya çok kıymetli bir Atatürk müzesi aç - mıştır.

Atatürk'ü ismi ile değil bü - tün cismi ve ruhu ile millete ya - kından tañıttık olan bu paha biçilmez müzede Atatürk'ün biri - çik kız kardeşi sayın Makbule Ata - dan'a bıraktığı bütün eşyaları, muharebelerde kullandığı dür - bünleri, iç gömleğinden çeşit ebi - selerine ve eşyalarına kadar her şeyi, harp okulundaki ders takı - maları, anasının namaz secdesi, baş örtüsü, gazinin ilk zabıtlık kalca, lâfın kıyası Atatürk'e ait her şey burada bulunmakta ve millet bu müzeyi akın akın ziyaret edip bir ibadet tadı almaktadır.

Halil Nuri Yurdakul'a ne ka - dar tesekkür ve dua etmek hakkı - nı ödeyemeyiz, sağ olsun, var ol - sun!

Vatan Fedayisi Halil Nuri Yurdakul

Kahramanın sınıf arkadaşı, kırk yıllık bilâderi can beraberi ve kahraman silâh arkadaşı Halil Nuri Yurdakul bundan 35 sene evvel tüysüz bir a²ababa kuzusu iken kendini göstermiş ve vatanımızın en kara ve ümitsiz bir gününde bir avuç askerın başına geçerek Bursa'ya saldıran ellibin kişilik bir Yunan ordusunu güncere asla²lar gibi göğüsleyip durdurmuştur. Bugüne bugün emekli sandığı idare meclisi âzastı bulunan eski D. P. Niğde mebusu ve mekklı piyade albayı Halil Nuri Yurdakulun bu ve buna benzer kahramanlıkları harp tarihlerimize geçmiş ve Atatürk'ün gözünde² kaçmamıştır. İnönü şehitliğinde yapılan şehitleri anma töreninde çok güzel ve dokunaklı bir konuşma yapan emekli kurmay albay Sadık Atak eski muhâripler dergisinde basılan bu güzel konuşmasında Halil Nuri Yurdakulun şerefli adını şöyle a²maktadır.:

O günler hatırlayanlar, iyî bilirler. Su gördüğünüz yollarda Bursa'dan geri çekilen, zülümnden kaçan Türk alleleri perişan bir hâlde bütün bu yollarda sızlana sızlana, dü² kalka. Eski²hire doğru sel

gibi akıyorlardı. Şu gördüğünüz yollar ve düzlükler, kucağında yeni doğmuş yavrusu ile, ihtiyar kadı² ve erkeğiyle dolmuş, taşıyor ve bütün bu bölge bir mahşer yerini andırıyordu.

Bozöyüklüler, Pazarcıklar, İne göllüler ve bütün bu havali halkı önlerine düşen bir teğmenin — Halil Nuri Yurdakul'un — gayretiyle bir gönüllü birliği kurdular. (2 Temmuz 1920) ve düşmanı durdurmak, hiç olmazsa oyalamak için, İnegöl ve Pazarcık geçitlerinde (yüzbi² düşmana, Yüz Türk) ile karşı koydular. Yaptıkları başarılarla düşmanı şaşkına çevirdiler. Sonraları takviye edilen taburlarla bu geçitlerde kanlı savaşlar vererek, Atatürk'ün Büyük Nutkunda'da işaret ettiği gibi, düşmanı günlerce oyaladılar. İnönü muharebelerinin hazırlanmasında büyük rol oynadılar. İşte onlar, bugünkü genç neslin babaları, dedeleri, amca ve dayıları teyze ve halaları idi..

İşte vatandaşlarım, sizler bu vöndende bahtlı insanlarımsız. Böyle kahramanların evlatları olduğunuz için.»

GENERAL ALİ FUAT CEBESÖY

Hatıraları

Yunan taarruzu

Yunan taarruzunun hedefi askeri olmaktan ziyade siyasi idi. Yeniden siyasi menfaatler temin etmeden evvel tekrar harekete geçmesi beklenemezdi.

— 222 —

Yunan taarruzunun hedefi siyasi idi

Yunanlılar, Garbi Anadolu'da Natilli - Eşme - Denizli - Bursa hattına kadar ilerlemekle hem Boğazların parka karşı muhafaza vazifesini üstlerine almışlar, hem de İzmir'e geniş bir hinterland sağlanmışlardı. Fakat bu kazanımın mukabil kuvvetlerini yeni bir cepheye inkmaya şırtarak strateji bakımından zarfı bir duruma düşmüşlerdi. Bu dağılım vaziyette bir de Trakya ve İsmailin istikbal için Anadolu'daki Yunan ordusundan kuvvet tefik edileceği dikkat nazarına alınursa, Yunanlıların Anadolu'da daha da yayılacağı kolayca tahmin edilebilir. Fakat o günlerde bu doğru düşünüş Yunanlılar için bir tehlike teşkil edemedi. Ancak ileride kurulacak ve kuvvetlenecek olan Türk ordusu bu duruma istifafile yabana bilecek ve bulacaktır.

Yirmi gününberli çok geniş bir sahada durmadan ilerleyen ve yeniden harekete geçmek için hazırlıklar yapmaya mecbur bulunan Yunanlıların umumiyetle vâkıdı siddetli hatta kaçakları ve fakat hatı muvakkil hareketlere teebbüs edebilecekleri mülahız görülmüştür. Yunan taarruzunun hedefi askeri olmaktan ziyade siyasi idi. Yeniden siyasi menfaatler temin etmeden evvel tekrar harekete geçmesi beklenemezdi.

Ne yapmalı idik?

Bu hareket faslısından faydalanarak evvelce kararlaştırılmış müdafaa planı muvakkil çalışmaya ve plânın tabihına muvafak olduğumuz takdirde Yunan taarruzu ile karşı bethüklerini, düşmanın herhangi bir kısmı önünde kamaşmış bir muvafakiyetle teklifini mülahız ediyorduk.

Yukarıda Yunan taarruzunun nihai olmaktan ziyade siyasi olduğuna şüphe yoktu. Bizim vazifesimiz ise, müdafiyeli kendi memleketimizin mağlûp ve perişan etmekti. Şu halde, düşmanın karşı falk bir Türk ordusu-

Müdafianın Halil Nuri Efendi

mu teşkilî hitam bulunca, elbette itli kalmayacak, hareket edecektir. Bununla beraber bazı muvakkil muvafakiyetlere de her halukunda ihtiyarımız vardı. Başka türlü yeni mülahızların kudretini ne dahi de ve ne de haricte hissetmiyorduk. Bu gayeye ermek için geçici güncüllü çalışmaya ve yapılacak işleri daimi bir tedbir altında bulandırmağa mecbur idik. Vazifesini gözetilmek için en mülahız mevki bekliydik. Karargâhın oraya yerleşinceye kadar arkadaşlarımızı beraber muvakkilten Beşyık'a güncüllü muvakkil bulmuştuk.

Müdafianın Halil Nuri Efendi

7 Temmuzda gördüğüm Beşyık'tan Pazarcıkta muvakkil yapmış olan Bursa istikametinde tamamıyla boşalmış olduğuna haber almıştım. Gayeye ulaşmanın yeniden geçtikleri ve nereye gittikleri muvakkil değildi. Bursa kuzusunu ve valisi İsmail evvel müdafiyeli beraber Pazarcık'tan Beşyık'a

hareket ettiklerdi. Bursa'ya giren düşmanın hiçbir tarafta toplanmadığı, Beşyık'tan Bursa'ya kadar ona güncüllük kuvveti de kalmamıştı.

İki cesat olarak Geyve'de bulunan Halil Bey'i oraya gönderdim. Bu işler tamamlanmaya kadar birkaç gün geçecekti. Bu esnada düşmanın nafile toplanacak ve hangi kuvvetle zaman kazanılabilecekti? 70 inci alay kuzusundan Halil Bey emir almak üzere Geyve'den yuruna gittiği. Fakat Bursa'dan yürüyecek düşmanın meşgul olmak zamanı değil. Mutlaka o saatta bir kuvvet bulmak lazımdı. O esnada karargâhın Müdafianın Halil Nuri (Niğde milletvekili) emekli Albay sayın Halil Nuri Yurdakul) Efendi adına geç bir zabıt müzakere ederek Beşyık'tan toplanacağı yemi o-
nu müdafianın Pazarcıkta müdafianın, evvelki Müdafianın Bu kul Cemiyeti Reisi Yetimoglu'nun yardımına evvelce sadıklanını söylemişti. Halil Efendi, bir taraftan düşmanın temas edileceği kadar geçli istikametine gidecekti, diğer taraftan düşmanın Nazifpaşa mevzisinde toplanmak için kâfi derecede kuvvet toplanacağını ileri sürüyordu. Bu işin ve emir aldığı Beşyık'tan da ayrıldı. Muvafak etti. Derhal faaliyete geçti. Utak bir müddet vakti. Eğer kâfi miktarda silâh bulunmuş olsaydı, müdafianın mevzuu helki de yitmiş şardı. Halil Nuri Efendi, aldığı emir tamamlanma ile şüphele. Bir ta-
sıfın Nazifpaşa'daki müdafianın Beşyık'tan ve Pazarcık'tan gelen güncüllüklerle kuvvetlendirirken diğer taraftan kendisi de İnegöl'e kadar ilerlemişti. Yunanlıların İnegöl'e geçli edebilecekleri güne kadar orada kalmıştı. Düşmanın hareketi hakkında hiç en doğru mülahızları vermişti. Bununla beraber da Nazifpaşa'daki müdafianına başına geçmişti. (Devamı var)

Anılarda Halil Nuri Yurdakul

General Ali Fuat Cebesoy, Milli Mücadele Hatıraları, 1953, s. 435

“Mülazim Halil Nuri Efendi: 7 Temmuzda (1920) geldiğim Bozöyük'ten Pazarcık'la muhabere yaptığım zaman Bursa istikametinin tamamiyle boşalmış olduğunu haber almıştım. Geriye çekilenlerin nereden geçtikleri ve nerelere gittikleri malum değildi. Bursa kumandanı ve valisi biraz evvel maiyetiyle beraber Pazarcık'tan Bozöyük'e hareket etmişlerdi. Bursa'ya giren düşmanla hiçbir tarafta temasımız ve Bozöyük'ten Bursa'ya kadar onu gözleyecek kuvvetimiz de kalmamıştı.

İlk icraat olarak Geyve'de bulunan 70. alayın Karaköy'e getirilmesini ve Karaköy Boğazı'nın müdafaa vaziyetine konulmasını düşünmüştüm. 70. alay gelinceye kadar müdafaa mevziinin keşfi için Erkanı Harp binbaşı Halis Beyi oraya göndermiştim. Bu işler tamamlanmaya kadar birkaç gün geçecekti. Bu esnada düşmanla nasıl temas edilecek ve hangi kuvvetle zaman kazanılacaktı?... Mutlaka o saatte bir kuvvet bulmak lazımdı. O sırada karargahıma Mülazımsani Halil Nuri (Niğde Milletvekili Emekli Albay Sayın Halil Nuri Yurdakul) efendi adında geç bir zabıt müracaat ederek Bozöyük'ten toplayacağı yirmi otuz tüfekli ile Pazarcık'a gidebileceğini, oradaki Müdafai Hukuk Cemiyeti Reisi Yetimoğlu'nun yardımını evvelce sağladığını söylemişti. Halil Efendi bir taraftan düşmanla temas edinceye kadar İnegöl istikametinde gideceğini, diğer taraftan düşmanı Nazif Paşa mevkiinde oyalamak için kafi derecede kuvvet toplayacağını ileri sürüyordu. Bu genç ve cesur zabiti Bozöyüklüler de seviyordu. Muvafakat ettim. Derhal faaliyete geçti. Ufak bir müfreze yaptı. Eğer kafi miktarda silah bulunmuş olsa idi, müfrezenin mevcudu bekli de yüzü aşardı. Halil Nuri Efendi, aldığı emri tamamiyle ifa etmişti. Düşmanın hareketi hakkında en doğru malumatı vermiş bundan sonra da Nazif Paşa'daki müfrezesinin başına geçmişti.

Fuat Paşa'nın hatıralarında üzerinde durulmaya değer bir cümle var: “O Bozöyüklülere kendini sevdirmişti.” Yurdakul, her şeyden önce halkın maneviyatını yükseltmeye önem veriyordu. Tehlike anında kendi kendisini görevlendirerek mukavemet müfrezeleri kuran bu subayın bugün müzeye konmuş olan bayrağında şu cümleler yazılıdır: “Müslümanlar beklediğiniz Kıyamet bu günlerdedir. Birleşelim Kurtuluruz. 2 Temmuz 336 (1920)”

(Asım Paşa hatıralarından nakleden Cemal Kutay: Tarih Sohbetleri 7, 1968, s.53)

Yunanlıların 4. Kolordu Komutanı Prens Andreo ile İngiliz İstihbarat Subayı (daha sonra general) Halkonthaly hatıralarında bu maneviyat değişimini aşağıdaki cümlelerle tarihe mal etmişlerdir:

“Karşılaştığımız mukavemet, sadece maddi değildir. İlk günlerde karşıımızda nizami Türk kuvvetleri yoktu. Ele geçirdiğimiz yerlerde eli silah tutabilecek erkek nüfusa da pek rastlanmıyordu. Tedbirlerimiz tamdı, yalnız Ankara'ya değil daha ilerilere de gitmemek için bir sebep yoktu. Fakat devam eden ileri hareketimizde Bursa ve Balıkesir'i işgalden sonra Bozöyük havalisinde tensik ve tanzim edilmiş kıyafetleri, cidal nağmeleri ve mehter takımları ile heyecanlandırılmış milli şüura sahip kuvvetlerle karşılaştık. Yenilgimiz sebepleri arasında, Türklerin manevi ve tarihi varlıklarını bu suretle kıymetlendirmiş olanların payı cidden büyüktür...” (Enver Behnan Şapolyo, Kuvayı Milliye Tarihi, s. 96)

Mehter takımı deyince burada yine H. N. Yurdakul hatıra gelir. İleride de görüleceği üzere Bozöyük mehter takımını kuran O'dur.

1924'de Berlin Türk Kulübünde, Milli Mücadele kahramanlarından Büyükelçi Kemalettin Sami Paşa'nın bir konferansını dinlerken ordu-nun maneviyatını yükseltmek için cephede temsiller tertip edildiğini iştiştim. (Rahmetli K. Sami Paşa, savaşlarda 18 yerinden yara almış ve bir kolunu da kaybetmiştir.)

Milli Mücadele de üç defa yaralanan H. N. Yurdakul, I. , II. İnönü, Sakarya ve Büyük Taarruz savaşlarına da katılmıştır. II. İnönü savaşında onun yine harp tarihimize malolan önemli başansını Garp Cephesi Hareket Şubesi Müdürü Tevfik Bıyıklıoğlu aşağıdaki şekilde açıklar:

“24 üncü tümenimiz, aldığı tertiple Yunanlılara, Isırganlı- Hamidiye ileri mevzilerinin esas mevzii olduğu hissini vermeğe muvaffak olmuştur. Burada bütün tümenin bilhassa 143 üncü alayın dış kanadındaki bölüğü faal hareketi ve kendi teşebbüsleriyle Yunan tümeninin saldırış kanadına taarruz etmesinin büyük hissesi vardır. Bu bölük evvelce I. İnönü'de temayüz etmiş olan Teğmen Halil Nuri Yurdakul'un bölüğüdür”.

(Belgelerle Türk Tarihi Dergisi No.19. ve Hayat Tarih Mecmuası, Sayı: 3, Nisan 1960. s.26).

Yaptığı hizmetlerinden ötürü Yurdakul'un fotoğrafları Atatürk'ün emirleri ile Askeri Müzeye gönderilmiş, B. M. Meclisi onu, takdirname ve İstiklal Madalyası ile taltif etmiştir.

Yurdakul, Muhafız Alayı'nda ve Alay Kumandanlıklarında görev almış ve sıra ile terfi ederek kıdemli albaylığa kadar yükseldikten sonra 1950 de Niğde Milletvekili olmuştur.

Türk Kültürü Dergisi Sayı:91 Yıl:VIII s.491-492

Telgraflar

تلغرافنامه

آداب و ادب و کرامت بر بنده و کرامت زده
مغول خانم ابر

امضا	ساعت اول مکرر	تاریخ	آندیس عمل	تاریخ	کلاس	کلاس	کلاس
م	اول مکرر	۶۴	۱۵	اول مکرر	۶۴	۱۵	۱۵

بزرگ و باطنیه بزرگه ایله عادتیه کیمون ایله زانغ
لطیفه غازی غازی مصطفی
مصطفی کمال

نونه مکرر ۸۰۱

مطابق سوره

Makbule hanimefendiye teşekkür ve bilmukabele tebrik ile afiyetlerinizi temenni ediyoruz efendim
Latife Gazi Gazi Mustafa Kemal

DEVLET T. C. P. T. T. No. 801
 Telgraf muhaberatından dolayı mes'uliyet kabul etmez. TELGRAFNAME
 Adres : _____

ankara büyük millet meclisi muhafiz
 kıtaatı kumandanlığında antlaşma yuzbası nuri b :+
 98 bor 76-55-19/10/31. +140 = *Konya 12-10-1931*

İLK MERKEZ	No.	Kelime	VERİLDİĞİ		İ. G. ( ) ORTA MERKEZ	ALINDIĞI		İMZA
			Tarih	Saat		Tarih	Saat	

733

kubun hastalığı ayı çıkmakta ise de henüz yolculuğa muvafak
 değildir ya inia iafetle ariyetle abinizde omaya gelaçedini umid
 ederim hurmetler :- sadi a mahir bahattin :-

blan kubun

DEVLET T. C. P. T. T. No. 801
 Telgraf muhaberatından dolayı mes'uliyet kabul etmez. TELGRAFNAME
 Adres : _____ 10257

ankara muhafiz meclisi muhafiz nuri b
 G =

İLK MERKEZ	No.	Kelime	VERİLDİĞİ		İ. G. ( ) ORTA MERKEZ	ALINDIĞI		İMZA
			Tarih	Saat		Tarih	Saat	

1152 25/4 İstanbul 12503 12 25/4 13/2 =

is kanbasından abiniz = sakir +++

3 *5*

Dosyasına

T. C.
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhabeherlerinden
dolayı mes'uliyet kabul etmez

TELGRAF

Yol 1 No. 251/1

Adres: *ercis as 3. no*

Servis işaretleri

29.9.1917

İLK MERKEZ	N	KELİME	VERİLDİĞİ		RESMİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI		İMZA
			Tarih	Saat			Tarih	Saat	
<i>Bilis</i>	<i>1367</i>		<i>29.9.17</i>	<i>11:00</i>	<i>HUSUSİ</i>		<i>29.9.17</i>	<i>11:00</i>	<i>Halil</i>

*C. 7451 sayıya 1-1446 vakti mağruf olunmuş
Bu gün Gazeteye kelimeyi
8846 dir*

g' 15 pranı

T. C.
Muhabe ve Munkaie Vekâli
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhabeherlerinden
dolayı mes'uliyet kabul etmez

TELGRAF

Yol 1 No. 251/1

Adres: *niğde ziyade sayı 3. T. B. K.*

Servis işaretleri

29.9.1917

İLK MERKEZ	N	KELİME	VERİLDİĞİ		RESMİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI		İMZA
			Tarih	Saat			Tarih	Saat	
<i>niğde</i>	<i>179</i>		<i>29.9.17</i>	<i>11:00</i>	<i>HUSUSİ</i>	<i>Kayseri</i>	<i>29.9.17</i>	<i>11:00</i>	<i>Halil</i>

*Rayramınıza kullular hizmet ellerinizden
görevim*

Halil yurdakul

4

T. C.
MÜNAKALÂT BAKANLIĞI
P. T. T. L. U. M.

TELGRAF

(Örnek: B. 1)

YOL
Servis İşareti

Devlet memurlarından
başka kişilerin kabul etmesi

Adres _____

Halil
albay

muş
Ş. yal

İlk Merkez	No.	Kelime	Verildiği		Resmî	Orta Merkez	Alındığı		İmza
			Tarih	Saat			Tarih	Saat	
	3869	8	28/1	12			28/1	13	H

memurdeyim dakikalar pastada
dur
mahir

T. C.
MÜNAKALÂT YERALETTİ
P. T. T. İ. U. M.

Telgraf

Sahife : _____

(Örnek B. 4)

Bor 7/11/45 10
Posta Md. Necati Kuraçtan
Harbay Halil Kuri yurdakula
kemerburak ve ortakçı hediyeleri Pazanta
için iki topun verilerek bor muntazamı
Mustafa Cavusa teslimen gönderilmiş
rica eder sonsuz kıymetleriyle
gözlerinden öperim
Bor Kaymakamı
Gemişettin

T. C.
MÜNAKALÂT BAKANLIĞI
P. T. T. L. U. M.

(Örnek B. 1)
YOL
Servis İşaretleri

Adres: Bayan Gazi
Gurdakul
alay K. Pazantı

15-11-45

İlk Merkez	No.	Kelime	Verildiği		Resmî	Orta Merkez	Alındığı		İmza
			Tarih	Saat			Tarih	Saat	
Dış Hat	240	13	15-11	13			15-11-45	13	

Bayramınız kutlu olsun
Dürüst
cevacı
Korner
Amilacı

T. C.
P. T. T.
İZMİR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

(Örnek : B. 1)
Yol
Servis İşaretleri

Adres: Sayın Halil mürşit
Gurdakul

15

İlk Merkez	No.	Kelime	VERİLDİĞİ		RESMÎ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI		İMZA
			Tarih	Saat			Tarih	Saat	
Bar	57	14	4/11/1945	15			4/11	11-50	

Saygularımızla Bayramınız
Kutlu olsun
Oratçı
Sadık Semih

T. C.
P. T. T. I. G. M.

TELGRAF

(Örnek: B. 1)

Yol

Servis İşaretleri

Adres: Lurel
nuri gürda kul maras
albay Halil

Devlet telgraf müesseselerinden
dolayı mesuliyet kabul etmez

25

Sıra No.	İlk Merkez	No.	KELİME	VERİLDİĞİ		RESMİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI		İMZA
				Tarih	Saat			Tarih	Saat	
	Erzurum	3251		1-11-19	17/30	HUSUSİ		1-11-19	16/30	Mukadder

ataturkün anması yil kutlu ve canaze
töreni 600 metre filmi yeni kolga mühterem
is yig eli bir gönderişini bir telgraf
Kerem Ergin

2
D. D. Basım ve Yayıncılık

(D. D. Basım ve Yayıncılık - 4108 - 1947)

T. C.
P. T. T. I. G. M.

TELGRAF

(Örnek: B. 1)

Yol

Servis İşaretleri

Adres: 1150
Et maras
bay albay
nuri gürda kul

Devlet telgraf müesseselerinden
dolayı mesuliyet kabul etmez

Sıra No.	İlk Merkez	No.	KELİME	VERİLDİĞİ		RESMİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI		İMZA
				Tarih	Saat			Tarih	Saat	
10	Et	sbhp	16 30		17	HUSUSİ		10 7 19	17 30	

Kıymetli arkadaşlarımızla siz karderime
telim ve teşekkürler en iyi dileklerle
atae

(D. D. Basım ve Yayıncılık - 4004 - 1947)

PTT

Devlet telgraf mübâheratından dolayı mesuliyet kabul etmez

TELGRAF

Yol : Elote

Servis işareti : _____

Adresi : Sayın Nuru Yurdakul

Kütüphane Eliyle

Bor

Sıra No.	İlk merkez	Numara	Kelime	Verildiği		Orta merkez	Alındığı		İmza
				tarih	saat		tarih	saat	
25	Niğde	1314	30	28.8.968	20 00		28.8.968		İmza

Türk Kütüphaneciliğine yaptığınız değerli hizmetlerinizi dikkate alan 4.Ünölü kurultayımız oy birliği ile sizi Derneğimizin şeref üyeliğine seçmiş bulunmaktadır. Saygı ile arz ederim.

Türk Kütüphaneciler
4.Ünölü kurultay Başk.
Adnan Ötügen

Stok No. 2061 - 2208 (138x148) 18.000.000 Ad. 1968

(T C D D Matbaası - İzmir - 425 - 1968)

PTT

Devlet telgraf mübâheratından dolayı mesuliyet kabul etmez

TELGRAF

Yol : EİT

Servis işareti : _____

Adresi : Sayın Nuru Yurdakul

Kütüphane Eliyle

Bor

Sıra No.	İlk merkez	Numara	Kelime	Verildiği		Orta merkez	Alındığı		İmza
				tarih	saat		tarih	saat	
25	Niğde	1314	30	28-8-68	20 00		28-8-68		İmza

Türk Kütüphaneciliğine yaptığınız değerli hizmetlerinizi dikkate alan 4.Ünölü kurultayımız oy birliği ile sizi derneğimizin şeref üyeliğine seçmiş bulunmaktadır. Saygıyla arz ederim. Türk Kütüphaneciler 4.Ünölü kurultay başkanı Adnan Ötügen

Stok No. 2061 - 2208 (138x148) 18.000.000 Ad. 1968

(T C D D Matbaası - İzmir - 425 - 1968)

1-47

fonotel istanbul 15144 20 2 3 8 25

halı nuri yurdakul ailesi ikinci cad 70/1 bahcelievler-ankara

acınızı paylaşıp bas sağlığı dileriz
celal bayar nilufer ve ahmet gursoy

ank.bakanlık 10567 40 3/3 15

sayın bn.yurdakul 2.ncı cadd pazar duradığı karsısı bahcelievler

ank.

değerli sınıf arkadaşım halil nuri yurdakul'un vefat etmiş
olduğunu öğrenmekle son derece müteessir oldum merhuma tanrıdan
mağfıret yurdakul ailesine bas sağlığı dilerim
cavdet sunay cumhurbaşkanı

PTT

TELGRAF

Devlet telgraf müdürlüğünde
değeri 3000 - 3200 (1997) 140 15.000.000 ad 1967

Yol: _____

Servis İşareti: _____

Adresi: _____

Sıra No.	İli	Numara	Kelimeler	Verildiği		Orta mekân	Alındığı		İzaz
				tarih	saat		tarih	saat	
1	Hankent	429	31	4.3	10	V	4.3	14	D

Değerli büyüğümüze Nadir Naribeyin
Yazdığı delaili site duyduğumuz acı
yı paylaşıp. baş sağlığı dileriz

Kütüphaneçilik
öğretmenleri Kulübü
Nadir Naribeyin

Sıra No. 3001 - 3200 (1997) 140 15.000.000 ad 1967

Mektuplar

C.Nu..... 19/30 T C .
P.T.T.U.M.

(Nu.:I)
V.Nu. 36.

Taahhütlü, K. mektup veya kutu, paket, telefon, telgr

makbuzu yüz üç kuruş
kıymet silet kelime ücret mersule Nu:
===== Kr. ===== Gr. ===== 4I =103=====

Gönderen :-----İdris--erhan-----

Alacak olan:---Ata-Türk-----

---Ankara-----

Gideceği yer-----

m. imza ----4/8/936
Suleyman

asli gidiyor

(6)

İhs. neyhadak

Berlin

24.9.1928

7
Muhafiz Kiteâti

Kalmandanlıge
Mühafizî Muzbaza Nuri Beye

1,9,1928 tarihinde mektubi - meze cevap - dir.
Arzu olunan hedef Mhâatları nümünelerini
Poste ile gönderdim. Tipleri de
yazılı - dir. Firmaya doğrice yazarak
mes'eleyi hal idersiniz.

Bu firma amgarada bir
vekil arıyor. munasib ve namuslu
bir, mesela, Mhâatları adresi verirsiniz
memnün olur. Gözlerinizden geçen

Kemaleddin Sâmî

Kemalettin Sami Paşa

Kimdir?

Ülkenin bütünlüğünde vatani ve milleti için, Balkan Savaşı, 1. Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı, 1. ve 2. İnönü Savaşları ve Büyük Taarruz olmak üzere cepheden cepheye koşan, vücudunda mermi ve şarapnel parçası değmemiş bir nokta bile kalmayan Kemalettin Sami Paşa 1934 yılında Berlin Büyükelçiliği sırasında vefaata etmiş ve Eyüp'teki 16 Mart Şehitliğine defnedilmiştir.

171

588

توقم بیکم
بیم صلواتی ایل صیفی اقلار نام مورنلیم عقده حقیق جیباریم دسات
قیبول عیب ک انقلیم مارو لری بوره سوئی ونظیفه قیدک یوزنه ازلریم ک سدر
شوارر ثوابی ایل موزنه باری اولور بوره بولور بیلر انیق موزنه عقیقه بکلر
ش حاق اولورده اناه ای صلو
ادرت کنته آنا ان بوزم بیلور حافظه دایم اقلیم در بقیقه سه خیلور ایل ده موعود
دساتیه جایتیم ده ۲۰۱۱ ده کدی سه حافظه حق حقیق اقلیم در افجد کنت
جیلیمده کبره باحقه کونده لایق کده دسات اقلیم در حقیق اقلیم در
صوت کونده کون آنا مایه بوسل قدرتی بکف موقد لایم کار اولورده
دیوره اقلیم در باره باحقه کونده ایلر کنتره اقلیم ده کانتور کون موقد
مال عقده کونمده ۱۰۱۱ لید شور رفار نامه ایم کون اقلیم دسات بیلیم ده برود مقیم
ایبورز اقلیم در حقیقده ۲۰۱۱ کونمده اقلیم در استیله اقلیم در
حاق کونر ایتمه عقیده ایلور بریند بیکه ۲۰۱۱ کونمده اقلیم در
جود حاقونده دوز کیم تارن اقلیم در اولور ده کونر کونر بار کونر سرتیکده در
مقننه صوره لوزر حاقونده بیلورده اقلیم در کونر کونر بار کونر سرتیکده در
ضد بیل ادرن اولور بیلورده دوازده اقلیم در حاقونر کونر اقلیم در
ایریمه عقیده کنت باری برن اقلیم در سه اولورده حلقه در کونر
حقیق آونر حوقارده بایق کونر اقلیم در اقلیم در حاقونر کونر
سکاتم بور اقلیم در
حی

Pınarbaşı.

15-VII-148
Maras

Billür suları her lâhza çağlıyor
Dertliler derdini orda bağlıyor
Şehirde giderken yapıp, ağlıyor
Ruhlar temizleyen Pınarbaşı'nda

Bir küçük suyunu sararken güller
Zümrüt dallarında öter bülbüller.
Mehtap'ta kapatur lâcivert tüller
Ken dini gözleyen Pınarbaşı'nda.

Hüznünü eriten rüzgârlar eser
Parlayan mela'li kaybedip keser
Ağlıyor gözlerde kalmıyor eser
Dertliyi özleten Pınarbaşı'nda.

Leyla' Yurdakul.
f. gurbat

huzuru kullerine.

Ben seksen yaşında olup. Muavazete. muhtaş bir ihtiyarım halini size elâsül arz edeyim. önümde ziyecek Bir Lokma kuru ekmeğden acının vladım. Lilelere ancak duam kifayef eder çünki elim ermez güçüm yetmez ben bu yaşda müsül hizmet edeyim vladım. Erkegi şehit bir kız vladım var b. min. Şehit mücazi Angarade muamele görmek. Üzere posta ile 24/12/30 tarihinde «14577» Numrolu evrak yani barbaros - zirkhisinda şehit çarkci mülazımı vadi. Ahmet hamdi ef. zevcesi zehra sadet H. in muas berati. Fatih askerlik Lubesinden sevfe ile ANKARA mütehkait. Lubesine ita kilinmiş... Kızının evrakının tafsilati bu katar...

x

sindi berims evrakim oglun ¹⁰⁶³⁸ / ¹⁴²² / 31, 12, 30
 Numrolu mezkür evrakimde 31, 12, 30
 Tarihinde malijeden müdafaa
 Kiliye vekaleti mütehkait subesine
 Gönderilmiş çocum ayaklarının turabi
 olayım yaşım seksen. bez vakit
 Tecdei rahmanda vucudunun
 Sihatine dua idiyorum vladım
 Tenin alicenab merhamet ve vicdani
 na kaldım sinime kömet et. Makbule
 H. in dükkanında yatıyorum onunla
 Kadir neşir oluyorum. Makbule H. in selami
 Olup küçükler ellerinizden geçler.

5/1/31

Yakam ninen

Ayşe Fikriye

حد
 برکتی دور
 د

Z

Sayın Adnan Menderes
Bağbakan

Çok mamur ve refah içerisinde bulunan komşu vilayetler arasında sefalet ve istirap içinde kıvranan Niğdenin feci durumu gün geçtikçe artmaktadır burada çok sistemli bir tarzda gelişmekte olan muhalifetle de propoğandasile iktidarın bugüne kadar Niğdede - yaptıklarını güğümsetmektedir bu sebeble Niğde ihtiyacının ön plana alınmak suretili mukabil bir tebir alınması gerekmektedir Bu isteklerin bağlucaları şunlardır:

1- Niğde enerji kaynağına ne zaman ne suretle kavuşacak ve nege mal olabilecektir;

2- memleketin mühtelif yerlerinde tetkik edilmiş olan barajlar mevzuu nehalde dir hangileri ne zaman yapıla bilecek ve nasıl istifade edile bilecektir muvafık olmayanlar hangileridir mücip sebepleri nelerdir bu yerler için bakanlık neler düşünmektedir keyfiyetin acele cevaplandırılmasına emir ve misedelerini bil hasse arz ve rica ederim

Niğde mebusu
Halil İsmail Sürdücü

30. X. 1945

2

Sayın Bay Halil İsmi

Alay Komutanı

Paşanti

Bilmenin, Gelişimin, Başarmanın
gerekli kimseli olarak, (on seksiz yillik Baş ağ
retmenlik hayatında) ancak sizi tanıyorum.

Yüksek bilginiz içinde olduğu : Millî
fakihet vatanı ve Millî duygülerinden sonra
başlar. Paşanti Küçüküne teyifisi'nden bir
Kahraman gelişimi için gösterdiği foyretin
kaymanı'yım .. Hele, yandırı ve Haimate
mihnac Paşanti ilk okul öğrencilerise
alagan üstü esinemediğini lütüfler
nedir ? ... Tamam bu ne büyüklük ! ...

Siz say alın, büyük adam ..

İlk tehdizat belge

Müfettişi ve
(Anf Müfettişi)

di:

Sas-----: 933/161

Karar-----: 933/83

I- Bu, müddei halen 41.ci fırka 12.ci sily 3.cü bölük komandanı ve aslen Borlu maslım zade 53-69 sicil numaralı halil efendi mahdumu 314 Doğumlu Mübâğı halil Nuri bey Bor asliye hıkk mahkemesine bil mülca'n noterlik-ten masaddak hasiran 933 tarih ve bir numaralı senedin tescilini talep ve babata vicahen iora kılınan mahkemesi neticesinde müdde'i memleketin elmi irfanına hadim olmak üzere tarafından Bor'da açılan 4580 cilt kitabı muhtevi ve bir seneden beri (Halil Nuri bey kütüphanesi ve müsesi) isim ve namile halkın tetkik ve tettebbuuna açık bulunan kütüphanesile milli ve tarihi bir çok asarrihiva eden ve yine bir seneden beri halkın ziyar'atine kışade bulunan müsesini isim ve namı olan (Halil Nuri bey kütüphanesi ve müsesi) isim ve namile tevaim edilmek ve merkezi bor kasası olmak üzere maarif vekâleti emrine tesia ettiğini ve iş bu kütüphane ve müsenin nuri idare ve memur tayin ve istihdamı teftiş makamının göstereceği lüzumda ilerisinde iora edileceği gibi bu hususat minhasiran teftiş makamına ait ve raci olacağına ve yalnız iş bu kütüphane ve müsede bulunan kitap ve milli eserler her hangi bir suretle olursa olsun merkezen başka bir yere nakledilmeyeceği gibi başka bir kitab ve diğer bil asarlarda mübadale edilmeyeceğine ve bundan başka Bor merkezine merbut olmak üzere Bor kasasının muhtelif köylerinde ve Ulakışla kasasında açılan muhtelif cins bin cildi muhtevi kütüphaneleri dahi yine teftiş makamının vereceği talimat dairesinde idare edileceği gibi yine makamı meskirenin göstereceği lüzum üzerine diğer köylere nakledileceği gibi indel icap merkez olan Bor kütüphanesine nakil ve merkezde tevhit edilebileceğini ve bu şibelerdeki kütüphanelerde aynı nam ve unvanı taşıyacağını ve bunlarda merkezin bir şibesi olduğunu beyan ve müddeinin iş bu beyanattıda mübres senet muhteviyatına temmen masayit bulunmasına ve iş bu tesisin tescil keyfiyeti ise kanun ve adabı usuliyeye masayir bulunmamasına binaan kanun medenin 74.maddesine tevfikan iş bu tesisin tesciline karar verilerek usulen ve alenen tefhim kılındı. 3/6/933

Kâtip

Hakim

Beşikdüzü: 5/IV/1943

Pek aziz ve pek muhterem Ağabeyciğim,

Lâdik'ten ayrılacağımda sırada sizlere bir mektup yazmış ve ihtizametimi takdim etmiştim. Maarif Vekilliğinin bir teveccühü ve itimadı ~~ki~~ eseri olarak bu Enstitüye Müdür olarak tayin edildim. Burada vazifeye bağlı yalı iki buçuk ay oldu. Bu iki buçuk ay müesseseyi devralmak, işlere intibak etmek ve eldeki işleri tasfiye etmekle geçti. Bu itibarla çok istediğim halde bu güne kadar size mektup yazmamak durumuna düştüm. Vakfi kusurlarımdan başlanacağımdan ~~eminim~~.

Kıymetli ağabeyciğim,

Enstitünün kurulduğu Beşikdüzü Trabzona 55, Vakıfkebire 4 kilometre mesafede kalebalık bir nahiye merkezidir. Burada tabiat fevkalâ de güzel. Deniz bu güzelliği bir kat daha arttırmaktadır. Enstitüde 83 kız ve 347 erkek olmak üzere 430 talebe vardır. 18 Öğretmenim var. Buraya gelir ~~iki~~ gelmez işlere dört elle sarıldım. Enstitüye Artvin, Gümüştane, Rize, Trabzon, Ordu ve Giresun Vilâyetleri köylerinden talebe alınmaktadır. Buraların da kendine göre bir çok hususiyetleri vardır. İçinden ve çalışmamdan, hayatımdan çok memnunuz.

Sizler nasılsınız? Münife ablam ve çocuklar nasıllar? Siz memleket ve millet davasının bir cephesinde, ben kardeşiniz de başka bir cephesinde çalışıyoruz.

Aziz ağabeyim,

Her türlü rişyanın, her türlü maddî menfaatlerin dışında tamamen ulvî ve büyük varlığınız ve inanlı yaratılışınıza, başarıya büyük ve şüphülmü muvaffakiyetlere, millet ve vatan sevginize, temiz ahlâk ve çalışkanlık vasıflarınıza taparcasına bağlanan ben bu gün sizden bir yardım iste y ceğim. Bu yardım dolayısıyla da ne kadar utandığımı ifade edemem. Benim bir üvey kardeşim var. Onu öz kardeşinden daha çok severim. İlkokulu yanında bitirttim. Geçen yılda orta okula devam ettirdim. Fakat onun boylu nazari tahsile kapasitesi müsait değil. İki dersten ikmali var. Vespence bana yazdığı bir mektupta sizin okula maracont ettiğini, Kayserideki müayenede sağlan çıktığını ve Gedikli Erbağ okuluna çok heves ettiğini yazıyordu. Adı Mustafa Oğlu Mehmet Güçlüdür. Eğer bu yavruya yüksek himayenize okulunusa sokmak suretile alırsanız minnettarlıklarımı tesyit etmiş olacaksınız. Sa yenisinde bu yavruda adam olur. Karakteri, ahlâkı, dürüstlüğü için her türlü teminata verebilirim. Artık lâtfunusu beklerim. Emin Cemile ve oğlum Ulku ellerinizden hürmetle öperler. Bende derin saygılarıma arz eder, tekrar tekrar ellerinizden öperim benim pek muhterem ağabeyciğim.

Osman Ulkmen
Köy Enstitüsü Müdürü
Beşikdüzü
Trabzon

Kardeşiniz
Osman Ulkmen

O. Ulkmen

Not: Köyde doğmadığı ve köyde ilkokul bitirmedığı için Enstitüye bu çocuğu almakla ~~im~~ mümkün olmadı.

Handwritten text in the upper middle section, possibly a title or introductory note.

Main body of handwritten text, including the number '19' and several lines of script.

Handwritten section header, likely 'Hlahi'.

- A list of handwritten entries, possibly names or terms, including 'Curoniton' and 'Gaffon'.

Additional handwritten notes at the bottom of the page, including a date '1848'.

Osman Ülkümen

Kimdir?

1915 yılında Niğde ili Bor İlçesinde doğdu.Yurt dışında birçok özel eğitim programlarına katıldı ve mastır yaptı.Trabzon ve Eskişehir – Çifteler Öğretmen okullarında çalıştı.İlköğretim Genel Müdürlüğü ve Bakanlık Müfettişliği görevlerinde bulundu.

60. sayfada Halil Nuri YURDAKUL'a yazdığı ve çok muhterem ağabeyciğim ifadesiyle başlayan mektupta ikili ilişkilerindeki samimiyet ve yardımlaşmanın ön plana çıktığı görülmektedir. Yine bu mektuptan YURDAKUL, ÜLKÜMEN'den maddi ve manevi desteğini hiç eksik etmemiş olduğu anlaşılmaktadır.

Bu nedenle ÜLKÜMEN YURDAKUL'un kendisine gösterdiği derin alaka ve hüsnü tehvilden dolayı minnet ve şükran borcunu tekrar etmeye mukabele ederim ağabeyciğim, demektedir.

Yine bu mektupta ÜLKÜMEN aruz ve hece vezniyle şiirler yazan ve Yunus Emre çizgisine yakınlığıyla bilinen Ahmet KUDDUSİ'den söz etmektedir. Mektubunu da Ahmet KUDDUSİ'ye ait aşağıdaki ilahi ile tamamlamıştır.

Ey Rahmeti bol padişah Cürmüm ile geldim sana
Ben işledim hatsiz günah Cürmüm ile geldim sana

Gerçi kesel fisk u fücur ' aybu zelil çok her kusur
Lakin senin adın Gafur Cürmüm ile geldim sana

Adın senin gaffar iken ' ayb örtücü seddar iken
Kime gidem sen var iken Cürmüm ile geldim sana

Hiç sana kulluk itmedim. Rah-i rızaya gitmedim
Hem buyruğunu tutmadım. Cürmüm ile geldim sana

İsyanda kuddusi şedit kullukta bir battal pelid
Dir kesmeyup senden ümit Cürmüm ile geldim sana

Adana : 13/Şubat / 1950

S. B.

Sadık getins

yeşil köyünde kara hasan paşa oğlu
Dört yol

Küçük kardışım.

maraşdan ayrılacağım sıralarda mektubumuzu aldım . sabahattin talay hakkında arkadaşlarıma - reca etmiştim . buradan mektüplada reca edeceğim- dört yalayken baban hakkında söylemiş olan destanları göndereceğinizi vait etmişsiniz . zanedersen iskenderunda saatcilik yapan erzinli bir arkadaşta tamamının buluna bilecugini söylemitiler . babanın yaptıkları ve hakkında yazılan yazı söylenen destan ne toplaya bilirsen kısa zamanda bana blidirmanızı reca eder gözlerinizden öperim küçük kardışım

Adana : seferi gereçler depo md
albay

Halil muri yurdakul

H. M. Yurdakul

T.C. .
Genelkurmay Başkanlığı
X . Şube
Sayı : 41381

Ankara
25/2. Teş./940

256

356

(Suret)

Niğde piyade alayı Tb.K.Bnb.Nuri Yurdakulun "Asterlik şubelerinin seferberlik işlerinin basit bir şekilde tertibi" için hazırladığı dosya faideli görülmüş ve bu hususdaki mesaisinden dolayı, ordu içtamiye nizamnamesinin 6.Mad.si mucibince (100)lira ile taltifi muvafik görülmüştür .

Paranın gönderilmesi hususu vekâlete arz edilmiştir .Geldiğinde Bnb.Nuri Yurdaula verilmesini rica ederim .

Genelkurmay Bşk.
Mareşal
Fevzi Çakmak .

Aslının aynıdır .

HALLİ NURİ YURDAKUL'A VERİLEN TAKDİRNAME

Suret

Türkiye Büyük Millet Meclisi takdirnamesi ile emel,4 vaktif hakkında olan metni şu varsa saatinde muharrer bolunur'152 numarolu kaanun meclisinin istiklâl muharebelerinde bilfiil şerh altında fevkalade yararlık gösterenlere nahus

TAKDİRNAME

NO: 1168

Türkiye Büyük Millet Meclisinin, ikinci intihap devresinin ikinci içtina measesinin 5.4.141 tarihinde minakıt 94 Kuvv-i İttisaaatın birinci mealesinde, Müdaf-i Milliye Yekûnunun ihhası üzerine şerh kâriyesi muharrer Nuri efendiye, İstiklâl Muharebesi hidayetinde şerh aylediği yararlığı tebellen birinci defa olarak şu takdirname ita kilindi:

Türkiye Cumhuriyeti Riyaseti
resni mühürü
14.5.141
Gazi H. Kemal
İssa

Takdirnameyi alan zatın
mürşesi:
Piyade Mü'esazı Evvel
Nuri Efendi Bin Halli
Kum Kapı:
Hicri No:
33369

Şu takdirname Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetinde Ben Yekûnuna
irrealini natak teaxerinin tarih ve numeresi:

Halime ayarlar
8.190717

T.C
Maarif Vekilliği
Kız Teknik .Öğ.Md.

Ankara
21/Mayıs/1943

Sayı:
7930

Halil Ruri Yurdakul
Gedikli Erbag Hal. Orta Okulu Müdürü Yarbey.

Kayseri Köy Kadınları Gezici Kurslarına Gösterdiğiniz ilgi başarılarında büyük faydalar temin ettiği ve kursların Köy den köye nakilleri için gerekli tedbirlerin alındığı teftiş raporlarından anlaşılmaktadır.

Giriştığımız bu büyük Memleket davasının başarılı bir yolda yürütmesinde gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederim.

Maarif Vekili
Yücel.

OKUMA PARÇASI :

ATATÜRK'TEN İKİ HATIRA

Bu hatıraları, emekli albay rahmetli Halil Nuri Yurdakul'dan dinlemiştim.

Burada önce size kısaca Halil Nuri Yurdakul'u tanıtayım :

Halil Nuri Yurdakul, Kurtuluş savaşımızda çok yararlı hizmetler yapmış gâzilerimizden biridir. Genç bir subay olarak Sakarya savaşına da katılan Halil Nuri Yurdakul, Atatürk'ün yanında cepheden cepheye koşmuştur. Atatürk'ün sağlığında Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alay Komutanlığı yapmış ve O'nun ölümünden bir süre sonra emekli olmuştur. Vatan ve millet sevgisiyle dolu olan Halil Nuri Yurdakul, Bor'da kendi adıyla bir Kütüphane kurmuş, 1950 - 54 yıllarında Niğde milletvekili olarak görev yapmış ve 27.2.1970 tarihinde Ankara'da ölmüştür.

Burada kendisinden dinlediğim Atatürk ile ilgili hatıralardan şu ikisini anlatmak istiyorum :

1 — Sakarya savaşının çok kızıştığı bir anda Atatürk, Mareşal Fevzi Çakmak'ı görmek ister ve Halil Nuri Yurdakul'a onu çağırmasını emreder. Bunun üzerine Halil Nuri Yurdakul gider, Fevzi Çakmak'ı bulur ve onun bir kayanın arkasında diz çöküp oturarak Kur'an okuduğunu görür ve Atatürk'e gelip durumu anlatır. Atatürk, "Bir şey söyleme, O, Kur'an okumaya devam etsin. Biz burada zaferi, ancak Allah'ın yardımı erişirse kazanabiliriz." der.

2 — Atatürk, Trablus-ı Garb (Libya) da İtalyanlara karşı savaşmak için gittiği zaman, Şeyh İdris es-Sünûsi, kendisine küçük bir Kur'an-ı Kerim hediye eder. Atatürk, bu Kur'an-ı Kerim'i daima göğüs cebinde saklar. Bilindiği gibi Çanakkale savaşında Atatürk'ün göğsüne bir şarapnel parçası çarpar ve cep saatini kırar. Atatürk, bir gün Halil Nuri Yurdakul'a, "şarapnel çarptığı zaman, işte beni, saatimin altında iç cebimde taşıdığım O Kur'an-ı Kerim korumuştur." der.

Abdulkadir ŞENER

19 / 3 / 942

Erciş Kaymakamlığına

Meslek hayatımın (3) senesini askerlik şube reisliği ile bağırlında geçirdiğim güzel Erciş vatan perver halkı ile onun yüksek seciyeli gençlerinin aziz hatıralarını daima muhafazaya itina etmekteyim. Sevgili yurdumun bu güzel parçasının Cumhuriyet Türkiyesinde layık olduğu şerefli mevki alması ve onun asıl çocuklarının yurdun ve devlet makamının muhtelif yerlerinde vazifeler görerek memlekete çok nafi olmalarını görmek de yegâne emelimdir.

Kayseri gedikli hazırlama orta okulu dahiliye Müdürlüğüyle vazifeye başladığım anda ilk düşüncem yukarıdaki arzumun bu sahada kısmen tahakkukunu temin için lütüf ve delaletlerini istirham etmek oluyor. Bu maksatla mektep kayıt ve kabul talimatından bir tane bağılı olarak sunulmuştur. Okulumuzdaki tedris senesinde Ercişli gençlerden okulumuza heveskâr olanları himaye ve muamelelerinde teshilat göstermek suretile - maddi vaziyetleri itibarile tahsillerine devam edemeyen zeki çocukların - memlekete kazandırılmasını temin buyurmalarını istirham eder en derin saygılarımı takdim ederim.

Gd. Erb. Hzl. Orta Okulu

Dahiliye Müdürü

Binbaşı

H. Nuri Yurdakul

Ber
20/5/1947

Muazzez ve muhterem Makbule Hanımefendi'ye

Maruz hurmetkârânemdir .

şkeri Emekliyim;Berluyum;yakinen bildiğiniz ve tanıdığınız İzmir Valisi Şefik Söyerin'de dayısıyım . Memleketimizi teşrif buyurmanız hasebile Refikam ve Kerimem ile ziyâretiâlinizi ifâ etmek isteyoruz mâni'i âliniz yoksa ziyâretimize müsade buyrulmasını, Müsade buyrulduğu takdirde'dahi hangi sâatde kabul: Buyrulabileceğimizin'de lutfen tâyin ve tevkîit buyrulmasını saygı ile arz ve niyaz ederim muhterem ve Muazzez hanemefendi hazretleri .

Hurmetkârınız
Asım Yavuzâlp

A. Yavuzalp

علی
- 10

Türkiye
Cumhur başkanlığı
genel katıplığı
hussi

Ankara 20/Şubat/947

Sayın bayan makbule
Atatürk hemşiresi
Dört Yol

Sayın Hanım efendi,
Yüce cumhur başkanımıza ve bende
nize gönderdiğiniz 15/Şubat/947 tarihli mektup-
lar alındı. Sıhhatta ve manevi huzura kavuşmuş
olmanızdan yüce şefimizde çok memnun oldular. Se-
lam ve hürmetlerinin ve sağlığınız için yürekten
dileklerinin iblağını emir buyurdular. Büyük Ata-
türkin bizlere vediası olduğunuzdan kendinizi
bikes adetmeniz doğru değildir. Elden geleni yap-
mağı borç addederim. Arta kalan puruzler de inşal-
lah iyi kötü bir sonuca bağlanır ve üzüntü vesile-
leri ortadan kalkar. Her şeyin başı vucut sağ-
lığıdır. Ulu tanradan daima sağ ve esen olmanı-
zı diler, Ellerinizden öperek saygılarımı sunarım.

K. Gedekteç

D Ö R T Y Ö L
2/Eylül/947

Ç ok Sayın Büyük Bayan

Lutfu buyruylan ikinci mektuplarınızı bu gün sevinçle aldım sıhhatınıza memnun kaldım Mustafa beyin sizi rahatsız etmesine ben de çok üstıldim keyfiyetten ve rahatsız olduğunuzdan polis müdürlüğünü veya müdümlüğü haberdar ederseniz her halde kat'ı ve acil tedbir alırlar ve sizi rahatlatmasına meydan bırakmaslar sanırım.

Evi bir iki gün zarfında ev sahibine teslim edeceğim. Tahrat katibinin telefonla aradım bulamadım teftişlerimiz olduğundan ve Generali de beklediğimden aşağıya inemedim ev sahibine haber gönderdim. Bu bir iki gün zarfında her gayi neticelenebilir ve ayrıca arz ederim. Buradan hastahaneye giderken eve bir arkadaş bulunursa muakkaten verilmesini tenbih etmişim kimse talip çıkmamış.

Bahçesinde temizden muamelesi henüz gelmemiştir. Müsbet geldiği taktirde bahçede mevcut bina da istifade mümkündür. Kısa daha efeyce zaman olduğundan kati kararı şimdiden vermek doğru değildir. sanırım. Sizi rahatsız edecek mektupların da Mustafa bey veya adamları tarafından yazılıp postaya atılması ihtimali mevcuttur. Küçük yerlerden postaya atılmış olan mektupların kimler tarafından postaya verildiğini ve kimlerin yazısı olduğunu bulmak daima mümkündür. Bunları imha etmeyerek saklamanız icap eder tensip buyrulduğu taktirde ben denize bir iki tanesi gönderilirse tetkik eder neticeyi arz ederim.

Çocuklarım Bordadırlar oğlum Lemi (Halil İbrahim Yurdakul) Tıbbiye mektebine talip oldu alınan cevapta on numarolu namzet olduğu ve yakında imtihanına çağrılacağı bildirilmiş okula mütessif liyaka ve ehliyetten ziyade iltiması olanları tercihan alaca klarını bilen oğlum bu hususta okul müdürlüğüne müessir olabilecek zevattan mektup yazdırmak lüğünü istemektedir. Sizden başka kimsenin delâlet ve tavassutunu uygun bulmadığından bu çocuğu hima yenizle mektebe tercihan alınması için okul müdürü ile bir kaç defa telefon lutfunda bulunmanızı ve ayrıca sordurmanızı çok yalvarırım.

Oğlum Halil İbrahim Yurdakulun öğrenip te yazdığına göre askeri kabîye okuluna midvri Tuğgeneral Ziya Özalpa isminde bir zat iniş evvelce bigdede tüşen baş Hektaliginde bulunmuş ve sevdiğini bir Ziya bey vardı bu zat çok centilmen çok haluk bir kimse idi. Bu generâlin e zat olup olmadığını bilmiyorum. Kim olursa olsun her halde sizin deâletinin bu çocuğun mektebe girmesini mutlak surette temin edecektir. Yapılacak teğebbüs neticesini de bildirmek suretile biseri minnettar barakmanıza çok rica ederim.

Burada bütün aileler en yüksek Tazim hisleriyle ellerinizi öperler. Ben denilde Hıseyinin ağabeyinin Mustafa'nın öçülerinden öperim. Ziya beye Me-fikolarına arsa hürmet ederim. Şakir nasıl oldu ellerinizden en derin şük-ran ve minnet hisleriyle öperim. Sayın Büyük Bayan

Sizin daima hisset etmekle müftendir.

Alb. H. Nuri Yurdakul

Hande Nuri Yurdakul

D ö r t y o l
16/Ocak/947

Muhterem bey efendi

Mektûbunuzu aldım sıhatınızdan haberdar olunca çok memnun oldum tarla işlerinizi bititerek istanbula gelmeniz ve zat işlerinizle meşkul olmanızdan da ayrıca memnuniyet duydum.

Ben buraya şamaka geldim havasından suyundan istifade ettiğimi görüyorum. Direk gibi merdivenleri inerken dizlerim kırılmayı başladı sıhatim üzerinde büyük faydeler görüyorum bu sebeble bir müddet daha burada oturmayı arzu ediyorum. Bir çok mahrumiyetlere katlanmayı ve tahammül göstermeye sıhatim beni mecbur ediyor Otomobili göndermeleri için Mustafa ve şöförle muhabere ettim sizinde alakanızın inzimamı ile daha çabuk gönderileceğine eminim burada zannederimki daha rahat olacağım çünkü geldim geleli daha kapu dışarı

çıkamadığıma emin olun buranın sıcak havaları güzel şosaları otomobil ile hemen her gün gezmeme fırsat verecektir.

Hizmetim hususunda çok güzel bir kaz buldular hasta bakıcı gibi benim rahatımı fevkalade temin etmektedir.

İşlerim hakkındaki alakanıza da ayrıca çok teşekkür ederim. Şimdiki halde bursadaki iş bence çok önemlidir. Bahususssize yakın olduğu için hakikaten hiç masrafsız neticelenebileceğini tahmin ediyorum ne şekilde işe başlanması lazımsa hemen başlanmasını ve bazı han banada bildirmenizi ve buaraca yapılacak bir şey varsa onuda etraflıca yazmanızı rica ederim. Hazır olduğunı bildirdiğiniz kestaneler otomobile gönderilmesi mümkün olmasax buraya temini mümkün olduğundan bu husustaki alakanıza ayrıca teşekkür ederim. Zeytin yağı Hüseyin ile göndermiş olduğun damacana esaslıca temizlettikten sonra zeytin yağ doldurulmasına aktağı takdirde tenekelerle maha fazasını rica ederim.

Haticenin gözlerinden öperim, Hasan ve Hüseyin selamlarını söylemenizi rica ederim. Sizde samimi hürmetlerimi gönderirim.

M ak bule

Hüsnü

5/14/1947
P. tesi

Hükümet Beyefendi,

Çama günü Saat anda Dişizoldan ayrıldık. Dişizolda lastik
lor luji çok altınmolar, Çeyhana girerken lör tanesi patlak
Çeyhandan çıkarken diğeri patladı. Bilişirinki Çeyhandan
geçerken jiplenmek mecluniyetindeydin. Ardın, altına
kadar ancak Adana'ya dahil olabildik. Ne kadar
yeni lastik varsa hepsini kullandık. Şimdi ise
kuvada lastik derdine düştük, tamircilerle kendim
konuşmaya meclun oldum. Şimdi ise lastiklerin
lör çok tamirciler sonra Cantlan dejişitirmek fikrin
verdiler. Burada 2 ya löraya lör cant kullular. Bulun
nan 8 8 delikli lörinki ise 8 deliklidir. Üstüne
2 için turalı 2 delik daha ilave edilecek.
Diğer üç cant Mevünde varmış. Ne derece kadar
dejişitirmen kulerem şizde kunda olmadığını
için şef vermedim. Parcalıyacağın delik desik
ideceğin ya olacak ya olmayacak. Ben Ben
traşka lör şef düşünürüm: Hacı Ömer şefde lör
kendilerine atamalı siparis etmiş, kende
nicu etsem acalia kışede lör ipilipi yaparda
lör taredde lör siparis edermiz? Şif gelmeden lör
menpu üzerinde konuşulubilmeyim, konuşrak
re fayladeriz. Şifin net künaya gelmeniz lörig
gecikceğe beşeyen. Şer para gelmeden gitmeden

şey talii serbest olamyacakmış. Gardarma
komitasyonu görüşününde bu raporti kendilerine
duyurus. Emis beyferdi tarafından gelecek lastikler
ise yarayacaksa cuntasu fibas kalkarmışalın, Bana
yeni otomobil almakta başka çare yoktur. Hadi
emis sigirdi ²¹nci düşüncesini kabul ederim. Biz
burada aklaca her işi, hanım efendi
sya mektup yapacak, eminin için selam
kaymaktır. Hakim beyle görüştümün? Bu
4 turların verilmesi için kati sig verdi. Şey ganes
ürseniz hatırlatmış olursunuz. Ne için otomobil
yüzünden ²¹nci anlatmasını belki
daha merakete gels. Bu işiintemii telafi edecek
ancak yeni otomobilleri.
Mektupunu onun tutun rahatsiz etmişim
thin lunada nas verir. Geygelorum yolarım of
Attatınk Hemen
Makbule

20/3/2001

Sevgili Büyükle ve kardeşlerin.

Çok rahat bir yolculuktan sonra Ankara'ya geldik. Annem gayet iyi idi. Geldiğimiz gün biraz rahatsızlandı. Ertesi gün (yani bugün) bir prof. a. yurdokul abi muayene etirdi. Şimdi aldığı ilaçların sayesinde gayet rahat ve keyifli. Doktor teşhisini gayet iyi ve isabetli yaptı. Netice şii: Kalp zayıflığından mütevellit paranejri biraz şismis şimdi 3 gün evde tedavi olduktan sonra Hastaneye kalacak ve orada tedavi görnek. Teşimde annem Hastaneye yazıldıktan hemen sonra Roro Hale getirecek. Bu yüzden bobam a. eli ettirmesini ve feyzemi 3 gün beklesin. Buraya gelmek çok faydalı oldu. İrsaloh reçetesi çok iyi olacak. İyiler Hi merak etmeyin.

Nuri Bey amsa geldigini aksan bize
3 cesit yemek yaptı: (Seke carban Et
yemegi ve mokerus) yemekler hakikaten
lezzet idi:

Tuzemin gelmesi pek Kati sigil dijor-
lar:

Mehmet Emin ahilere para bozusu Yur-
dakul abi Demer genceligin dijor:

Babam couklar burusa Kolombor ve
Mersin ian merak etmesin. Gitsin
derlere gitsinler. Bahanda Mersin.

Merak etmesin aroz rahat etsin. Tuz
Ezmele 10 quine Holmoz gelukle:

Pullanulmanus igucle. Fikime tuzge
geliken gitsin: Muzaffer Tuzemle bi.

9c camoran is dijor (Keza amuranda is
tuzor) Ahot abije 40 T.L. verilmeyin:

Yurdakul abi is dijor. Enistane selameti
ken tuzemlerinle erken gelmesi:

Rica olunuyor:

Autoso: Tokin merak etme: Hersey
yolunda. amram cok iy. Bunde elimde

gelen her sey yapciagin. Porit ahini
tindikan. ay sonuna togre. Meistin olan

var öze. Hepniye olan seogitler.
Ullunyerden öpüriz. Erdar

د شپول

۱۳۶۱ / ۹ / ۲۷

ختم خوندن

بزوق تاسو خوشمه ولولغيز لفظاً - دانستنه د دلاي
 نجه ننگر ايد ه جا به بله يوم . شکر بخورده دمه لکه يو
 ليه شکر بخورون اتي با ما خلد ا حمد
 کنده دکنيز اجه ليه اينا عجز برده رضا نغزوندنه
 قد - شکر ايدم . ماصريت جيا خياقمه اجه
 يزه اظا کيه - قد - لوه دلا بر لکيه که به ماصريت
 خنده به - دينا عجز او لانه به کلرد نه محرم برده
 حضرت - احو - د خنده هرزه سحر بر کسيو به
 فعه ده تا لفظ ايزه بر ديس دبا و بيلد - کار ا به
 ارنورک اغمه شکر ايدم لکه اجه ارسا شور -
 نه لوند - ه کار خنده به به لونه نغمه انفا ليه - لوند سکر
 حوره مصولا کير لوسيه تها ادي اجه لونه سکر
 اسمي نه نامي انا - د - ماصريه بو - د - بنم عموه د کيل
 نامي ها شيه ليه دعو و کله دله بسو و چه يا - ه کوي
 چکيه يزه يا - ه بولده بر خنده با خنده دنده بر خنده
 بر دله يلا و د ايد يوم - بوي - ه ايه ايه ايد ه با رسع حوره
 شوي حال خنده - فقط ايه ايه ه جا کله ايد يوم
 ري - زم عذر ليه يا خنده - حقه ايه لونه د اير
 اجه با ايه شکر بخورده د اير حاله تر خانم خنده عجز
 مونا - جو خنده لونه لوندنه د اير

M. Madani

25 - I - 1948

Muhterem bannandan bey.

Maras'a gideceğimizi bildiren
meştu bunnuzun üs'ni derde bulumman
yüzünden geç elimi geçti
cevabım da bu yüzden geç
kalmıştır . Kitmeiniz sizi
müteessir etmiş . Beni deho
ziyade müteessir etti .
Bana dört yaldız büyük
insanlık etmişsiniz sizden
kurvet alarak oralara

gelmiştim . Bunnordan
maada bir çokta insanda
vaatlerde bulunmuştuymuz .
Beni gezdireceğ bir çok
yerler gösterecektiniz .
Şimdi ben dört yaldız bir
judim suyma hasret kalmış
beraber o seyahatlerdanda
mahrum kalıyorum .

Uahiden bir meştu aldım
esyadan bahis ediyor
Tahrirat katibi
Muhittin beye esyaları
birazacakmışımız fena bir

fikri değil. Çünkü hareketini
hakkında Sınırlılığ hiç bir
fikri yoktur.

Borda
Borda bulunamıyor. Takımı
Ali Borda gönderirseniz çok
dilsiz Hamim
maktule gelir.

Makul mektubunda

Portaballerin kaç para liraya
satıldığını bildiriniz.

Bu ada satılacak. satmadan
= vel. regin vermiş. Bir miktarda
para aldığı söyleniyor. bana da 200
lira verdi. Meğer 1500 liraya
satmış.

Mektubuma cevap için
hürmetlerimi sunarım.

Mektubunuza cevap etmeyin
bende cevaplamaya gönderirim.

M. Akadik

16-5-957

Mukhterem Bey efendi:

Kararsınız inşallah cümlesiniz sıhhat ve afiyete sizler
daima sıhhat ve afiyette olmanız gece gündüz dua
ederim. Bey efendi bu mektubtan evvel cevhandan
size bir mektub göndermiştim variyetimin çok perişa-
n 5 çocuğumla sefalet içinde olduğumu ve kira vere-
cek durumum olmadığundan dört yıldaki bir dönüm
yerim olan bahçemden bir oda yapış yardu-
laremle suter olmak için sizin gibi bir kaç
hayır verenele derdimi bildirdim. ve
bu güne kadar sizden haber almazınca
gönderdiğim mektubumu almadığınızı tahmin
ederik tekrar bir mektub yazmak ve gönder-
memi düşünürüm. şimdi Ben dört yıla
geldim sizden de Allah Rızası
için görgününüzden kopan bir yardımda
bulunmanız istiyorum. Bu iyiliği
yaparsanız büyük bir sevap kazanmışsınız

sizin ablamın ellerinizden

İpeğin

ataturkün hemşiresinin
yanındaki Zehra

sayın Bayan makbule
ATA TÜRK HEMŞİRESİ
ALBAY HALİL KURU YURDAKUL
ELİLE

DÜRT KOL

Sayın büyük bayan makbule atenin

atatürkün hemşireleri

sayın albay halil nuri eile taktim olunacaktır.

477

DERT YOL

Zübeyri Halil Nuri B.

Müşafiz-i İttihatî Kumandanlığı
mektûbî

Ankara

T. C.
ERCIŞ AS. ŞUBESİ

KURUMU

Sayı

1301

Erciş
24- 5- 938

2 .Tüm K;

3 Şubat 938 tarih ve 3 Ş. 7199/2009 Nolu esri samilerine C.

İki senelik askerlik hayatımın büyük bir kısmı harbiye mektebinde yedi senesinde muhafız alayında geçmiştir buraya gelinceye kadar hiç bir suretle tecziye edilmiş deyilim şark hizmetimi ifaya gelmede az evvelde kendi he sabıma Almanya gittim ve bu seyahat esnasında da bulgaristan yugoslavya-macaristan çekoslovakya ve alman ordularını ve içtimai hayatını inkan ni sbetinde tetkik etdim . Referin defteri. bombalar; bombalarla talimuterbiy ye; alev sağan makinalar; mühabere vesaitinden göverçin ; muhabere vesaiti nden köpek; ileri karakol hizmetleri; ve istiklal harbindede ankareda çaka n ; milli ordu adlı askeri mecmûa benim naci meslekim hakkındaki tecrubei kalemiyendir; 928 senesinde basılmış olan Resmî tazim talimatnamesinde - ben yazdım. mesaim bu kadarıda kalmamıştır. mütetebbî bir zat olduğumdan - birikdirdiğim 7 bin cildi mütecavis kıymetli kütöphanesi babamın mesketi - resi olan Bor kasesına hediye eddim bunu takdir eden Kültür bakanlığa muv zeneî umumiyeden maaglı bir memur tayin eddi ve kütöphaneye naci Adım ko ydu (vesika 1)kerk bine yakın nüfuslu birkaza mnevverleri hegun bu mes- sisede ahlak ilim fasilet ve irfan almaktadırlar . bağından itibaren bulum duğum istiklal savagında toplaya bildiğim hatıralar dolgun bir yekun aldığ ı için bunlarla eski gahirde bir inkilap müsesi açarak da tarihi bir vasi fe yapmış oldum (vesika 2) istiklal savagından sora harbiye mektebindeki kütöphane ve müseyide şahsi teğgebbüsümle açdım.borda kütöphaneyi açar- kende o muhitden topladığım milli eski eslerin tarihi kıymetleri itibari le Kültür bakanlığından teğekkür aldım (vesika 3)müşakirat ve mükeyyifat- kullanmayan vasife harici zemenlerımı tetebbü ve Kültür işlerine hasır eden bir subayım senelerden beri hazırlamakda olduğum Türk ordusunu küçük asker

MÜSEYİN TERZİ

ve OĞULLARI
ŞÜKRÜP

10

20/4/1940

22

H

~~B~~

Bay Halil Nuri

III Tabur komandanı

NİGDE

Çok muhterem bayımız .

13/4/1940 tarihli lutfuna himmet buyrulan mektubunuzu
alarak hakkımızda göstermiş olağunuz tevaccüh ve
samimiyetinizden dolayı medyünü şükranız .
memleketimizde pek kısa şevâm eden vazifeniz esnasın
da bizlere karşı ve bil hasse memleketimizin yek dige
rine merbutiyyeti hususunda göstermiş olağunuz ala-
ka ve unutulmaz fedâkârlığınız kalbimizde size karşı
çok derin bir his uyandırmıştır bu hususdaki himmeti
nize illel ebet medyünü şükren kalacağımızı arz eder
sensuz saykılarımızı sunarız .

B. Terzi

H. Terzi

7/9/942

Bay İhsan Beyhana

Küçük kardeşim

Kimsesiz zeki ve kabiliyetli yurt çocuklarına istikbal temin etmek için bulunduğunuz temiz ve asil duygudan ve bunun için sarf ettiniz mesaiden dolayı size tebrik ve takdir ederim. Yurdumuzun ebediyen Türk ulusunun elinde ve hakimiyeti altında kalması için yurdumuzun her köşesinde yetişen kıymetli yurd için olgunlaştırmak çarelerini her Türk gencinin araması mukaddes bir vazifedir.

mektep talimatından bir kaçıne gönderilmiştir bu talimata göre uygun vasıfta olanların hemen şubeye müracaat ettirilmesini rica eder memleket çocuklarına gösterdiğiniz duygudan dolayı teşekkür eder gözlerinizden öperim.

Kayseri zincidere Cd.
Orta Okulu Müdürü
Yb.
Halil Nuri Yurdakul

T . C .

28/8/943 3

Dahiliye vekili
vekili

Hali nuri yurdukul - yarbay

Zincidere gedikli hazırlama okulu komutanı

kayseri vilayetinde tetkik gezisinde bulunan kaymakamlık kursu üçüncü devre müdavimlerinin 15/8/943 tarihinde zincidere köyünü ziyaretleri esnasında köy davası üzerinde gördükleri çalışmalarını kafiye reisinden memnuniyetle dinledim.

Kaymakam namzetleri için güzel bir örnek teşkil ettiği görülen bu köydeki eser ve tesislerin meydana getirilmesine matuf şahsi gayret ve çalışmalarınıza teşekkür ederim.

sarsılmaz bir iman ve geniş bir ferakat isteyen köy çalışmaları ne kadar önemli ve çetin ise başarılarında o derece zevkli ve heyecanlı olduğundan bu vatandaş için aynı zamanda gereflisi bir hizmet alanı sayılır.

Zincidere köyündeki bu çalışmalarda takip olunan hareket ve faaliyet tarzı ile tesadüf edilen müşküllerin mahiyeti ve bunların ne şekilde izale edilmiş olduğu ve elde edilen neticelerin idame ve tekmülü hakkında düşünülen tetbirlerin neden ibaret bulunduğunun bildirilmesi faydalı görüldüğünden bu hususların dahi bildirilmesini rica ederim.

Dahiliye vekili
Hilmi ural

843

Niğde. 25.3.1943

Çok muhterem ağabimiz,

Niğdeden geçeceğinizi çok geç haber aldım. Bağdan geç inmiştim. İstasyona tacir zade Kemal ile derhal indim fakat Lütfi beye yolda rasladım.

Zinciderede gösterdiğiniz misafirperverliğe bütün kalbimizle teşekkür ederiz. Köyde geçirmiş olduğumuz hafızamızda emsalsiz bir hatıra olarak kalacaktır. Bugünlerde her gettiğimiz yerde Zincidere den bahsetmeden kendimizi almıyoruz. Borda ve Niğdede sizi anlayamamış bir kaç zavallı Zincidere karşısında başlarını önlerine eymekden başka bir şey yapamıyorlar. Ben bir bir Niğdeli olarak sizi kucaklarına basmış olan Kayseri çocuklarını kıskanmak ve takdir etmekten kendimizi almıyoruz. Eğer siz yapıda insanlarda olmasaydı bilmem bu yurğun istikbalinden nasıl emin olabilirdik. Alla sizi yurda başışlasın.

Kayserli arkadaşlarımız hususi nüsha fikrini tahakkuk ettirmekte olsalar gerek. Eğer bizimde bir kaç satırımız olursa cidden çok seviniriz. Sevgilerimi söylemenizi rica ederiz.

Zincidereden bahseden Kayseri gazetesi nin nüshalarından birer adet göndermenizi istirham eder ellerinizden öperim.

Bu mektubu Lütfi bey ile hazırladım imza için aradım bulamadım hürmetlerini takdim ederim. Evden çıkmamış.

Ahmed Kızılcık

29. Ocak - 1948

Sayın Albayım,

Böylece siz olduğunuz halde
Yüksek Alayınızın Subay ve
eratinin zafer bayramını kut-
lar, derin saygılar sunarken
bir derece yükselmiş olan arka-
daşlarımı da Cardan kutlarm.

İ. S. M. d.

Y. Zanaç

**T. C. KAMUTAY
MUHAFIZ GUCU**

Kuruluş tarihi
1 HAZİRAN 1932

Sayı

ANKARA

/ / 93

Bay Hali Nuri

*Türk istiklâlini nurlandıran parlak
güneşin doğduğu en büyük günümüzü
gurur ve inanla kutlayan Muhafız Güç-
lüler, benim dilemle saygı ve sevgilerini
sunar ve büyük bayramınızı kutlular.*

*Muhafız Alay Komutanı,
Muhafız Gücü Başkanı*

A. Tekse

T. B. M. M.

Hususi

Çok sayın hasan polatkan,

İntihap dairem de tetkik sırasında gülşehir kazası nada uğradım bu kazamızdaki halk dileklerinin başında Nezaman yapıldığı malumolmayan , ğayrisihhi Köhne , ve evvelce de mailik inhidam raporu verilmişolan hüküme konağının ele alınması ve biran evvel memurların sıhhi bir binaya kavuşdurulması gelmektedir .

Buhususta yaptığım tetkikatda memurların hakikaten huzur icerisinde çalışamadıklarını ve hükümet konağı dinilen bu çok köhne binanın ihtiyaca asla cevap vere medigini gördüm .

Ypdığınız ve yapmakta olduğunuz büyük eserleriniz arasında gülşehir kazamızda kabul edilmişolan yeni x tip bir hükümet konağının yapılmasını terviç buyurmak suretile bütün bir memleket halkını minnetdar x bırakmalarını bilhassa arz ve reca ederim .

Nigde mebusu
H. Nuri Yurdekul

T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi
Tıp Tarihi Enstitüsü

223

18.VII.1960

B. H.Nuri Yurdakul
Emekli Sandığı İdare Meclis
Âzâsı Ankara

Aziz ve vefakâr dostumuz,

Beni gezdirmek lütfünde bulunduğunuz muazzam serginizin tesiri altındayım. Bahtiyar olun. Ben sizin kadar büyük ve vefakâr insânı kâmil az gördüm. İntibalarımı o gün Kurultay Üyelerine ve konferans verdiğim kütüphanecilik enstitüsü talebesine söyledim.

Dün gazetede bir havadis okudum, keşip size yelluyorum. Bilmem ki bu zata serginizi nasıl gösterebiliriz ? Sefarete müracaatla dâvet etseniz gelir zannederim. Bir de bana sergi idarecilerinin adresini bildirin, onlara size çıkın demesinler diye yazacağım ve yaptıklarınızın ehemmiyetini duyuracağım.

Eski Vali Sedad Erim ve Prof.F.Nafiz Uzluk'la dakikalarla sizin meziyetlerinizden bahsettik, iftiharımız sonsuzdur.

En derin hürmetlerim ve
hayranlıklarımla

B. H. Nuri Yurdakul

№
59

قریه لایحه

B. Halil Nuri Yurdakul.

Gedikli Erbaş Mahaliye Müdürü.

Kayseri

Banka ile olan üçyüz liralık hesabınızın müddeti 12.12.941 gününde hitam bulmuş ve şimdiye kadar geçmiş ve gelecek dört aylık faiz ve muamele vergisi hesabıda aşağıya çıkarılmışdır .

Hesap yılının yaklaşması dolayısıyla eski hesapların temizlenmesi zaruri görüldüğünden ilişik olarak takdim edilen senedin yazılı pulu ilsak ve imza edilerek geri çevrilmesini , faiz ve muamele tutarı olan (37 lira 20 kuruşunda) irsalini saygılarımla rica ederim . 28.11.42

<u>Li.K.</u>	
26 08	Geçmiş faizi
8 49	Gelecek "
<u>2 63</u>	Muamele vergisi
37 20	YEKUN.

Girecek ayın beşine kadar hesap edilmiş olduğundan bu müddet içinde irsalinin teminini rica ederim.

i. C.
Maarif Vekâleti

Ankara 22. 5. 1908

Hizmet

Kütüphaneler Dairesi
Umumi No. 84095
Hususi No.

Bor'ca 41 inci Fırka Zabıtlarından
Borlu Yüz Başı Halil Nuri
Beye

Doğduğunuz Bor'ca 4580 cilde varan değerli Kütüphanelerinizi Umumi bir Kütüphane halinde kullanılmak üzere Vekâletimiz emrine vermek istediğinizi memnuniyetle öğrendim.

Maarif severlik yolunda gösterdiğiniz bu fedakârlığı takdir ve bilhassa teşekkür ederim Efendim.

H.F.

7.

Maarif Vekili

Halil Nuri

Hangi daire evrakına cevap teşkil ettiğinin tasviri rica olunur

256 6 - 1933
H U L A S A

Maarif Bakanlığı
SAYI:
Ususi.....
Hususi... 1088

Fırka 41 De yûsbacı Halil Nuri beye

Hırda

Maarif vekâleti celilesinden alınan
Vaki arz ve iş'ara cevaben 21/5/933 Tarihli ve 64094 numaralı a emir
Name sureti bağılı olarak taktim kılınmıştır. İcap eden hususların ikmâl edili-
rilerek vekâleti mügarileyhaya taktim kılınmak üzere senedinin tevdiâ bay-
rulmasını rica ve bilvesile saykıl-ı rıma numarası Ef.

Maarif müdürü

Suret

8/5/933 Tarih ve 996 Numaralı tehrirat karşılığıdır:
Yûsbacı Halil Nuri beyin 4500 Cilt teşkil eden kitaplarını bordo usuma
mahsus bir kütüp hane tesis edilerek üzere terki hususu evvelce de bildi-
rildiği üzere memnuniyetle karşılanmıştır. Kazanu medenîsinin gerek tesis
sahibine ve gerek tesisi teftiş selâhiyetini hain makama bahç ve tevvis
eylediği hukuk ve şartlar dahilinde senedinin ikmalile mahkemece tescil
ettirilmesi ve neticesinin bildirilmesi icap eder 10 Lira sulu mağlı senar
tehsisatile mahrukat ve müteferrik mâserafı tehsisatı gûderilmek üzeredir.
Ef.

Sıra No: 38

--Telğıraf -----

Van Vilâyetine

Alındığı

Erciş No:157 Tarih 8/II/938 saat 13,30 Tarih 8/II/938 Saat 13,40 İmza

7/II/938 ve 4-1781 sayılı tele C. I-Şube reisi Bnb.Halil Nuri Yurdekulun 24/IO/938 de yeni atandığı Niğde askerlik daıresi mülhoklığına gittiği ar 2/8/II/938 ve 3081 dir

Keleme
8/II/938

As. Ş. Rs. V.
Yüzbaşı Turğut

Tebrik Kartları

Fotoğraflar

 Harp Okulundan mezun olduğu gün

15 3 5 13 2 6 14 3

12 1 9 10 11

Aloymuz şeref gününü münasebetyle
(Şişvan) kıymetli hatinasını andığımız

Varbay

HANDI ÖZVEREN

üçüncü Tb. un nasiz hediyeidir.

III. TB. K. DAV.	Halil Nuri Jurdankul	1
EMİG 36.	RAMET ERDOĞAN	2
III. TB. K. TEB.	HANDI ÖZVEREN	3
TR. K.	KEMAL DAVINCI	4
TR. K.	MUSTAFA TANIR	5
10. K. Y.	SADIK ÇETİNKAYA	6
TR. K.	BEDRİ TAN	7
TR. K.	KEMAL ÇELİK	8
11. K. Y. SİĞİM	RAMET GÜVENÇ	9
TR. K. TEB.	DEMİR KELEÇ	10
TR. K. TEB.	RAMET ERDOĞAN	11
12. K. Y. SİĞİM	HALİL ÖNEK	12
TR. K. TEB.	EMİN DARSAN	13
TR. K. TEB.	ÖMER ÖNEK	14
11. TB. K. DAV.	İBRAHİM DARSANLI	15

Handi Özveren
12. TB. K. DAV.
Emig 36.
Handi Özveren

▲ Milli Şairimiz Mehmet Akif Ersoy ile birlikte...

▶ Celal Bayar ile birlikte - 1953

▶ Aile fotoğrafı

Muafiz alayında ismail Hakkı Kumanda yudakul yaveri iken

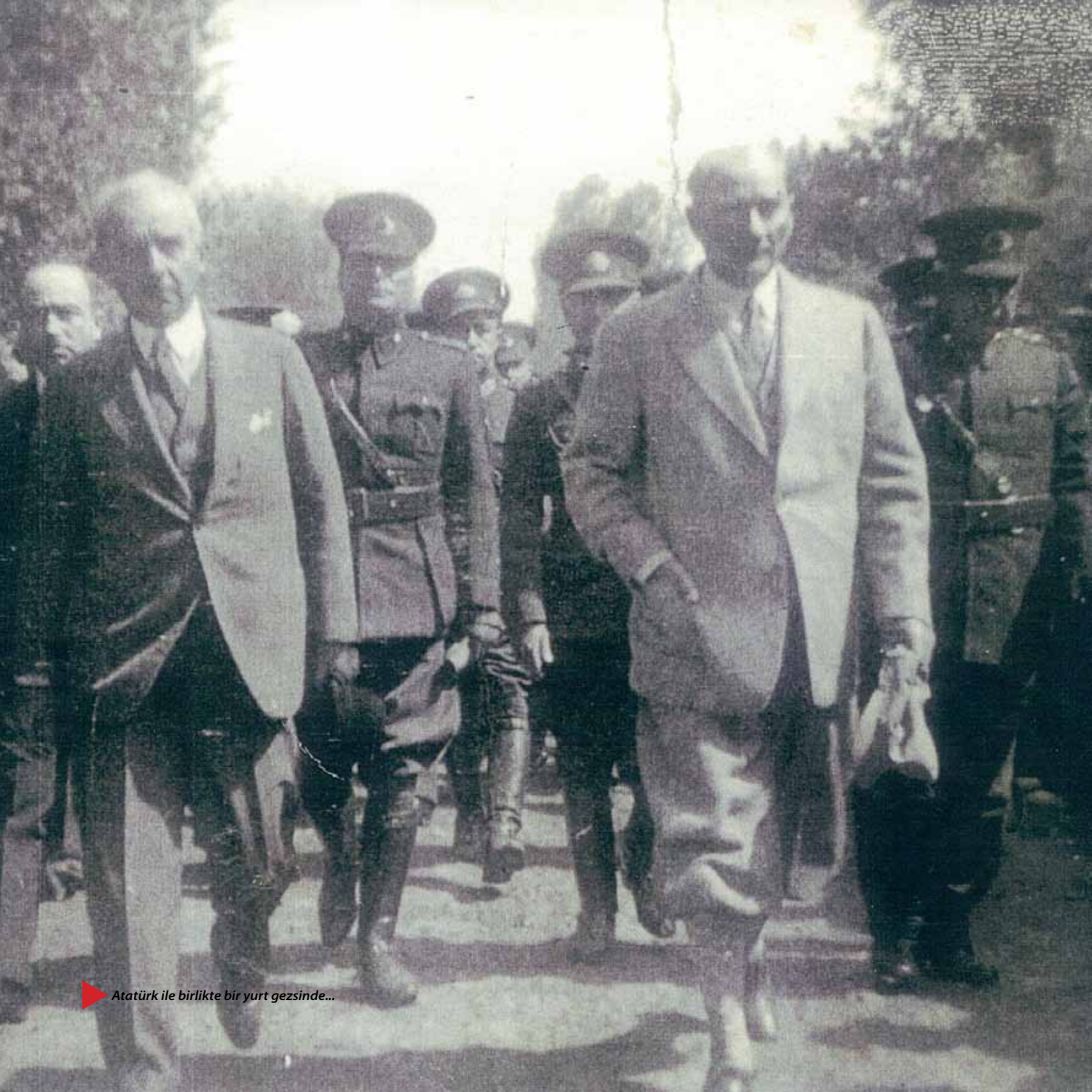
▲ Atatürk ile birlikte Yalovada

YASA GAZI
ANKARA PALA

▶ Yurdakul Ata'nın solunda
üçüncü meclis çıkışı
muhafız alayı mülhakı

▶ Atatürk ile birlikte bir yurt gezinde...

▶ Atatürk'le beraber Dolmabahçe Sarayı'ndan çıkış...

► Kayseri Zincidere Astsubay Okulu...

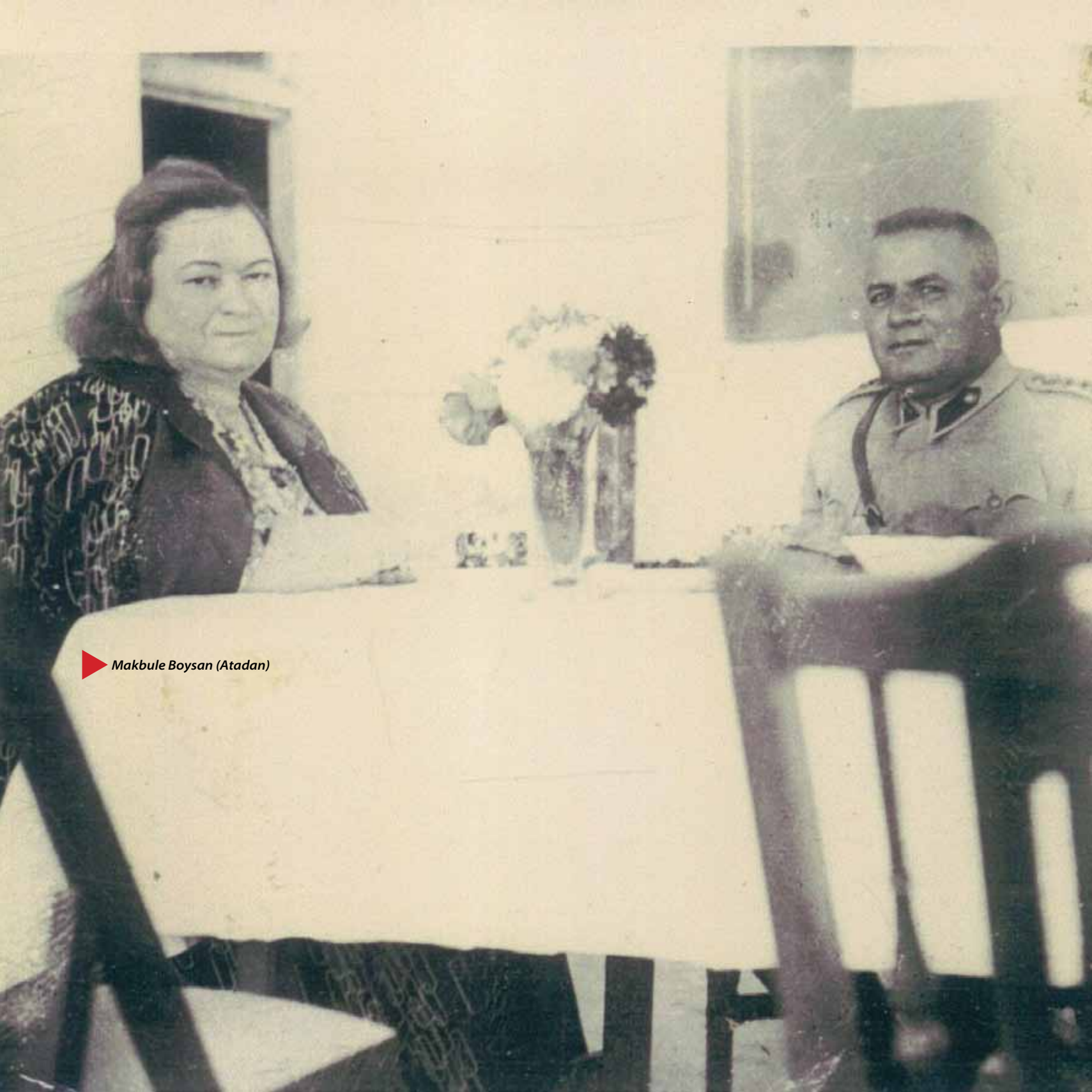

▲ Makbule Boysan (Atadan)

▶ *Makbule Boysan (Atadan)*

H.N. Yurdakul ve Nato Kuvvetleri Başkumandanı Marařel Montgomery...

▶ Seyfi Kurtbek, H.N. Yurdakul ve Nato Kuvvetleri Başkumandanı Marşel Montgomery...

Seyfi Kurtbek

H.N. Yurdakul

Montgomery

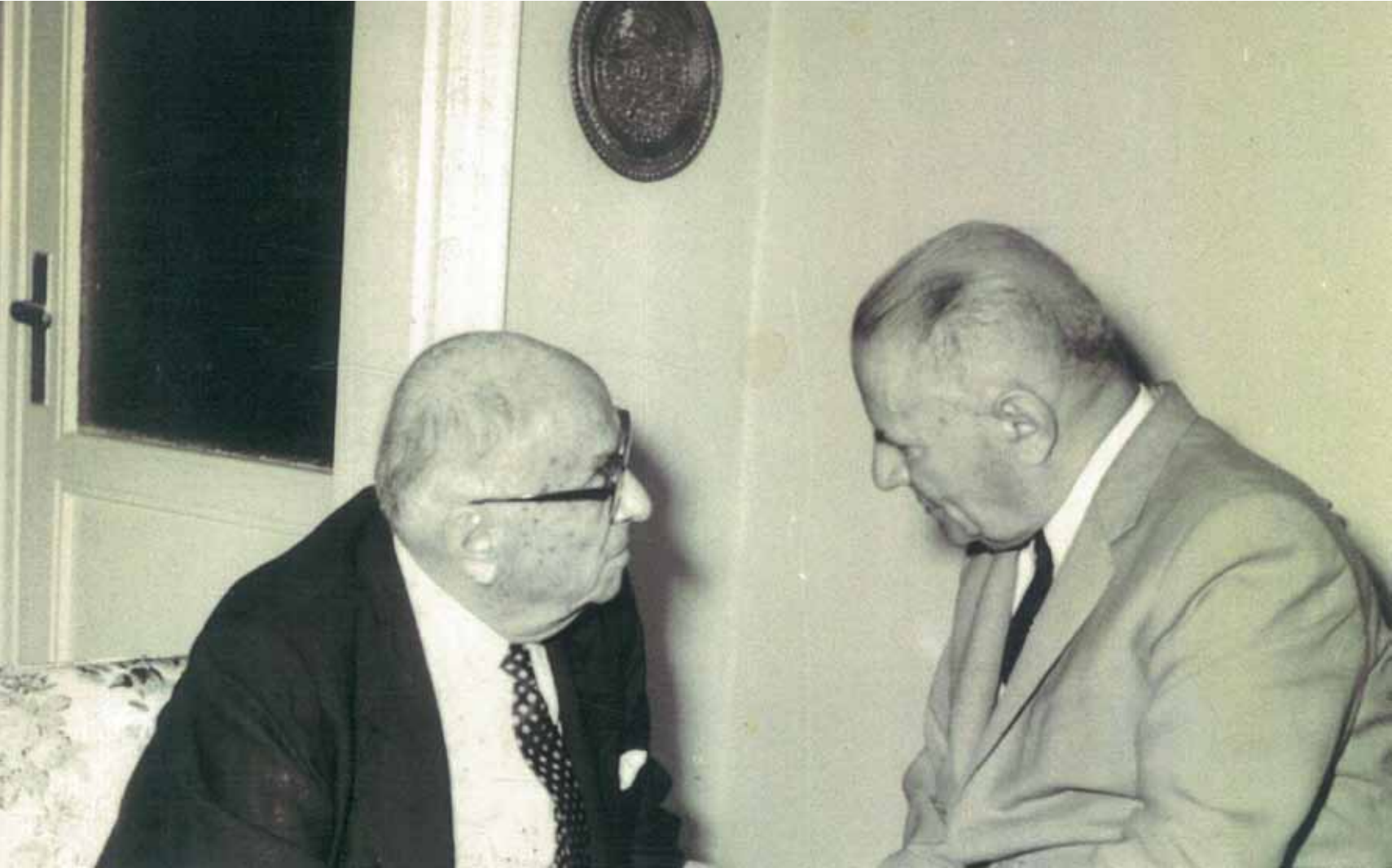

4. Cumhurbaşkanı Celal Bayar ile..

4. Cumhurbaşkanı Celal Bayar ile..

▶ 4. Cumhurbaşkanı Celal Bayar ile..

▶ 4. Cumhurbaşkanı Celal Bayar ile..

Genel Kurmay Başkanı Cemal Tural ile ...

1932 de Halil Nuri Yurdakulun teşkil ederek Bor Belediyesi'ne Hediye ettiği 15 parçalık Bando Takımından Bir kısım

Fotonostal
HÜSNÜ YUZBAŞI
MARAŞ

▶ General Ali Fuat Cebesoyla birlikte

▶ Borda öğretmenlerle birlikte

► Niğde'de bir geçit töreninden

▲ Muhafız Alayından silah arkadaşları ve çocukları 17.04.1931

